

ZESTIENDE HOOFDSTUK

EXODUS 16:1-36

De Leer van de Naastenliefde

8387. Wie gezaligd wil worden, zal zijn zonden belijden en boetedoen.

8388. De zonden belijden is de boosheden leren kennen en die bij zichzelf zien, erkennen, zichzelf beschuldigen en zich daarom verdoemen; wanneer dit voor God plaatsvindt, is het de zonden belijden.

8389. Boete doen is, nadat men dus zo de zonden heeft beleden en uit een nederig hart om vergeving heeft gesmeekt, daarvan aflaten en een nieuw leven volgens de geboden van het geloof leiden.

8390. Wie alleen in zijn algemeenheid erkent dat hij een zondaar is en zichzelf beschuldigt van alle boosheden en zich niet onderzoekt, dat wil zeggen, zijn zonden ziet, die doet belijdenis, maar niet de belijdenis van de boetedoening; hij leeft immers daarna zoals tevoren.

8391. Wie het leven van het geloof leidt, die doet dagelijks boete; want hij denkt na over de boosheden die bij hem zijn, erkent die, wacht zich daarvoor en smeekt de Heer om hulp; de mens immers struikelt aanhoudend uit zichzelf, maar wordt door de Heer voortdurend opgericht; hij struikelt uit zichzelf wanneer hij denkt het boze te willen en hij wordt door de Heer opgericht wanneer hij het boze weerstaat en dat dan dus niet doet.

Zo'n staat hebben allen die in het goede zijn; degenen echter die in het boze zijn, struikelen aanhoudend en zij worden eveneens voortdurend door de Heer opgeheven en wel opdat zij niet in de allerzwaarste hel vallen, waarheen zij uit zichzelf met alle aandrang streven, maar in een mildere vallen.

8392. De boetedoening die in een vrije staat plaatsvindt, heeft kracht, maar die in een gedwongen staat plaatsvindt heeft geen kracht.

Een gedwongen staat is een staat van ziekte, of terneergeslagenheid vanwege rampspoed, een staat van de dreigende dood, kort gezegd, elke staat van vrees, die het gebruik van de gezonde rede wegneemt.

Degene die boos is en in een gedwongen staat boetedoening belooft en eveneens het goede doet, die keert, wanneer hij in een vrije staat komt, in zijn vorige leven van het boze terug; anders is het gesteld met de goede mens; die staten zijn voor hem staten van verzoeking, waarin hij overwint.

8393. Boetedoening met de mond en niet van het leven, is geen boetedoening; door de boetedoening met de mond worden de zonden niet vergeven, maar door de boetedoening van het leven.

De zonden worden de mens aanhoudend door de Heer vergeven, want Hij is de Barmhartigheid Zelf; maar de zonden kleven de mens aan, hoezeer hij ook meent dat ze vergeven zijn; ook worden zij niet van hem verwijderd dan alleen door een leven volgens de geboden van het geloof.; voor zoveel als hij volgens die leeft, worden de zonden verwijderd en voor zoveel als ze verwijderd worden, zijn zij vergeven.

De mens wordt immers door de Heer afgehouden van het boze en in het goede gehouden en hij kan voor zoveel van het boze in het andere leven worden afgehouden als hij in het leven van het lichaam het boze heeft weerstaan; en dan kan hij voor zoveel in het goede worden gehouden als hij in het leven van het lichaam vanuit aandoening het goede heeft verricht. Daaruit kan vaststaan, wat de vergeving van de zonden is en vanwaar die is. Wie gelooft dat de zonden op andere wijze worden vergeven, dwaalt zeer.

8394. Nadat de mens zich heeft onderzocht en zijn zonden heeft erkend en boete heeft gedaan, zal hij bestendig in het goede blijven tot aan het einde van zijn leven. Indien hij echter daarna terugvalt tot het vorige leven van het boze en dit omhelst, dan ontwijdt hij, want dan verbindt hij het boze met het goede; vandaar wordt zijn latere staat erger dan de vorige, volgens de woorden van de Heer: *‘Wanneer de onreine geest uitgaat van de mens, zo doorwandelt hij dorre plaatsen, zoekende rust, maar vindt die niet. Dan zegt hij: Ik zal terugkeren in mijn huis vanwaar ik uitgegaan ben. En wanneer hij komt en hij vindt het leeg en met bezems geveegd en voor hem versierd, dan gaat hij heen en voegt aan zich toe zeven andere geesten erger dan hijzelf en ingegaan zijnde wonen zij daar; en de latere dingen van de mens worden erger dan de vorige’*, (Mattheüs 12:43-45).

EXODUS 15 : 1-36

1. En zij trokken voort uit Elim en zij kwamen, de gehele schare van de zonen Israëls, tot de woestijn Sin, die is tussen Elim en tussen Sinaï, op de vijftiende dag, in de tweede maand sinds hun uitgaan uit het land van Egypte.
2. En zij murmureerden, de gehele schare van de zonen Israëls, tegen Mozes en tegen Aharon, in de woestijn.
3. En de zonen Israëls zeiden tot hen: Wie zal geven, waren wij maar gestorven door de hand van Jehovah in he land van Egypte, toen wij zaten bij de vleespotten, toen wij brood aten tot verzadiging; omdat gijlieden ons hebt uitgeleid tot deze woestijn, om deze hele vergadering door de honger te doden.
4. En Jehovah zei tot Mozes: Zie, Ik zal voor ulieden brood uit de hemel doen regenen en het volk zal uitgaan en zij zullen verzamelen het woord van een dag in zijn dag, deswege dat Ik het verzoeke of het in Mijn wet wandelt, of niet.
5. En het zal zijn in de zesde dag en zij zullen bereiden hetgeen zij hebben aangebracht en het zal het dubbele zijn op hetgeen zij zullen verzamelen dag voor dag.
6. En hij zei, Mozes en Aharon, tot al de zonen Israëls: Aan de avond en gij zult bekennen dat Jehovah u heeft uitgeleid uit het land van Egypte.
7. En in de morgen en gij zult zien de heerlijkheid van Jehovah, in Zijn horen van uw murmuringen tegen Jehovah en wat zijn wij dat gij tegen ons murmureert.
8. En Mozes zei: In het geven door Jehovah aan ulieden in de avond vlees om te eten en brood in de morgenstond om verzadigd te worden; in het horen door Jehovah van uw murmuringen waarmee gij tegen Hem murmureert; wat zijn wij, niet tegen ons zijn uw murmuringen, maar tegen Jehovah.
9. En Mozes zei tot Aharon: Zeg tot de gehele schare van de zonen van Israël: Nadert voor Jehovah, omdat Hij uw murmuringen heeft gehoord.
10. En het was, als Aharon sprak tot de gehele schare van de zonen van Israël en zij zagen om tot de woestijn, en zie, de heerlijkheid van Jehovah werd gezien in de wolk.
11. En Jehovah sprak tot Mozes, al zeggende:

12. *Ik heb de murmuringen van de zonen Israëls gehoord; spreek tot hen, al zeggende: Tijdens de avonden zult gij vlees eten en in de morgenstond zult gij met brood verzadigd worden en gij zult bekennen dat Ik Jehovah uw God ben.*
13. *En het geschiedde in de avond en de kwartels kwamen aanvliegen en overdekten het kamp; en in de morgenstond was er een laag van dauw rondom het kamp.*
14. *En de laag van dauw trok op en zie, op de aangezichten van de woestijn lag iets fijns, iets vlokkigs, klein als de rijp op de aarde.*
15. *En de zonen Israëls zagen en zij zeiden, de man tot zijn broeder: Man is dit, omdat zij niet wisten wat dit was; en Mozes zei tot hen: Dit is het brood dat Jehovah ulieden gegeven heeft om te eten.*
16. *Dit is het woord dat Jehovah geboden heeft: Verzamelt daarvan, eenieder naar de mond van zijn eten, een omer naar het hoofd, het getal van uw zielen, neemt eenieder voor hem die in zijn tent is.*
17. *En de zonen Israëls deden aldus en zij verzamelden, en leverden in, de een talrijk, de ander weinig.*
18. *En zij maten met de omer en hij maakte niet een overtollige voor het talrijke en aan het weinige ontbrak niet; eenieder naar de mond van zijn eten verzamelden zij.*
19. *En Mozes zei tot hen: Dat eenieder niet een overschot daarvan make tot aan de morgen.*
20. *En zij hoorden niet naar Mozes en de mannen maakten een overschot daaruit tot aan de morgen en het broeide wormen uit en het verrotte; en Mozes ontstak over hen.*
21. *En zij verzamelden dat morgen bij morgen, eenieder volgens de mond van zijn eten; en de zon werd warm en het versmolt.*
22. *En het geschiedde op de zesde dag, zij verzamelden het brood dubbel, twee omers voor een; en alle vorsten van de schare kwamen en gaven het Mozes te kennen.*
23. *En hij zei tot hen: Dit is het dat Jehovah sprak: Een rust, een heilige sabbat voor Jehovah morgen; wat gij bakken zult, bakt en wat gij koken zult, kookt; en al het overtollige, legt dit weg voor ulieden ter bewaring tot aan de morgen.*
24. *En zij legden dat weg tot aan de morgen, gelijk als Mozes geboden had en het verrotte niet en de worm was daarin niet.*
25. *En Mozes zei: Eet dat heden, omdat het heden sabbat voor Jehovah is; heden zult gij dat niet vinden in het veld.*
26. *Zes dagen zult gij dat verzamelen en op de zevende dag is het sabbat, het zal daarin niet zijn.*
27. *En het geschiedde op de zevende dag, dat er uit het volk uitgingen om te verzamelen en zij vonden niet.*
28. *En Jehovah zei tot Mozes: Hoelang weigert gijlieden Mijn geboden en Mijn wetten te bewaren.*
29. *Ziet, omdat Jehovah ulieden de sabbat heeft gegeven, daarom geeft Hij u op de zesde dag het brood van twee dagen; rust, eenieder onder zich, niet wie ook ga uit van zijn plaats op de zevende dag.*
30. *En zij rustten, het volk, op de zevende dag.*
31. *En zij noemden, het huis Israëls, de naam ervan man en dit was zoals korianderzaad, wit, en de smaak ervan was zoals van honingkoek.*
32. *En Mozes zei: Dit is het woord dat Jehovah geboden heeft: Vul een omer daarvan ter bewaring voor uw geslachten, deswege opdat zij het brood zien waarmee Ik ulieden heb gespijzigd in de woestijn, in Mijn uitleiden van ulieden uit het land van Egypte.*
33. *En Mozes zei tot Aharon: Neem een kruik en doe daarin de volheid van een omer manna en leg dat weg vóór Jehovah ter bewaring voor uw geslachten.*

34. *Gelijk als Jehovah geboden had aan Mozes, en Aharon legde dat weg vóór de getuigenis ter bewaring.*
35. *En de zonen Israëls aten het manna veertig jaren, tot aan hun komen tot een bewoond land; zij aten het manna tot aan hun komen tot de grens van het land Kanaän.*
36. *En een omer is het tiende deel van een efa.*

INHOUD

8395. In het voorgaande hoofdstuk is gehandeld over de tweede verzoeking van hen die van de geestelijke Kerk zijn, die was dat het ware als onverkwikkelijk werd beschouwd. In dit hoofdstuk wordt in de innerlijke zin gehandeld over de derde verzoeking, die is dat het goede ontbreekt; met het ontbreken van brood en vlees, waarover de zonen Israëls murmureerden, wordt het ontbreken van het goede aangeduid. De vertroosting na de verzoeking wordt aangeduid en beschreven met het manna [*man*] dat zij ontvingen en met de kwartels [*selav*]; het manna is het geestelijk goede; dat dit aanhoudend aan hen door de Heer werd gegeven en zonder enige zorg en moeite van hun kant, wordt daarmee aangeduid dat zij het manna dagelijks ontvingen, en dat, indien zij meer verzamelden, de worm daarin werd geboren.

DE INNERLIJKE ZIN

8396. vers 1. *En zij trokken voort uit Elim en zij kwamen, de gehele schare van de zonen Israëls, tot de woestijn Sin, die is tussen Elim en tussen Sinai, op de vijftiende dag, in de tweede maand sinds hun uitgaan uit het land van Egypte.*

En zij trokken voort uit Elim, betekent het opeenvolgende; en zij kwamen, de gehele schare van de zonen Israëls, tot de woestijn Sin, betekent tot een andere staat van verzoeking; welke is tussen Elim en tussen Sinai, betekent het continue en het hoedanige; op de vijftiende dag, in de tweede maand, betekent de staat naar verhouding; sinds hun uitgaan uit het land van Egypte, betekent sinds hun staat toen zij voor het eerst waren bevrijd van de bestokingen.

8397. En zij trokken voort uit Elim; dat dit het opeenvolgende betekent, staat vast uit de betekenis van voorttrekken, dus het opeenvolgende en het continue, nrs. 4375, 4554, 4585, 5996, 8181, 8345; en uit de betekenis van Elim, namelijk de staat van de vertroosting na de verzoeking, nr. 8367.

Vandaar wordt met ‘zij trokken voort uit Elim’, het opeenvolgende van het leven ten aanzien van de staat van de verzoeken aangeduid; want wanneer degenen die van de geestelijke Kerk zijn, verzoeken ondergaan, worden zij van de ene verzoeking tot de andere geleid; het is dit opeenvolgende dat hier met voorttrekken wordt aangeduid.

Dat voorttrekken het opeenvolgende van het leven betekent, komt omdat ruimten evenals tijden niet bestaan in het andere leven, maar in de plaats ervan staten, nrs. 2625, 2837, 3356, 4321, 4882, 5605, 7381; bijgevolg worden met bewegingen niet bewegingen aangeduid, noch met voorttrekken voorttrekken, maar veranderingen en opeenvolgingen van staten.

8398. En zij kwamen, de gehele schare van de zonen Israëls, tot de woestijn Sin; dat dit betekent tot een andere staat van verzoeking, staat vast uit de betekenis van komen, dus een halte voor het opeenvolgende, dat met voorttrekken wordt aangeduid, nr. 8397; uit de betekenis van de schare van de zonen Israëls, dus zij die van de geestelijke Kerk zijn, nr. 7843; uit de betekenis van de woestijn, namelijk de staat van het ondergaan van verzoeken, nr. 8098; uit de betekenis van Sin, te weten de hoedanigheid van die staat; namen immers sluiten alle hoedanigheid in van de staat van de zaak waarover wordt gehandeld, zoals hier en daar is getoond.

Uit de verzoeking die wordt aangeduid met het murmureren vanwege het ontbreken van brood en vlees en uit de vertroosting daarna, die wordt aangeduid met het manna en de kwartels, kan vaststaan wat Sin betekent, te weten een stad van Egypte, waarnaar de woestijn Sin haar naam kreeg, in de tegengestelde zin het boze dat uit het valse is, bij Ezechiël: *'Ik zal Mijn ontsteking uitgieten over Sin, de sterkte van Egypte en Ik zal uitroeien de menigte van No; en Ik zal een vuur geven in Egypte, al lijdende zal Sin lijden en No zal zijn om doorbroken te worden; en Nof zal dagelijks voor de vijanden zijn.*

De jongemannen van Aven en Pi-Beseth zullen door het zwaard vallen en zij zullen in gevangenschap heengaan; en in Tachpanhes zal de dag verduisterd zijn, wanneer Ik daar jukken van Egypte zal verbroken hebben', (Ezechiël 30:15-18); hier wordt gehandeld over hen die in wetenschappelijkheden zijn en daaruit valsheden uitbroeden, waaruit boosheden voortkomen; Egypte is daar het wetenschappelijke; Sin is het boze dat vanuit het valse is en No is het valse waaruit het boze is; dat hierin een diepere zin ligt verscholen dan die in de letterlijke zin uitkomt, kan voor eenieder alleen al hieruit vaststaan, dat het Woord Goddelijk is; indien daarin niet een diepere zin was, dan zou er nauwelijks enige zin zijn die begrepen kan worden, te minder een zin waarin het heilige is.

Vandaar blijkt het duidelijk dat namen daar dingen zijn en dat daaruit een algemene zin voorspruit, die het Woord, dat uit Jehovah is, waardig is.

Wie het Woord als Goddelijk erkent, kan dit geenszins loochenen, als hij slechts vanuit de rede wil denken of vanuit een enigermate verlicht verstand concluderen.

8399. Welke is tussen Elim en tussen Sinai; dat dit het continue en het hoedanige betekent, staat vast uit de betekenis van Elim en uit de betekenis van Sinai, waaruit blijkt wat dit tussenliggende betekent; Elim immers betekent vanwege de bronnen en de palmbomen die daar zijn, het ware en het goede, die van de vertroosting zijn na de verzoeking; zie het laatste vers van hoofdstuk 15; en Sinai betekent vanwege de Wet, die daar werd verkondigd, het goede en daaruit het ware; vandaar is het continue en het hoedanige dat met Sin wordt aangeduid, het goede dat vanuit het ware is.

Het goede dat uit het ware is, is het goede dat bij de geestelijke mens is vóór de wederverwekking, want dan doet hij het goede uit het ware, dat wil zeggen, omdat dit zo bevolen is, dus uit gehoorzaamheid; maar het goede waaruit het ware is, is het goede dat bij de geestelijke mens is na de wederverwekking, want dan doet hij het goede uit aandoening; het eerste goede wordt aangeduid met Sin, het laatste met Sinai.

8400. Op de vijftiende dag, in de tweede maand; dat dit de staat naar verhouding betekent, staat vast uit de betekenis van het getal vijftien, uit de betekenis van de dag en uit de betekenis van de maand; met de maand wordt het einde van een vorige staat en de aanvang van een nieuwe aangeduid, dus een nieuwe staat, nr. 3814; met de dag wordt de staat in het algemeen aangeduid, nrs. 23, 487, 488, 493, 893, 2788, 3462, 3785, 4850, 7680; en met vijftien wordt het nieuwe aangeduid, want met veertien of met twee weken, wordt een volledige periode aangeduid of een staat van begin tot einde, nrs. 728, 2044, 3845; vandaar

wordt met vijftien het nieuwe aangeduid, hier het nieuwe van het leven, dat wordt aangeduid met het manna dat zij uit de hemel ontvingen; het manna immers is het goede van het ware, dat het leven van de geestelijke mens is; iets eenders immers wordt met vijftien aangeduid als met acht, want de achtste dag is de eerste dag van de volgende week; dat acht elk begin is, welk dan ook, dus het nieuwe, onderscheiden van het vorige, zie de nrs. 2044, 2866; en dat alle getallen in het Woord dingen betekenen, nrs. 482, 487, 575, 647, 648, 755, 813, 1963, 1988, 2075, 2252, 3252, 4264, 4495, 4670, 5265, 6175.

8401. Sinds hun uitgaan uit het land van Egypte; dat dit betekent sinds hun staat toen zij voor het eerst waren bevrijd van de bestokingen, staat vast uit de betekenis van uitgaan en uitgeleid worden, dus bevrijd worden, waarover meermalen eerder; en uit de betekenis van het land van Egypte, namelijk de bestokingen door degenen die in het boze en daaruit in valsheden zijn, nr. 7278.

8402. vers 2,3. *En zij murmureerden, de gehele schare van de zonen Israëls, tegen Mozes en tegen Aharon, in de woestijn. En de zonen Israëls zeiden tot hen: Wie zal geven, waren wij maar gestorven door de hand van Jehovah in het land van Egypte, toen wij zaten bij de vleespotten, toen wij brood aten tot verzadiging; omdat gijlieden ons hebt uitgeleid tot deze woestijn, om deze hele vergadering door de honger te doden.*

En zij murmureerden, de gehele schare van de zonen Israëls, betekent de gevoelloosheid en vandaar het klagen wegens de zwaarte van de verzoeking; tegen Mozes en tegen Aharon, betekent het Goddelijk Ware; in de woestijn, betekent de staat van de verzoeking; en de zonen Israëls zeiden tot hen, betekent denken vanuit benauwdheid; wie zal geven, waren wij maar gestorven door de hand van Jehovah in het land van Egypte, betekent dat het de voorkeur had verdiend dat zij door de Heer waren verlaten toen zij in de staat van de bestokingen waren; toen wij zaten bij de vleespotten, betekent het leven naar hun goeddunken dus zoals zij het begeerden; toen wij brood aten tot verzadiging, betekent dat zij zo het goede van de wellusten genoten zoveel als zij wilden; omdat gijlieden ons heeft uitgeleid, betekent nadat zij waren bevrijd; tot deze woestijn, betekent de staat van de verzoeking; om deze gehele vergadering door de honger te doden, betekent dat zij de geest zouden geven ten gevolge van het ontbreken van het verkwikkelijke en van het goede.

8403. En zij murmureerden, de gehele schare van de zonen Israëls; dat dit de gevoelloosheid en het klagen betekent vanwege de zwaarte van de verzoeking, staat vast uit de betekenis van murmureren, namelijk de gevoelloosheid vanwege de hardheid van de verzoeking en het klagen, nr. 8351; de schare van de zonen Israëls zijn zij die van de geestelijke Kerk zijn, nr. 8398.

Hier wordt gehandeld over de derde verzoeking en deze is er vanwege het ontbreken van het verkwikkelijke en van het goede; deze verzoeking volgt op de vorige in een reeks die er was vanwege het ontbreken van het ware.

Degenen die niet zijn onderricht ten aanzien van de wederverwekking van de mens, menen dat de mens zonder verzoeking kan worden wederverwekt en sommigen dat hij kan worden wederverwekt wanneer hij één verzoeking heeft ondergaan.

Maar men moet weten, dat zonder verzoeking niemand wordt wederverwekt en dat verscheidene verzoeking na elkaar volgen, de ene na de andere.

De oorzaak hiervan is dat de wederverwekking plaatsvindt met het doel dat het leven van de oude mens sterft en het nieuwe leven, dat hemels is, wordt ingeboezemd; daaruit kan het vaststaan, dat er in ieder geval strijd zal zijn; het leven van de oude mens biedt immers weerstand, het wil ook niet uitgeblust worden en het leven van de nieuwe mens kan niet

binnengaan dan alleen daar waar het leven van de oude mens is uitgeblust; daaruit blijkt dat er van beide zijden strijd is en wel een brandende strijd omdat het om het leven gaat. Degene die vanuit een verlichte rede denkt, kan vandaar zien en doorvatten, dat de mens niet kan worden wederverwekt zonder strijd, dat wil zeggen, zonder geestelijke verzoeking; en verder eveneens, dat hij niet wordt wederverwekt door één verzoeking, maar door verscheidene; er zijn immers zeer vele geslachten van het boze die het verkwikkelijke van het vorige leven, dus het oude leven, hebben gemaakt; al die boosheden kunnen niet in één keer en tegelijk worden bedwongen; zij kleven immers hardnekkig aan, want zij zijn aan de ouders van vele eeuwen terug ingeworteld en vandaar de mens ingeboren, en bevestigd door de daadwerkelijke boosheden uit hemzelf vanaf zijn kindsheid; al deze boosheden staan lijnrecht tegenover het hemels goede dat moet worden ingeboezemd en dat het nieuwe leven zal vormen.

8404. Tegen Mozes en tegen Aharon; dat dit het Goddelijk Ware betekent, staat vast uit de uitbeelding van Mozes, te weten het Goddelijk Ware dat rechtstreeks uit de Heer voortgaat, dus innerlijk; en de uitbeelding van Aharon, te weten het ware uit de Heer, indirect voortgaand, dus uiterlijk, nrs. 7009, 7089, 7382.

8405. In de woestijn; dat dit de staat van de verzoeking betekent, staat vast uit de betekenis van de woestijn, namelijk een staat van ondergaan van verzoeking, nrs. 6828, 8098.

8406. En de zonen Israëls zeiden tot hen; dat dit het denken vanuit benauwdheid is, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer er sprake is van zulke dingen die van het gemoed zijn, dus het denken, zoals eveneens in de nrs. 3395, 7094, 7244, 7937; dat het is uit benauwdheid, is duidelijk, omdat het in een verzoeking is.

8407. Wie zal geven, waren wij maar gestorven door de hand van Jehovah, in het land van Egypte; dat dit betekent dat het de voorkeur had gehad dat zij door de Heer waren verlaten toen zij in de staat van de bestokingen waren, staat vast uit de betekenis van wie zal geven, dat het beter geweest zou zijn of dat het de voorkeur had gehad; uit de betekenis van gestorven zijn door de hand van Jehovah, dus als door de Heer verlaten zijn; met gestorven zijn wordt in de geestelijke zin aangeduid in boosheden en daaruit in valsheden zijn, dus in de verdoemenis, nrs. 5407, 6119, 7494; en wanneer er wordt gezegd sterven door de hand van Jehovah, dan is het door de Heer verlaten zijn, want degenen die door Hem worden verlaten, dat wil zeggen, zij die Hem verlaten, storten zich in het boze en daaruit in het valse en zo in de verdoemenis; dat Jehovah in het Woord de Heer is, is meermalen getoond; en uit de betekenis van het land van Egypte, namelijk de staat van de bestokingen, nr. 8401; dat zij die van de geestelijke Kerk zijn, die door de zonen Israëls worden uitgebeeld, voordat zij werden bevrijd door de Heer, waren bestookt door hen die in valsheden vanuit het boze zijn, die worden uitgebeeld door farao en de Egyptenaren, zie de nrs. 6854, 6914, 7474, 7828, 7932, 8018, 8099, 8159, 8321.

8408. Toen wij zaten bij de vleespotten; dat dit betekent het leven naar hun geloven en zoals zij het begeerden, staat vast uit de betekenis van de pot, namelijk de houder van het goede en in de tegengestelde zin de houder van het boze, waarover hierna; en uit de betekenis van het vlees, namelijk het hemels eigene, dus het goede en in de tegengestelde zin het eigene van de mens, dus het boze, waarover hierna; en omdat met het vlees het eigene wordt aangeduid, wordt dus met ‘zitten bij de vleespotten’ aangeduid een leven naar geloven en zoals het wordt begeerd, want dit leven is het leven van het eigene.

Dat de pot de houder van het goede is en in de tegengestelde zin de houder van het boze, komt omdat met het vlees dat daarin wordt gekookt, het goede wordt aangeduid en in de tegengestelde zin het boze; omdat dit zo is, wordt daarmee daarom ook het lichamelijke of het natuurlijke van de mens aangeduid, omdat deze de houders zijn van het goede of van het boze; vandaar wordt in de universele zin daarmee de mens aangeduid en in een nog meer universele zin een volk of een stad en dan betekent het vlees het goede of het boze daarin; zoals bij Ezechiël: *‘De mannen die ongerechtigheid denken en raad der boosheden raden in deze stad, zeggende: Het is niet nabij, zij zelf is de pot, wij het vlees. En daarom, zo zei de Heer Jehovah: Uw doorboorden, die gij hebt gelegd in het midden ervan, dezen zijn het vlees, zij zelf echter is de pot’*, (Ezechiël 11:3,7); hier staat de pot voor de stad of het volk daar en het vlees voor het boze, want de doorboorden, die het vlees worden genoemd, zijn degenen bij wie het goede en het ware is uitgeblust, nr. 4503.

Bij dezelfde: *‘Gebruik een gelijkenis tegen het huis van de weerspanning en zeg tot hen: Zo zei de Heer Jehovih: Zet een pot op, zet hem op en giet ook stukken daarin, elk goed stuk, de dij en de schouder, vul met de keur der beenderen; de Heer Jehovih zei: Wee de stad der bloeden, de pot die schuim daarin is en vanwaar het schuim niet daaruit is uitgegaan’*, (Ezechiël 24:3-6); hier staat de pot voor de stad of het volk daar, waarin het boze van de ontwijding van het goede is; het goede, dat het vlees daar is, is de dij en de schouder; het boze is het schuim daaruit, de ontwijding van het goede is het achterblijvende schuim; daarom wordt het ook ‘de stad der bloeden’ genoemd.

Bij Jeremia: *‘Jehovah zei tot Jeremia: Wat ziet gij. Ik zei: Ik zie een ziedende pot, waarvan de aangezichten zijn tegen het noorden; toen zei Jehovah: Uit het noorden zal het boze geopend worden over alle bewoners van het land’*, (Jeremia 1:11-14).

De ziedende pot staat voor het volk dat door valsheden is bevangen; het noorden staat voor het zinlijke en het lichamelijke van de mens, waaruit het boze opwelt; hier wordt gehandeld over het einde van de Kerk, wanneer het uiterlijke, dus het zinlijke en lichamelijke en daarmee het valse en het boze heersen; want de Kerk van de Heer gaat geleidelijk vanuit het innerlijke tot het uiterlijke en uitwendige en geeft dan de geest.

Bij Zacharia: *‘Te dien dage zal op de bellen van de paarden zijn: Heiligheid voor Jehovah en de potten in het huis van Jehovah zullen zijn zoals de sprengbekkens voor het altaar; en alle pot in Jeruzalem en Juda zal zijn een heiligheid voor Jehovah Zebaoth en allen die slachtofferen zullen komen en ervan nemen en erin koken’*, (Zacharia 14:20,21); hier wordt gehandeld over de zaliging van de gelovigen; de gelovigen zijn de potten, dus genoemd naar de opneming van het goede uit de Heer; vandaar wordt de pot de heiligheid voor Jehovah genoemd; de bellen van de paarden, waarop Heiligheid staat, zijn de met het goede overeenstemmende waarheden.

Omdat de potten de ontvangers en de houders van het goede zijn, waren die daarom ook met de overige vaten van het altaar vervaardigd uit brons, (Exodus 38:3); want brons betekent het goede van het natuurlijke, nrs. 425, 1551.

Ook wordt met de pot de leer aangeduid, doordat zij het goede en het ware van de Kerk bevat; de leer wordt aangeduid met de pot waarin op bevel van Elisa moes werd gekookt voor de zonen van de profeten, waarover in Boek 2 van Koningen: *‘Elisa keerde weder tot Gilgal, toen er honger was in het land, toen de zonen van de profeten voor hem zaten; hij zei tot zijn jongen: Zet de grote pot op en kook moes voor de zonen van de profeten. Er ging een uit in het veld om moeskruiden te verzamelen en hij vond een wijnstok van het veld en hij verzamelde daarvan kolokwinten van het veld [wilde bitterappel] en hij sneed ze in de moespot. Toen zij aten van het moes, riepen zij: De dood is in de pot, man Gods. Maar hij zei dat zij meel zouden nemen, dat hij in de pot wierp; en hij zei: Giet uit voor het volk en laten zij eten. Toen was er geen boos ding in de pot’*, (2 Koningen 4:38-42).

Men moet weten dat alle Goddelijke wonderen zulke dingen behelzen die van het rijk van de Heer en van de Kerk zijn, nrs. 7337, 8364 en dat Elisa het Woord van de Heer uitbeeldt, nr. 2762 en de profeten de leren daaruit, nrs. 2534, 7269; daaruit blijkt wat aan de Kerk werd uitgebeeld door dit wonder, namelijk dat het vervalste goede van de Kerk het goede wordt door het ware uit het Woord; de honger is het gebrek aan erkentnissen van het ware en het goede, de pot is de leer, het moes is het goede van de uiterlijke rituele dingen van de Joodse Kerk, de kolokwinten uit de wijnstok van het veld is de vervalsing, het meel is het ware uit het Woord, nr. 2177, ten gevolge waarvan dat vervalste, dat de dood in de pot is, het goede wordt.

Dat de potten de houders of bevatters van het goede betekenen, komt omdat zij tot de huisraadvaten behoorden waarin de spijs werd bereid en met de spijs en alle soorten ervan worden zulke dingen aangeduid, die de ziel voeden, dus de aandoeningen van het goede en het ware, nrs. 681, 1480, 3114, 4792, 5147, 5293, 5340, 5342, 5576, 5410, 5915.

8409. Het vlees betekent het eigene in de ene zowel als in de andere zin en in de hoogste zin het Goddelijk Eigene van de Heer, dus Zijn Goddelijk Menselijke, dus het goede van Zijn Liefde jegens het gehele menselijke geslacht; vandaar is het vlees in de betrekkelijke zin ten opzichte van de mens, het eigene dat is levend gemaakt door het Eigene van de Heer, dat wil zeggen, het Eigene van de Heer bij de mens, dus het goede van de liefde tot Hem, met betrekking tot de betekenis van het vlees in deze zin, zie de nrs. 3813, 7850; in de tegengestelde zin echter is het vlees het eigene van de mens, dus het boze van de zelfliefde en vandaar de begeerten van die liefde, of de begeerten, nrs. 999, 3813; dat het eigene van de mens, niets dan het boze is, zie de nrs. 210, 215, 694, 874-876, 987, 1023, 1047, 3812, 5660, 5786.

Dat het vlees het eigene van de mens is, dus het boze van elk geslacht, staat verder ook vast uit deze plaatsen; bij Jesaja: *'Ik zal uw verdrukkers spijzigen met hun vlees en als van most zullen zij dronken worden van hun bloed'*, (Jesaja 49:26); spijzigen met vlees staat voor volproppen met hun boze.

Bij Jeremia: *'Vervloekt is de man die op de mens vertrouwt en vlees tot zijn arm stelt; van Jehovah echter wijkt zijn hart'*, (Jeremia 17:5); vlees tot zijn arm stellen, voor op de eigen macht vertrouwen; vandaar staat het vlees van zijn arm eten, voor op zichzelf vertrouwen, (Jesaja 9:19).

Bij Jesaja: *'Egypte is een mens en niet God en zijn paarden zijn vlees, niet geest'*, (Jesaja 31:3); de paarden van Egypte staan voor de wetenschappen vanuit het verdraaide verstandelijke, nr. 6125; het vlees voor het dode, de geest voor het levende; vandaar worden de zonen van Egypte, groot van vlees genoemd, (Ezechiël 16:26); er wordt het dode gezegd vanwege het boze, want uit het boze is de geestelijke dood; en er wordt het levende gezegd vanwege het goede, want uit het goede is het geestelijk leven.

Vandaar komt het dat vlees en geest in het Woord aan elkaar zijn tegenovergesteld, zoals bij Johannes: *'Hetgeen geboren is uit het vlees, is vlees en hetgeen geboren is uit de geest, is geest'*, (Johannes 3:6); bij dezelfde *'Het is de geest die levend maakt, het vlees is niet tot wat ook nut; de woorden die Ik tot u spreek, zijn geest en zijn leven'*, (Johannes 6:63).

In het boek Genesis: *'Jehovah zei: Mijn geest zal niet voor altijd twisten met de mens, deswege dat hij vlees is'*, (Genesis 6:3); het vlees staat daar voor het eigene van de mens.

Eender bij Mattheüs: *'Jesus zei: Gezegend zijt gij, Simon, zoon van Jona, omdat vlees en bloed het niet heeft onthuld, maar Mijn Vader Die in de hemelen is'*, (Mattheüs 16:17); en bij Johannes: *'Zo velen die opgenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven zonen Gods te zijn, die in Zijn Naam geloven die niet uit de bloeden, noch uit de wil van het vlees, noch uit de wil van de man, maar uit God geboren zijn'*, (Johannes 1:12,13); de wil van het vlees, staat voor het eigene van de wil, de wil van de man voor het eigene van het verstand; de zonen Gods

voor de wederverwekten en voor degenen die worden wederverwekt; allen worden levend gemaakt uit het Eigene van de Heer, dat het Vlees en het Lichaam van de Heer is en het is het Goddelijk Goede Zelf.

Omdat het vlees in de tegengestelde zin het eigene van de mens is, dus het boze, is het ook de begeerte, want het leven van het vlees dat aan het lichaam eigen is, is niets anders dan de wellust van de zinnen, de verkwikkingen van de lusten en de begeerten.

Dat het vlees de begeerte is, staat vast uit de teksten bij Mozes: *'Het gepeupel, dat in het midden van het volk was, begeerde een begerigheid, waarom de zonen Israëls herhaalden en weenden en zij zeiden: Wie zal ons met vlees spijzigen; nu is onze ziel dor; niet wat ook dan tot het man onze ogen.*

En Jehovah zei tot Mozes: Tot het volk zult gij zeggen: Heiligt u tegen morgen, opdat gij vlees eet; gij hebt immers geweend in de oren van Jehovah, al zeggende: Wie zal ons met vlees spijzigen, omdat het ons beter ging in Egypte. Jehovah zal u vlees geven om te eten; tot een maand der dagen, totdat het uit uw neus zal uitgaan en voor u tot een walging is geweest. Het vlees was nog tussen hun tanden voordat het werd opgeslokt, toen de toorn van Jehovah ontstak tegen het volk en Jehovah sloeg in het volk een zeer grote plaag; daarom noemde Hij de naam van die plaats 'de graven der begerigheid', omdat zij daar het volk begroeven, hen die begerigheid hadden gehad', (Numeri 11:4,6,18,20, 33,34).

Hieruit blijkt wat met zitten bij de vleespot in het land van Egypte wordt aangeduid, namelijk een leven naar hun believen en zoals zij het begeerden, dus een leven van het eigene.

8410. Toen wij brood aten tot verzadiging; dat dit betekent dat zij zo het goede van de wellusten genoten zoveel als zij wilden, staat vast uit de betekenis van eten, dus het toe-eigenen, nrs. 3168, 3513, 3596, 4745 en eveneens het genieten, nr. 7849; uit de betekenis van het brood, namelijk het goede van het hemelse leven en in de tegengestelde zin het goede van het natuurlijke leven gescheiden van het hemelse leven, dus het goede van de wellusten.

Onder het brood immers wordt in de geestelijke zin het primaire verstaan dat de ziel voedt en het geestelijk leven van haar in stand houdt; dat dit het goede van de liefde is, staat vast uit het leven van de hemel, dat enig en alleen uit dat goede bestaat; maar in de tegengestelde zin wordt onder het brood het primaire verstaan dat degenen voedt die in de hel zijn en hun leven onderhoudt; dat dit het boze van de liefde van zich en van de wereld is, staat vast uit het leven van de hel, dat enig en alleen daarin bestaat.

Dat boze is voor hen het goede, want niets is verkwikkelijker en zoeter voor hen; dit wordt hier verstaan onder het goede van de wellusten.

En uit de betekenis van tot verzadiging, dus zoveel als zij willen, want het is de wil, die met het goede wordt verzadigd bij de goeden en met het boze bij de bozen.

8411. Omdat gijlieden ons hebt uitgeleid; dat dit betekent nadat zij waren bevrijd, staat vast uit de betekenis van uitleiden, hier uit het land van Egypte, dus bevrijden, namelijk uit de staat van de bestokingen.

8412. Tot deze woestijn, dat dit de staat van de verzoeken betekent, staat vast uit de betekenis van de woestijn, dus de staat van het ondergaan van verzoeken, nr. 8098.

8413. Om deze hele vergadering door de honger te doden; dat dit betekent dat zij de geest zouden geven ten gevolge van het ontbreken van het verkwikkelijke en het goede, staat vast uit de betekenis van doden, dus van het leven beroven, hier van het leven dat uit het verkwikkelijke en het goede is, want het leven van de mens bestaat uit drie dingen, nrs. 3607, 6767; uit de betekenis van de vergadering, namelijk zij die van de geestelijke Kerk zijn, nr. 7843; en uit de betekenis van de honger, namelijk het ontbreken van het goede, nr. 5893; hier

van het goede van de wellusten, dat met het brood wordt aangeduid, nr. 8410; wanneer immers datgene wat het geestelijk leven of het leven van de geest voedt, wordt weggenomen, ontstaat er honger.

Hoe het hiermee is gesteld moet in het kort worden gezegd: wanneer het goede van de naastenliefde, dat het geestelijk leven maakt, ingeboezemd moet worden, dan wordt het verkwikkelijke van de wellusten, dat het natuurlijke leven had gemaakt, verwijderd en wanneer dit verkwikkelijke wordt verwijderd, dan komt de mens in verzoeking; hij gelooft immers dat hij, indien hij wordt beroofd van het verkwikkelijke van de wellusten, beroofd wordt van al het leven, want zijn natuurlijk leven bestaat in dat verkwikkelijke of goede, zoals hij dat noemt; maar hij weet niet, dat wanneer dit van het leven wordt verwijderd, in plaats ervan door de Heer het geestelijk verkwikkelijke en goede wordt ingeboezemd; het is dit goede, dat met het manna wordt aangeduid; het eerdere goede of het verkwikkelijke wordt verstaan onder het vlees en het brood in het land van Egypte en het ontbreken ervan onder de honger.

Maar men moet terdege in aanmerking nemen, dat de mens die wordt wederverwekt, niet wordt beroofd van het verkwikkelijke van de wellusten van lichaam en gemoed; hij geniet immers van het verkwikkelijke ten volle na de wederverwekking en voller dan tevoren, maar in omgekeerde reden: het verkwikkelijke van de wellusten vóór de wederverwekking was het al van dat leven, maar na de wederverwekking wordt het goede van de naastenliefde het al van het leven en dan zijn de verkwikkelingen van de wellusten van dienst als middel en als laatste vlak, waarin het geestelijk goede met de gelukzaligheid en gezegendheid ervan, zijn grens vindt.

Wanneer dus de orde moet worden omgekeerd, geeft de vorige verkwikking van de wellusten de geest en gaat teniet en het nieuwe vanuit geestelijke oorsprong wordt in de plaats ervan ingeboezemd.

8414. vers 4,5. *En Jehovah zei tot Mozes: Zie, Ik zal voor ulieden brood uit de hemel doen regenen en het volk zal uitgaan en zij zullen verzamelen het woord van een dag in zijn dag, deswege dat Ik het verzoeke of het in Mijn wet wandelt, of niet. En het zal zijn in de zesde dag en zij zullen bereiden hetgeen zij hebben aangebracht en het zal het dubbele zijn op hetgeen zij zullen verzamelen dag voor dag.*

En Jehovah zei tot Mozes, betekent de vertroosting van de Heer; zie, Ik zal voor ulieden brood uit de hemel doen regenen, betekent dat het hemels goede zal invloeien; en het volk zal uitgaan, betekent het leven daaruit; en zij zullen verzamelen het woord van een dag in zijn dag, betekent bij voortduur naar behoefte; deswege dat Ik het verzoeke, betekent dat het vandaar voor onderzoek en beproeving zal zijn; of het in Mijn wet wandelt, of niet, betekent of zij het leven van het ware en het goede kunnen leven; en het zal zijn in de zesde dag, betekent aan het einde van iedere staat; en zij zullen bereiden hetgeen zij hebben aangebracht, betekent de schikking van de toegeëigende dingen; en het zal het dubbele zijn op hetgeen zij zullen verzamelen dag voor dag, betekent dat zij verbonden moeten worden.

8415. En Jehovah zei tot Mozes; dat dit de vertroosting van de Heer betekent, staat vast uit wat volgt: de woorden immers die Jehovah sprak, zijn die van vertroosting na de verzoeking; dat er na de verzoeking vertroosting is, zie de nrs. 8367, 8370.

8416. Zie, Ik zal voor ulieden brood uit de hemel doen regenen; dat dit betekent dat het hemels goede zal invloeien, staat vast uit de betekenis van regenen, namelijk zegenen, nr. 2445; dat regenen de zegening is, komt omdat de regen neerdaalt van de hemel en de vruchtbaarheid van de aarde maakt, zoals het Goddelijk goede en ware uit de hemel bij de

mens en hem zegent; daaruit kan vaststaan dat regenen in de naastgelegen zin invloeiën betekent, want al het goede vloeit van het Goddelijke in; en uit de betekenis van het brood, dus het hemels goede, waarover in wat volgt.

8417. En het volk zal uitgaan; dat dit het leven daaruit betekent, staat vast uit de betekenis van gaan, dus het leven, nrs. 1293, 3335, 4882, 5605; eender hier uitgaan, dus gaan om het manna te verzamelen; over de betekenis van gaan, dat dit het leven is, zie nr. 8420.

8418. En zij zullen verzamelen het woord van een dag in zijn dag; dat dit betekent bij voortduur naar behoefte, staat vast uit de betekenis van verzamelen, dus opnemen, want wanneer regenen invloeiën betekent, namelijk van het goede uit het Goddelijke, dan betekent verzamelen opnemen, aangezien zij met elkaar overeenstemmen; uit de betekenis van het woord, dus de zaak waarover wordt gesproken, hier het brood of het manna uit de hemel; en uit de betekenis van een dag in zijn dag, dus bij voortduur naar behoefte; dat het is bij voortduur, komt omdat zij het dagelijks ontvingen; dat dagelijks is bij voortduur, zie nr. 2838; en dat het is naar behoefte, komt omdat zij zoveel zouden verzamelen als zij dagelijks behoeften en niet méér, namelijk voor eenieder een omer.

8419. Deswege dat Ik het verzoeken; dat dit betekent dat het vandaar voor onderzoek zal zijn, staat vast uit de betekenis van verzoeken, dus hier onderzoeken, want er volgt, of het in Mijn wet wandelt of niet.

8420. Of het in Mijn wet wandelt, of niet; dat dit betekent of zij het leven van het ware en het goede kunnen leven, staat vast uit de betekenis van wandelen, dus leven, nrs. 519, 1794; en uit de betekenis van de wet, dus het Woord, nrs. 2606, 3382, 6752; en omdat het het Woord is, is het het Goddelijk Ware, nr. 7463, dus eveneens de leer van het goede en het ware; vandaar is wandelen in de wet van Jehovah, het leven van het ware en het goede leven volgens de leer.

Dat wandelen in de wet, is leven volgens de wet, is eenieder bekend, omdat het zo in de gewone spreektaal wordt gezegd; daaruit kan vaststaan dat wandelen leven is en eveneens dat in het woord wandelen zelf de betekenis van de geestelijke zin is gelegen, eender als in zeer vele andere woorden; dit komt nergens anders vandaan dan vanuit de invloeiing van de geestelijke wereld in de ideeën van het denken en zo in de woorden, want wie zou zonder die invloeiing ooit voor leven wandelen zeggen, zoals wandelen in de wet, in de inzettingen, in de geboden, in de vreze Gods; eender is het gesteld met gaan, dus het leven, nr. 8417, en ook met voorttrekken, voortschrijden, als vreemdeling verkeren; dat deze woorden leven zijn, komt omdat er in de geestelijke wereld geen ruimten zijn, maar in plaats daarvan staten van leven, nrs. 2625, 2684, 2837, 3356, 3387, 4321, 4882, 5605, 7381.

8421. En het zal zijn in de zesde dag; dat dit betekent aan het einde van iedere staat, staat vast uit de betekenis van de dag, dus de staat, nrs. 23, 487, 488, 493, 2788, 3462, 3785, 4850, 7680; en uit de betekenis van de zesde, namelijk het einde van die staat; dat de zesde dag het einde van de staat is, komt daarvandaan dat zeven dagen of de week een volledige periode of een volle staat betekenen, nrs. 2044, 3845, 6508; daarom betekent de voorafgaande of zesde dag het einde van die staat en de volgende of de achtste dag de aanvang van eenzelfde staat, nrs. 2044, 8400.

8422. En zij zullen bereiden hetgeen zij hebben aangebracht; dat dit de schikking betekent van de toegeëigende dingen, staat vast uit de betekenis van bereiden, wanneer het wordt gezegd van de toegeëigende dingen, dus de schikking; en uit de betekenis van hetgeen zij

hebben aangebracht, wanneer het manna wordt verstaan, waarmee het goede wordt aangeduid, namelijk het goede dat is toegeëigend; het verzamelen van het manna iedere dag betekent het opnemen van het goede en het eten ervan de toe-eigening; vandaar betekent bereiden hetgeen zij hebben aangebracht, de schikking van de toegeëigende goede dingen; die schikking vindt plaats door de Heer aan het einde van iedere staat, die met de zesde dag wordt aangeduid; op die schikking volgt de verbinding, die wordt aangeduid met de zevende dag.

8423. En het zal het dubbele zijn op hetgeen zij zullen verzamelen dag voor dag; dat dit betekent dat zij verbonden moeten worden, staat vast uit de betekenis van het dubbele zijn, namelijk verbonden worden; dat verbonden worden met het dubbele wordt aangeduid, komt omdat twee de verbinding is, nrs. 1686, 3519, 5194; en uit de betekenis van verzamelen, dus opnemen, zoals eerder in nr. 8418; en uit de betekenis van dag voor dag of elke dag afzonderlijk, dus voortdurend, nr. 8418.

Dat twee de verbinding is, komt omdat het twee dingen zijn waarop alles in het heeal betrekking heeft, namelijk het goede en het ware, of wat hetzelfde is, de liefde en het geloof, want het goede is van de liefde en het ware is van het geloof; vandaar zijn het eveneens twee dingen bij de mens die het leven van hem maken, namelijk de wil en het verstand; de wil is bij de mens gevormd om het goede of de liefde op te nemen en het verstand om het ware of het geloof op te nemen; de verbinding van die twee wordt huwelijk genoemd, want die twee wanneer zij verbonden zijn, gedragen zich eender zoals echtelieden; zij hebben elkaar wederzijds lief, zij ontvangen en verwekken; het kroost daaruit wordt vrucht genoemd; hieruit blijkt nu, waarom twee of het dubbele de verbinding betekent, want zonder de verbinding van die twee wordt nooit iets geboren of voortgebracht.

Het is geoorloofd daaraan toe te voegen, dat hieruit klaarlijk kan vaststaan, dat het geloof zonder de liefde of de naastenliefde geen vrucht kan voortbrengen, maar dat de vrucht zal zijn uit het ene en het andere verbonden.

8424. vers 6-8. *En hij zei, Mozes en Aharon, tot al de zonen Israëls: Aan de avond en gij zult bekennen dat Jehovah u heeft uitgeleid uit het land van Egypte. En in de morgen en gij zult zien de heerlijkheid van Jehovah, in Zijn horen van uw murmuringen tegen Jehovah en wat zijn wij dat gij tegen ons murmureert. En Mozes zei: In het geven door Jehovah aan ulieden in de avond vlees om te eten en brood in de morgenstond om verzadigd te worden; in het horen door Jehovah van uw murmuringen waarmee gij tegen Hem murmureert; wat zijn wij, niet tegen ons zijn uw murmuringen, maar tegen Jehovah.*

En hij zei, Mozes en Aharon, tot al de zonen Israëls, betekent de inlichting door het Goddelijk Ware; aan de avond en gij zult bekennen dat Jehovah u heeft uitgeleid uit het land van Egypte, betekent dat er een einde aan de vorige staat de onthulling is dat zij bevrijd zijn; en in de morgen en gij zult zien de heerlijkheid van Jehovah, betekent dat in de aanvang van de nieuwe staat de Komst van de Heer zal zijn; in Zijn horen van uw murmuringen, betekent dat zo de klachten zullen ophouden; tegen Jehovah en wat zijn wij dat gij tegen ons murmureert, betekent dat die waren tegen het Goddelijke, niet tegen hen die dat uitbeeldden; en Mozes zei, betekent de inlichting; in het geven door Jehovah aan ulieden in de avond vlees om te eten, betekent dat aan het einde van de staat het goede zal worden toegeëigend door het verkwikkelijke; en brood in de morgenstond om verzadigd te worden, betekent dat zij in de aanvang van de nieuwe staat zoveel van het goede zullen bezitten als zij kunnen opnemen; in het horen door Jehovah van uw murmuringen, betekent dat zo de klachten zullen ophouden; waarmee gij tegen Hem murmureert, betekent dat die waren tegen het Goddelijke; wat zijn

wij, niet tegen ons zijn uw murmuringen, betekent dat zij niet zijn tegen hen die het Goddelijke uitbeeldden; maar tegen Jehovah, betekent dat zij daarvoor moeten oppassen.

8425. En hij zei, Mozes en Aharon, tot al de zonen Israëls; dat dit de inlichting door het Goddelijk Ware betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer wordt gehandeld over de dingen die door Jehovah werden aanbevolen aan hen die van de geestelijke Kerk zijn, dus de inlichting, nrs. 7769, 7793, 7825, 8041; uit de uitbeelding van Mozes en Aharon, te weten het Goddelijk Ware: Mozes het innerlijke en Aharon het uiterlijke, nrs. 7009, 7089, 7382; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, dus degenen die van de geestelijke Kerk zijn, nrs. 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223.

8426. Aan de avond en gij zult bekennen dat Jehovah u heeft uitgeleid uit het land van Egypte; dat dit betekent dat er aan het einde van de vorige staat de onthulling is dat zij bevrijd zijn, staat vast uit de betekenis van de avond, namelijk het einde van de vorige staat, waarover hierna; uit de betekenis van bekennen, namelijk onthuld worden, want dat wat Jehovah te bekennen geeft, wordt een onthulling genoemd; en uit de betekenis van uitleiden, dus bevrijden, zoals vaak eerder; hier uit de bestokingen, die met het land van Egypte worden aangeduid, nr. 7278.

Dat aan de avond het einde van de vorige staat is, komt omdat de veranderingen van staat in het andere leven zich verhouden zoals de morgen, de middag, de avond en de nacht of de schemering en dan opnieuw de morgen.

Men moet weten dat er in de geestelijke wereld voortdurend veranderingen van staat zijn en dat allen die daar zijn, deze doorlopen.

De oorzaak hiervan is, dat zij voortdurend worden vervolmaakt, want zonder veranderingen van staten of zonder verschillende staten die in orde aanhoudend op elkaar volgen, worden degenen die daar zijn niet vervolmaakt; de veranderingen van de staten die in orde op elkaar volgen zoals de tijden van de dag en de tijden van het jaar, keren nooit geheel en al als dezelfde terug, maar gevarieerd.

De aanvang van iedere staat stemt overeen met de morgen op aarde en wordt eveneens in het Woord onder de morgen verstaan; het einde echter van iedere staat stemt overeen met de avond en wordt eveneens in het Woord meerdere malen avond genoemd.

Wanneer het morgen is, dan zijn zij in de liefde; wanneer het middag is, dan zijn zij in het licht van het ware; maar in de avond, dan zijn zij in het duister ten aanzien van de waarheden en in het verkwikkelijke van de natuurlijke liefde; het is dit verkwikkelijke dat wordt aangeduid met de selav (de kwartels), die zij in de avond ontvingen; en het is het goede, dat wordt aangeduid met het manna dat zij iedere morgen ontvingen.

Hieruit kan vaststaan wat de avond betekent, namelijk het einde van de staat van de zaak waarover wordt gehandeld, vandaar eveneens het einde van de staat van de Kerk.

Maar zoals eerder over de betekenis van de avond is getoond, namelijk dat er in het andere leven beurtwisselingen van staten zijn, zoals er in de wereld beurtwisselingen van tijden zijn, nrs. 5672, 5962, 6110; dat de avond het einde is van de vorige Kerk en de morgen de aanvang van de nieuwe, nrs. 2323, 7844; vandaar dat de avond en de morgen de Komst van de Heer is, nr. 7844; dat in de hemel, avond en schemering vóór de morgen is, maar niet de nacht, die in de hel is, nr. 6110.

8427. En in de morgen zult gij de heerlijkheid van Jehovah zien; dat dit betekent dat in de aanvang van de nieuwe staat de Komst van de Heer zal zijn, staat vast uit de betekenis van de morgen, dus de aanvang van de nieuwe staat, nr. 8426; en uit de betekenis van de heerlijkheid van Jehovah, dus de tegenwoordigheid en de Komst.

Dat de heerlijkheid de tegenwoordigheid en de Komst is, komt omdat de heerlijkheid in de hoogste zin het Goddelijk Ware is, dat uit de Heer voortgaat en het Goddelijk Ware verschijnt voor de ogen van de engelen als licht en schittering uit de Zon die de Heer is; dat de heerlijkheid het Goddelijk Ware is dat voortgaat uit de Heer, zie de nrs. 5922, 8267; en dat zij het inzicht en de wijsheid is, die uit het Goddelijk Ware zijn, nr. 4809; en dat zij vandaar de innerlijke zin van het Woord is, want die is het Goddelijk Ware in heerlijkheid, nr. 5922. Er wordt gezegd dat zij in de morgen de heerlijkheid van Jehovah zouden zien, omdat het opkomen van de zon en van het licht daaruit, dat in de hemel het gezicht van de engelen verlicht, zowel innerlijk als uiterlijk, dus de tegenwoordigheid en de Komst van de Heer, Die in de hemel de Zon is, overeenstemt met de morgenstond op aarde en hier met de morgen wordt aangeduid; dat licht uit de zon dan, dus het Goddelijk Ware dat uit de Heer voortgaat, dus de Heer, is de heerlijkheid.

Hieruit blijkt dat met de heerlijkheid de tegenwoordigheid en de Komst van de Heer wordt aangeduid; dat deze de heerlijkheid zijn, staat ook vast uit verscheidene plaatsen in het Woord, zoals bij Mozes: *'De wolk bedekte de berg en de heerlijkheid van Jehovah woonde op de berg Sinai en de wolk bedekte die zes dagen; het aanzien van de heerlijkheid van Jehovah was zoals een verterend vuur in het hoofd van de berg voor de ogen van de zonen Israëls'*, (Exodus 24:15-18); het is duidelijk dat de tegenwoordigheid van Jehovah, dat wil zeggen, van de Heer, verschijnend zoals een wolk en zoals een vuur op de berg, hier de heerlijkheid van Jehovah wordt genoemd.

Bij dezelfde: *'De wolk bedekte de tent van de samenkomst en de heerlijkheid van Jehovah vervulde de tabernakel; ook kon Mozes niet ingaan in de tent der samenkomst, omdat de wolk daarop woonde en de heerlijkheid van Jehovah vervulde de tabernakel'*, (Exodus 40:34,35); hier wordt eveneens de tegenwoordigheid van de Heer, verschijnend als een wolk, heerlijkheid genoemd.

Bij dezelfde: *'Hij trad binnen, Mozes en Aharon, in de tent der samenkomst en zij gingen uit en zegenden het volk; toen verscheen de heerlijkheid van Jehovah jegens het algehele volk'*, (Leviticus 9:23,24).

Bij dezelfde: *'De heerlijkheid van Jehovah verscheen in de tent der samenkomst voor al de zonen Israëls'*, (Numeri 14:10-12; 16:19; 17:7).

In het boek Koningen 1: *'De wolk vervulde het huis van Jehovah, aldus dat de priesters niet konden staan om te bedienen vanwege de wolk, omdat de heerlijkheid van Jehovah het huis van Jehovah vervulde'*, (1 Koningen 8:10,11).

Bij Johannes: *'De tempel werd vervuld met rook, vanwege de heerlijkheid Gods en Zijn kracht, aldus dat niemand in de tempel kon binnentreden'*, (Openbaring 15:8).

Bij dezelfde: *'Hij toonde mij de grote stad, het heilige Jeruzalem, nederdalend van de hemel uit God, hebbende de heerlijkheid van God; de stad behoeft de zon niet, noch de maan, om in haar te lichten, de heerlijkheid van God verlicht haar en haar lamp is het Lam'*, (Openbaring 21:10,11,23); hier staat de heerlijkheid Gods klaarblijkelijk voor het licht uit de Heer, dus het uit Hem voortgaand Goddelijk Ware, dus de tegenwoordigheid van de Heer, want de Heer is tegenwoordig in het Ware dat uit Hem is.

Dat de heerlijkheid van Jehovah Zijn tegenwoordigheid is, staat verder vast bij Mozes: *'Mozes zei tot Jehovah: Toon mij, ik bid U, Uw heerlijkheid. Hij zei tot hem: Ik zal al het goede voor u doen voorbijgaan; en wanneer Mijn heerlijkheid voorbij zal gaan, zo zal het geschieden dat Ik u zal zetten in de opening van een rots en Mijn hand over u dekken totdat Ik zal voorbijgegaan zijn; wanneer Ik echter Mijn hand zal verwijderd hebben, zo zult gij Mijn achtergelegen dingen zien en Mijn aangezichten zullen niet gezien worden'*, (Exodus 33:18); hier staat eveneens de heerlijkheid van Jehovah klaarblijkelijk voor Zijn tegenwoordigheid.

Bij Mattheüs: *'De discipelen zeiden tot Jezus: Zeg ons, welk zal het teken zijn van Uw Komst; Jezus zei: Dan zal het teken van de Zoon des Mensen verschijnen en zij zullen de Zoon des*

Mensen zien, komende in de wolken des hemels met kracht en heerlijkheid, (Mattheüs 24:3,30); hier wordt gehandeld over de laatste tijd van de vorige Kerk en de eerste tijd van de nieuwe; de Zoon des Mensen is het uit de Heer Goddelijk Ware; de wolk des hemels is het Woord in de letterlijke zin; de kracht en de heerlijkheid is de innerlijke zin, dus het Goddelijk Ware, dat dan zal verschijnen; de Komst van de Heer staat voor de erkenning van het Goddelijk Ware, door degenen die van de nieuwe Kerk zijn en voor de ontkenning door hen die van de oude Kerk zijn, zie nr. 4060.

Dat de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware de heerlijkheid is, staat vast bij Jesaja: *'Een stem des roependen in de woestijn: Bereidt de weg voor Jehovah; de heerlijkheid van Jehovah zal onthuld worden en zij zullen zien, alle vlees tegelijk'*, (Jesaja 40:3,5); daar ten aanzien van de Heer, Die de heerlijkheid is,

Bij Johannes: *'Het Woord is vleesgeworden en heeft in ons gewoond en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeboren van de Vader, vol van genade en waarheid'*, (Johannes 1:14).

Bij dezelfde: *'Deze dingen zei Jesaja, toen hij Zijn heerlijkheid zag en van Hem sprak'*, (Johannes 12:41); hier staat de heerlijkheid voor de Heer.

Eender bij Mozes: *'Levend ben ik en de algehele aarde zal met de heerlijkheid van Jehovah vervuld worden'*, (Numeri 14:21); hier staat de heerlijkheid van Jehovah voor de Komst van de Heer en voor de verlichting door het Goddelijk Ware, dat uit Hem is.

De heerlijkheid staat voor het Goddelijke van de Heer bij Jesaja: *'Ik ben Jehovah; dit is Mijn Naam; en Mijn heerlijkheid zal Ik geen ander geven'*, (Jesaja 42:8).

Bij Markus: *'Wanneer de Zoon des Mensen komt in de heerlijkheid van Zijn Vader, met de heilige engelen'*, (Markus 8:38).

Bij Lukas: *'Deze dingen moest de Christus lijden en ingaan in Zijn heerlijkheid'*, (Lukas 24:26).

Omdat met de heerlijkheid van Jehovah de Heer wordt aangeduid ten aanzien van het Goddelijk Ware, wordt dus eveneens met de heerlijkheid de Goddelijke Wijsheid en het Goddelijk Inzicht aangeduid, die is van het Goddelijk Ware uit de Heer.

De wijsheid en het inzicht uit het Goddelijke wordt verstaan onder de heerlijkheid bij, (Ezechiël 1:28; 8:4; 9:3; 10:4,18,19; 11:22,23); die daar is uitgebeeld door een regenboog zodanig als die in een wolk verschijnt.

8428. In Zijn horen van uw murmuringen; dat dit betekent dat de klachten zullen ophouden, staat vast uit de betekenis van horen, wanneer het van Jehovah wordt gezegd, namelijk Zich erbarmen en hulp verlenen, dus dat de klachten zullen ophouden; en uit de betekenis van de murmuringen, namelijk de gevoelloosheden vanwege de hardheid van de verzoeking en vandaar hun klagen, nr. 8351.

8429. Tegen Jehovah en wat zijn wij dat gij tegen ons murmureert; dat dit betekent dat die klachten waren tegen het Goddelijke en niet tegen hen die dat uitbeeldden, staat hieruit vast, dat Jehovah het Goddelijke is, hier het Goddelijk Ware, dat Mozes en Aharon uitbeeldden; en uit de betekenis van murmureren, dus het klagen, zoals in nr. 8428; en omdat er wordt gezegd dat zij tegen Jehovah hebben gemurmureerd en niet tegen Mozes en Aharon, wordt er aangeduid dat het was tegen het Goddelijk Ware, dat door Mozes en Aharon wordt uitgebeeld, nr. 8425; en niet tegen hen die uitbeeldden; en daarom wordt in het volgende vers gezegd *'Wat zijn wij'*, niet tegen ons zijn uw murmuringen, want de persoon die het Goddelijke uitbeeldt, is naar verhouding niets; bovendien murmureren zij die tegen de persoon die uitbeeldt murmureren, niet tegen de persoon, maar tegen het Goddelijke.

8430. En Mozes zei, betekent de inlichting, nr. 8425.

8431. In het geven door Jehovah aan ulieden in de avond vlees om te eten; dat dit betekent dat aan het einde van de staat het goede zal worden toegeëigend door het verkwikkelijke, staat vast uit de betekenis van de avond, namelijk het einde van de staat, nr. 8426; uit de betekenis van het vlees, namelijk het levend gemaakte eigene of het hemels eigene, dat de mens heeft uit de Heer, dus het goede van de liefde, nrs. 148, 149, 780, 3813, 7850, 8409; hier echter het goede van het geloof, omdat het het vlees van een vogel of van iets dat gevleugeld was, dat selav wordt genoemd; met het gevleugelde immers wordt het geestelijke of dat wat van het geloof is aangeduid, vandaar met het vlees ervan zo'n goede, hier het goede van de natuurlijke mens of het verkwikkelijke.

Men moet weten dat met het manna het goede van de innerlijke of geestelijke mens wordt aangeduid, maar met de selav het goede van de uiterlijke of natuurlijke mens, dat het verkwikkelijke wordt genoemd.

Dat dit hiermee wordt aangeduid, staat hieruit vast dat het manna werd gegeven in de ochtend, de selav echter in de avond en met dat wat in de morgen werd gegeven, wordt het geestelijk goede aangeduid en met dat wat in de avondtijd wordt gegeven, wordt het natuurlijk goede of het verkwikkelijke aangeduid; want in het andere leven is er de staat van de morgen, wanneer het geestelijk goede of dat van de innerlijke mens, in het heldere is en het natuurlijk goede of dat van de uiterlijke mens, in het duister; maar de staat van de avond is er, wanneer het natuurlijk goede of dat van de uiterlijke mens in het heldere is en het geestelijk goede of dat van de innerlijke mens, in het duister is; de beurtwisselingen volgen ook zo op elkaar; de oorzaak hiervan is dat de mens vervolmaakt zal worden en vooral dat het goede hem zal worden toegeëigend, wat in de staat van de avond plaatsvindt door het verkwikkelijke.

8432. En brood in de morgen om verzadigd te worden; dat dit betekent dat in de aanvang van de nieuwe staat zoveel goede opgenomen zal worden als zij kunnen, dit staat vast uit de betekenis van het brood, namelijk het goede van de liefde, waarover de nrs. 2165, 2177, 3464, 3478, 3735, 3813, 4211, 4217, 4735, 4976, 5015, 8410; hier echter het goede van het ware, dat het goede van de geestelijke Kerk is, omdat onder het brood het manna wordt verstaan, waarover hierna; uit de betekenis van de morgenstond of de morgen, dus de aanvang van de nieuwe staat, nr. 8427; en uit de betekenis van om verzadigd te worden, of tot verzadiging, dus zoveel als men zou willen, nr. 8410; hier voor zoveel als zij zouden kunnen opnemen, want het goede dat uit de Heer invloeit, wordt niet gegeven voor zoveel als zij willen, maar voor zoveel als zij kunnen opnemen; het boze echter is geoorloofd voor zoveel als zij willen.

8433. In het horen door Jehovah van uw murmuringen; dat dit betekent dat zo de klachten zullen ophouden, staat vast uit wat eerder in nr. 8428 is gezegd, waar eendere woorden staan.

8434. Waarmee gij tegen Hem murmureert; dat dit betekent dat die waren tegen het Goddelijke; en wat zijn wij, niet tegen ons zijn uw murmuringen; dat dit betekent dat zij niet zijn tegen hen die het Goddelijk uitbeeldden, staat eveneens vast uit wat eerder in nr. 8429 is gezegd, waar eendere woorden staan.

8435. Maar tegen Jehovah; dat dit betekent dat zij zich na dezen daarvoor mogen wachten, staat hieruit vast dat het opnieuw wordt gezegd dat hun murmuringen zijn tegen Jehovah, dat wil zeggen, tegen het Goddelijke; vandaar komt het, dat onder die woorden nu wordt verstaan dat zij hierna zulke klachten in de verzoeken moeten vermijden.

8436. vers 9-12. *En Mozes zei tot Aharon: Zeg tot de gehele schare van de zonen van Israël: Nadert voor Jehovah, omdat Hij uw murmuringen heeft gehoord. En het was, als Aharon sprak tot de gehele schare van de zonen van Israël en zij zagen om tot de woestijn, en zie, de heerlijkheid van Jehovah werd gezien in de wolk. En Jehovah sprak tot Mozes, al zeggende: Ik heb de murmuringen van de zonen Israëls gehoord; spreek tot hen, al zeggende: Tijdens de avonden zult gij vlees eten en in de morgenstond zult gij met brood verzadigd worden en gij zult bekennen dat Ik Jehovah uw God ben.*

En Mozes zei tot Aharon, betekent de invloeiing van het Goddelijk Ware, dat rechtstreeks uit de Heer voortgaat, door het Goddelijk Ware dat indirect voortgaat; zeg tot de gehele schare van de zonen Israëls, betekent het onderricht; nadert voor Jehovah, betekent de staat van de opneming en het aanplooiën daaraan; omdat Hij uw murmuringen heeft gehoord, betekent vanwege de gevoelloosheid in de verzoeking, dat Hij hulp verleent; en het was, als Aharon sprak tot de gehele schare Israëls, betekent het onderricht uit het Goddelijke door de invloeiing; en zij zagen om tot de woestijn, betekent de herinnering aan de staat van de verzoeking waarin zij waren geweest; en zie, de heerlijkheid van Jehovah werd gezien in de wolk, betekent de tegenwoordigheid van de Heer in het ware, aangepast voor de gewaarwording; en Jehovah sprak tot Mozes, al zeggende, betekent het Ware dat uit het Goddelijke van de Heer voortgaat, waarin de tegenwoordigheid van de Heer is; Ik heb de murmuringen van de zonen Israëls gehoord, betekent dat de klachten, die uit de verzoeking zijn, zullen ophouden; spreek tot hen, al zeggende, betekent de inlichting door invloeiing; tijdens de avonden zult gij vlees eten, betekent aan het einde van de staat zal het goede door het verkwikkelijke worden toegeëigend; en in de morgenstond zult gij met brood verzadigd worden, betekent dat in de aanvang van de nieuwe staat zoveel goede zal opgenomen worden als zij kunnen opnemen; en gij zult bekennen dat Ik Jehovah uw God ben, betekent dat zij weten dat de Heer alleen God is.

8437. En Mozes zei tot Aharon; dat dit de invloeiing betekent van het Goddelijk Ware dat rechtstreeks uit de Heer voortgaat, door het Goddelijk Ware dat indirect voortgaat, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer dit plaatsvindt door het Goddelijk Ware dat rechtstreeks uit de Heer voortgaat en dit wordt door Mozes uitgebeeld, door het Goddelijk Ware dat indirect voortgaat en door Aharon wordt uitgebeeld, dus de invloeiing; dat zeggen ook invloeiën is, zie de nrs. 5743, 6152, 6291, 7291, 7381, 8221, 8262; en dat Mozes het ware is dat rechtstreeks uit de Heer voortgaat en Aharon dat wat indirect voortgaat, nrs. 7009, 7010, 7089, 7382.

Wat het rechtstreeks uit de Heer voortgaand Ware is en wat het indirect voortgaand Ware, zie de nrs. 7055, 7056, 7058.

8438. Zeg tot de gehele schare Israëls; dat dit het onderricht betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer dit plaatsvindt door het Goddelijk Ware tot hen die van de Kerk zijn, ten aanzien van de dingen die gedaan moeten worden op Goddelijk bevel, dus het onderricht, zoals eveneens in de nrs. 7186, 7267, 7304, 7380, 7517, 8127; en uit de betekenis van de schare van de zonen Israëls, dus zij die van de geestelijke Kerk zijn, nr. 7843.

8439. Nadert voor Jehovah; dat dit de staat van de opneming en de aanplooiing daaraan betekent, staat vast uit de betekenis van naderen voor Jehovah, namelijk de invloeiing, nr. 8159; en vandaar eveneens de opneming, want de opneming is het wederkerige van de invloeiing; zij stemmen wederzijds met elkaar overeen; voor zoveel als de mens de Goddelijke invloeiing opneemt, voor zoveel is er sprake van naderen voor Hem; de nadering voor Jehovah is in de geestelijke zin niets anders, want de nadering tot Hem vindt plaats door

het geloof en de liefde en omdat zowel het geloof als de liefde is uit Jehovah, dat wil zeggen, uit de Heer, is ook de nadering tot Hem de opneming van het uit Hem invloeiende goede en ware.

Dat het ook de aanplooiing is, komt omdat de opneming niets is, tenzij er ook aanplooiing is, namelijk aan het nut; de invloeiing uit het Goddelijke immers gaat eerst over in de doorvatting, die is van het verstand van de mens, daaruit in de wil en daaruit in de daad, dat wil zeggen in het goede werk, dat het nut is en daar houdt het stil.

Wanneer de invloeiing van het goede en het ware uit de Heer deze overgang maakt, wordt het goede en het ware de mens toegeëigend, want dan gaat de invloeiing tot in het laatste van de orde, dat wil zeggen, in het laatste van de natuur, waarheen de gehele Goddelijke invloeiing streeft; die mens bij wie de Goddelijke invloeiing op deze wijze gaat, kan de hemelse weg worden genoemd.

Hieruit nu kan vaststaan, dat met naderen voor Jehovah de staat van de opneming en de aanplooiing daaraan wordt aangeduid, hier de staat van de opneming van het goede dat met het manna wordt aangeduid en van het verkwikkelijke dat met de selav wordt aangeduid.

8440. Omdat Hij uw murmuringen heeft gehoord; dat dit betekent vanwege de gevoelloosheid in de verzoeking, dat Hij hulp verleent, staat vast uit de betekenis van horen, wanneer het Jehovah betreft, dus Zich erbarmen en hulp verlenen, vandaar eveneens doen ophouden, nr. 8428; en uit de betekenis van de murmuringen, te weten de gevoelloosheid in de verzoeking en de klacht, nrs. 8351, 8428, 8433.

8441. En het was, als Aharon sprak tot de gehele schare Israëls; dat dit het onderricht uit het Goddelijke door invloeiing betekent, staat vast uit de betekenis van spreken, wanneer dit plaatsvindt uit het Goddelijke door het indirect voortgaande ware uit de Heer, dat door Aharon wordt uitgebeeld, dus het onderricht door invloeiing, want de Goddelijke invloeiing bij de mens is in het ware waarin hij is onderricht; dat spreken invloeiën is, zie de nrs. 2951, 5481, 5797, 7270, 8128; en dat dit het onderricht is, nrs. 7226, 7241; en uit de uitbeelding van Aharon, namelijk het indirect voortgaande ware uit de Heer, nrs. 7009, 7382.

8442. En zij zagen om tot de woestijn; dat dit de herinnering betekent aan de staat van de verzoeking waarin zij waren geweest, staat vast uit de betekenis van tot iets omzien, dus het denken en bespiegelen, waarover nr. 7341; vandaar eveneens de herinnering, want degene die denkt en bespiegelt, herinnert zich; en uit de betekenis van de woestijn, dus de staat van het ondergaan van verzoeken, waarover de nrs. 6828, 8098.

8443. En zie, de heerlijkheid van Jehovah werd gezien in de wolk; dat dit de tegenwoordigheid van de Heer betekent in het ware dat is aangepast voor de gewaarwording, staat vast uit de betekenis van de heerlijkheid van Jehovah, dus de tegenwoordigheid en de Komst van de Heer, nr. 8427; en uit de betekenis van de wolk, dus de letterlijke zin van het Woord, waarover in de voorrede tot (Genesis 18) en de nrs. 4391, 5922, 6343, 6752, 8106, dus het ware dat is aangepast voor de gewaarwording, want het Woord in de letter is zo'n ware; maar de heerlijkheid die in de wolk is, is het Goddelijk Ware dat niet is aangepast voor de gewaarwording, omdat het boven de begoochelingen en schijnbaarheden van de zinnen is, zo is zij eveneens de innerlijke zin van het Woord, zie de voorrede tot (Genesis 18) en de nrs. 5922, 8427.

Dat de heerlijkheid de innerlijke zin van het Woord is, komt omdat in die zin wordt gehandeld over de Kerk en over het rijk van de Heer en in de hoogste zin over de Heer Zelf, in welke zin ook het eigenlijk Goddelijke Ware Zelf is.

Het Goddelijk Ware is niet van één graad, maar van verscheidene; het Goddelijk Ware in de eerste graad en eveneens in de tweede, is dat wat rechtstreeks uit de Heer voortgaat; dit is boven het verstand van de engelen; maar het Goddelijk Ware in de derde graad is zodanig als het is in de binnenste of derde hemel; dit is zodanig, dat niet het minste ervan door de mens kan worden begrepen; het Goddelijk Ware in de vierde graad is zodanig als het is in de middelste of tweede hemel; dit is evenmin te verstaan voor de mens; maar het Goddelijk Ware in de vijfde graad is zodanig als het is in de laatste of eerste hemel; dit kan in een bepaalde mate door de mens worden doorvat, maar dan door een verlicht mens, niettemin is het zodanig dat een groot deel ervan niet met menselijke woorden kan worden uitgedrukt; en wanneer het in de ideeën valt, maakt dit het vermogen van doorvatten en eveneens van geloven dat het zo is; maar het Goddelijk Ware in de zesde graad is zodanig als het bij de mens is, aangepast aan zijn gewaarwording; dus is dat de zin van de letter van het Woord. Deze zin of dit ware wordt uitgebeeld door de wolk en de innerlijke waarheden door de heerlijkheid in de wolk; vandaar komt het, dat Jehovah, dus de Heer, zo vaak aan Mozes en aan de zonen Israëls verscheen in een wolk, zoals in (Exodus 24:15,16; 40:34,35; 1 Koningen 8:10,11; Mattheüs 24:30) en elders.

De verschijning van de Heer is door het Goddelijk Ware en zij is ook het Goddelijk Ware. Dat de wolk het ware is dat is aangepast voor de gewaarwording, is vanuit de uitbeeldingen in het andere leven; daar verschijnt de spraak van de engelen van de hogere hemelen aan hen die beneden zijn, zoals licht en eveneens zoals de schittering uit het licht; maar de spraak van de engelen van de lagere hemelen verschijnt zoals een blanke wolk, in verschillende vormen en in een dichtheid of ijlheid volgens de hoedanigheid van de waarheden.

Hieruit kan vaststaan dat met de heerlijkheid van Jehovah die in de wolk werd gezien, de tegenwoordigheid van de Heer wordt aangeduid in het ware dat is aangepast voor de gewaarwording.

8444. En Jehovah sprak tot Mozes, al zeggende; dat dit het Ware betekent dat uit het Goddelijke van de Heer voortgaat, waarin de tegenwoordigheid van de Heer is, staat vast uit de betekenis van spreken, dus de invloeiing en het onderricht, nr. 8441; uit de uitbeelding van Mozes, te weten het ware dat uit het Goddelijke van de Heer voortgaat, nrs. 6752, 6771, 6827, 7010, 7014, 7089, 7382.

De tegenwoordigheid van de Heer in het Ware uit het Goddelijke wordt daarmee aangeduid dat Jehovah met Mozes sprak uit de wolk, waar de heerlijkheid van Jehovah werd gezien, want de heerlijkheid van Jehovah is de tegenwoordigheid van de Heer in het Ware dat uit Hem voortgaat, nr. 8427.

8445. Ik heb de murmuringen van de zonen Israëls gehoord; dit betekent dat de klachten die uit de verzoeking zijn, zullen ophouden, zie de nrs. 8428, 8433, waar eendere woorden staan.

8446. Spreek tot hen, al zeggende; dat dit de inlichting door invloeiing betekent, staat vast uit de betekenis van spreken in de historische teksten van het Woord, dus de inlichting, zoals in nr. 8041 en van zeggen, dus de invloeiing, nrs. 6291, 7291, 7381, 8221, 8262.

8447. Tijdens de avonden zult gij vlees eten; dat dit betekent dat aan het einde van de staat het goede door het verkwikkelijke zal worden toegeëigend, zie nr. 8431, waar eendere woorden staan.

8448. En in de morgenstond zult gij met brood verzadigd worden; dit betekent dat in de aanvang van de nieuwe staat zoveel goede zal worden opgenomen worden als zij kunnen, nr. 8432.

8449. En gij zult bekennen dat Ik Jehovah uw God ben; dat dit betekent opdat zij weten dat alleen de Heer God is, staat vast uit wat eerder is gezegd en getoond in de nrs. 7401, 7444, 7544, 7598, 7636.

8450. vers 13-15. *En het geschiedde in de avond en de kwartels kwamen aanvliegen en overdekten het kamp; en in de morgenstond was er een laag van dauw rondom het kamp. En de laag van dauw trok op en zie, op de aangezichten van de woestijn lag iets fijns, iets vlokkijs, klein als de rijp op de aarde. En de zonen Israëls zagen en zij zeiden, de man tot zijn broeder: Man is dit, omdat zij niet wisten wat dit was; en Mozes zei tot hen: Dit is het brood dat Jehovah ulieden gegeven heeft om te eten.*

En het geschiedde in de avond, betekent het einde van de staat; en de selav klom op, betekent het natuurlijk verkwikkelijke, waardoor het goede is; en bedekte het kamp, betekent dat het het natuurlijke van de mens vervulde; en in de morgenstond, betekent de aanvang van de nieuwe staat; was er een laag van dauw rondom het kamp, betekent dat het ware van de vrede zich toevoegde; en de laag van dauw klom op, betekent de inboezeming van het ware; en zie, op de aangezichten van de woestijn, betekent het nieuwe wilsdeel; een klein rond iets, betekent het goede van het ware in de eerst formering; klein als de rijp op aarde, betekent het ware in de vorm van het goede, dat standhoudt en golvend verschijnt; en de zonen Israëls zagen, betekent de gewaarwording; en zij zeiden, de man tot zijn broeder, betekent de verbazing; Man is dit, omdat zij niet wisten wat dit was, betekent vanwege het niet gekende; en Mozes zei tot hen, betekent de inlichting door het ware uit het Goddelijke; dit is het brood dat Jehovah ulieden gegeven heeft om te eten, betekent dat dit het goede is dat zal worden toegeëigend en hun leven zal maken; in de hoogste zin dat dit de Heer in ulieden is.

8451. En het geschiedde in de avond, dat dit het einde van de staat betekent, staat vast uit de betekenis van de avond, dus het einde van de staat, waarover nr. 8426.

8452. En de selav klom op; dat dit het natuurlijk verkwikkelijke betekent waardoor het goede is, staat vast uit de betekenis van de selav, dus het natuurlijk verkwikkelijke.

Dat de selav het natuurlijk verkwikkelijke is, komt omdat het een zeevogel was en met de zeevogel wordt het natuurlijke aangeduid en met het vlees ervan, dat verlangd werd, het verkwikkelijke, nr. 843; dat het eveneens dat is waardoor het goede is, komt omdat het werd gegeven in de avond; wanneer er immers in het andere leven een staat is die met de avond overeenstemt, dan worden de goede geesten en eveneens de engelen, teruggebracht in een staat van de natuurlijke aandoeningen waarin zij waren geweest toen zij in de wereld waren, dus in de verkwikkelingen van hun natuurlijke mens; de oorzaak ervan is zodat daaruit het goede zal zijn, dat wil zeggen, opdat zij ten gevolge ervan vervolmaakt worden, nr. 8426; allen worden vervolmaakt door de inplanting van het geloof en van de naastenliefde in de uiterlijke of natuurlijke mens, want als die daar niet worden ingeplant, kan het goede en het ware uit de innerlijke of geestelijke mens, dat wil zeggen, uit de Heer door hem, niet invloeiën, er is immers geen opneming; en indien er geen opneming is, stopt en vergaat de invloeiing, ja zelfs wordt ook de innerlijke mens toegesloten.

Daaruit blijkt dat het natuurlijke geheel en al moet worden aangepast opdat het een ontvanger zal zijn.

Dit vindt plaats door verkwikkelingen, want de goede dingen die van de natuurlijke mens zijn, worden verkwikkelingen genoemd, omdat zij gevoeld worden.

Dat de selav het natuurlijk verkwikkelijke heeft, is zoals gezegd, de oorzaak dat het een zeevogel was, want er wordt gezegd dat zij werd weggehaald uit de zee, *'er voer een wind*

voort uit Jehovah en haalde de selav weg uit de zee en liet haar neer in het kamp', (Numeri 11:31); en met de zeevogel en het vlees ervan wordt het natuurlijk verkwikkelijke aangeduid en in de tegengestelde zin het verkwikkelijke van de begerigheid; dit betekent de selav in het volgende bij Mozes: *'Het gepeupel dat in het midden van het volk was, zij begeerden een begerigheid en zij wilden vlees hebben. Zij zeiden: Nu is onze ziel dor; niet wat ook dan tot het man onze ogen. Er voer een wind voort van met Jehovah en haalde de selav weg uit de zee en liet haar neer op het kamp. Het volk stond op, die ganse dag en de ganse nacht en de ganse volgende dag en zij verzamelden de selav; die het minst hadden, verzamelden tien omers, die zij al uitspreidende uitspreidden rondom het kamp. Het vlees was nog tussen hun tanden voordat het werd opgeslokt, toen de toorn van Jehovah ontstak tegen het volk en Jehovah sloeg in het volk een zeer grote plaag, waarom Hij de naam van die plaats noemde 'de graven der begerigheid', omdat zij daar het volk begroeven, hen die deze begerigheid hadden gehad'*, (Numeri 11:5,6,31-34); hier staat de selav voor het verkwikkelijke van de begerigheid.

Het wordt het verkwikkelijke van de begerigheid genoemd, wanneer het verkwikkelijke van de een of andere lichamelijke of wereldse liefde heerst en de gehele mens in beslag neemt, totdat dit het ware en het goede van het geloof bij hem uitblust; het is dit verkwikkelijke dat beschreven wordt, dat de oorzaak was dat zij met een grote plaag werden geslagen.

Maar het natuurlijk verkwikkelijke dat in dit hoofdstuk met de selav wordt aangeduid, die aan het volk in de avond werd gegeven, is niet het verkwikkelijke van de begerigheid, maar het is het verkwikkelijke van de natuurlijke of uiterlijke mens, dat overeenstemt met het goede van de geestelijke of innerlijke mens; dit verkwikkelijke heeft het geestelijk goede in zich, maar het verkwikkelijke van de begerigheid, (Numeri 11), heeft het helse boze in zich; zowel het ene als het andere wordt verkwikkelijk genoemd en ook worden beide als verkwikkelijk gevoeld, maar het treedt tussen beide het grootste verschil op; het ene heeft immers in zich de hemel, het andere heeft de hel in zich; het ene wordt ook voor de mens de hemel en het andere wordt voor de mens de hel, wanneer het uitwendige wordt afgelegd.

Het is hiermee zo gesteld als met twee vrouwen die in de uitwendige vorm gelijk van schoon aangezicht zijn en een prachtig leven leiden, maar geheel en al oneender zijn in de innerlijke vorm, namelijk de ene kuis en gezond, de andere wulps en bedorven, dus de ene naar haar geest aan de engelen gelijk, de andere naar haar geest aan de duivels gelijk; hoedanig zij echter zijn, verschijnt niet dan alleen wanneer het uitwendige wordt afgewikkeld en het innerlijke wordt onthuld.

Dit is gezegd, opdat men zal weten wat het natuurlijk verkwikkelijke is waarin het goede is, dat wordt aangeduid met de selav in dit hoofdstuk en wat het natuurlijk verkwikkelijke is waarin het boze is, dat wordt aangeduid met de selav in (Numeri 11).

8453. En bedekte het kamp; dat dit betekent dat dit het natuurlijke van de mens vervulde, staat vast uit de betekenis van bedekken, dus vervullen; en uit de betekenis van het kamp, te weten de goedheden en waarheden, nr. 8193, 8196; hier het natuurlijke, dat het omvattende is, want het natuurlijke omvat de goede en ware dingen en zonder die is het natuurlijke niet levend; evenmin zijn het goede en het ware van de uiterlijke of natuurlijke mens iets zonder het natuurlijke.

Vandaar komt het, dat het kamp, omdat het de waarheden en de goedheden betekent, ook het natuurlijke betekent, die daarin aanwezig zijn.

8454. En in de morgenstond; dat dit de aanvang van de nieuwe staat betekent, staat vast uit de betekenis van de morgenstond, dus de aanvang van de nieuwe staat, nr. 8427.

8455. Was er een laag van dauw rondom het kamp; dat dit het zich toevoegende ware van de vrede betekent, staat vast uit de betekenis van de dauw, dus het ware van de vrede, nr. 3579; de oorzaak dat de dauw het ware van de vrede is, is dat hij 's morgens van de hemel neerdaalt en op de weilanden verschijnt zoals een fijne regen en ook meer dan alleen regen toont, iets zoets of verkwikkelijks in zich bergt, waarover het gras en het gewas zich verblijden; en de morgen is de staat van de vrede, nr. 2780; wat vrede is, zie de nrs. 2780, 3696, 4681, 5662, namelijk dat hij zich gedraagt zoals de dageraad op aarde, die het gemoed met een universele verkwikking verblijdt; het ware van de vrede is zoals het licht van de dageraad.

Dit ware dat het ware van de vrede wordt genoemd, is het Goddelijk Ware Zelf in de hemel uit de Heer en het doet universeel allen die daar zijn aan en het maakt dat de hemel de hemel is; de vrede immers heeft in zich het vertrouwen in de Heer dat Hijzelf alles regeert en in alles voorziet en dat Hij tot het goede einddoel leidt; wanneer de mens in dit geloof is, dan is hij in de vrede, want dan vreest hij niets en maakt zich geen zorgen over toekomstige gebeurtenissen die hem zouden kunnen verontrusten; in deze staat komt de mens voor zoveel als hij in de liefde tot de Heer is.

Elk boze, vooral het in zichzelf vertrouwen, neemt de staat van de vrede weg.

Men gelooft dat de boze mens in de vrede is, wanneer hij in blijheid en kalmte is, omdat hem alle zaken gelukken; maar dit is niet de vrede; het is de verkwikking en de kalmte van de begeerte, die de staat van de vrede voorliegt; maar dat verkwikkelijke wordt, omdat het is tegengesteld aan het verkwikkelijke van de vrede, in het andere leven verkeerd in het onverkwikkelijke, zoiets schuilt immers van binnen daarin; in het andere leven worden de uiterlijke dingen achtereenvolgens afgewikkeld tot aan de binnenste dingen toe; de vrede is het binnenste in elk verkwikkelijke, ook in het onverkwikkelijke bij de mens die in het goede is; voor zoveel als deze dus het uiterlijke aflegt, wordt de staat van de vrede onthuld en wordt hij aangedaan door het heilrijke, het gezegende en het gelukzalige, waarvan de oorsprong uit de Heer Zelf is.

Van de staat van de vrede die in de hemel is, kan gezegd worden dat die zodanig is dat die met geen woorden beschreven kan worden, noch door enig idee uit de wereld in het denken en doorvatten van de mens kan komen zolang hij in de wereld is; die staat is dan boven elke zin; de kalmte van het gemoed, de tevredenheid en de blijdschap ten gevolge van successen, zijn naar verhouding niets, want deze doen slechts het uiterlijke bij de mens aan, maar de vrede doet de binnenste van alle dingen aan, de eerste substanties en de beginselen van de substanties en leidt zich daaruit af en stort zich uit in de gesubstantieerde en door de beginselen gevormde dingen en doet die met het bekoorlijke aan en de oorsprongen van de ideeën, dus de einddoelen van het leven van de mens, met het heilrijke en het gelukzalige; en zo maakt die vrede het gemoed van de mens tot een hemel.

8456. En de laag van dauw klom op; dat dit de inboezeming van het ware betekent, staat vast uit de betekenis van opklimmen, dus hier verstrooid worden en dan niet voor de ogen verschijnen; en uit de betekenis van de dauw, dus het ware van de vrede, waarover vlak hiervoor; de laag ervan boven het manna betekent de inboezeming van het ware, want het ware van de vrede is het Goddelijk Ware uit de Heer dat voortgaat in de hemel; omdat dit het binnenste is, boezemt het zich in het ware in dat beneden is en maakt dat levend, zoals de dauw het gras en het gewas dit doet, waarop dit in de morgen valt; wanneer het ware dat beneden is erdoor is levend gemaakt, dan klimt het ware van de vrede op, dat wil zeggen, houdt naar de schijn op en het ware dat daaruit het leven had ontvangen wordt zichtbaar; dus wordt het ware van het geloof geboren; want al het ware van de leer of van het Woord wordt niet het ware bij de mens alvorens het uit het Goddelijke het leven had ontvangen en het ontvangt het leven door de inboezeming van het ware dat uit de Heer voortgaat, dat het ware van de vrede wordt genoemd; dit ware is niet het ware van het geloof, maar het is het leven of

de ziel van het ware van het geloof en het schikt alle dingen die in het ware zijn, dat het ware van het geloof wordt genoemd, in de hemelse vorm en eveneens daarna de waarheden zelf onder elkaar.

Hieruit kan vaststaan hoe het is gesteld met de inboezeming van het ware bij de mens door het ware van de vrede.

Men moet ook weten dat het lagere of het uiterlijke bij de mens die wordt wederverwekt, het leven ontvangt uit het hogere of innerlijke achtereenvolgens, dus het ware van het geloof uit het ware van de vrede en dit uit de Heer Zelf; de inboezeming van het leven uit de Heer bij degenen die worden wederverwekt, vindt plaats in een opeenvolgende orde uit Hem, dus door het binnenste en zo door het innerlijke tot het uiterlijke; vandaar is er bij de wederverwekte mens een geopend gemoed tot aan de Heer toe, maar bij hen die niet zijn wederverwekt een gesloten.

8457. En zie, op de aangezichten van de woestijn; dat dit het nieuwe wilsdeel betekent, staat vast uit de betekenis van de woestijn, dus hier de nieuwe wil door de inboezeming van het ware; het nieuwe wilsdeel immers wordt gevormd uit het goede door het ware bij de mens van de geestelijke Kerk en verschijnt bij hem als geweten en dat dit het geweten van het ware is, staat vast uit wat eerder over de wederverwekking van de geestelijke mens is getoond. De woestijn betekent eigenlijk het onbebouwde en onbewoonde en in de geestelijke zin betekent die waar niet het ware en het goede is, dus eveneens waar geen leven is, nrs. 1927, 2708, 3900; en daarom wordt, wanneer er wordt gezegd dat de dauw verscheen op het aangezicht van de woestijn en onder de dauw het manna, met de woestijn de nieuwe wil aangeduid.

8458. Een klein rond iets; dat dit het goede van het ware in de eerste formering betekent, staat vast uit de betekenis van klein, namelijk dat daarvan wordt gesproken met betrekking tot het ware; en uit de betekenis van rond, namelijk dat daarvan wordt gesproken tot het goede; vandaar wordt van een klein rond iets gesproken met betrekking tot het goede van het ware. Het goede bij de mens van de geestelijke Kerk wordt het goede van het ware genoemd en het is niet alleen naar de oorsprong, maar ook naar het wezen het ware; het verschijnt als het ware, maar het wordt gevoeld als het goede; en zo formeert het dus als het ware het verstandelijke van het gemoed en formeert het als het goede de nieuwe wil; het verstandelijke immers wordt daardoor van het wilsdeel in de mens onderscheiden, dat het verstandelijke de dingen bij zich in een vorm stelt en opdat het die ziet zoals in het licht; het wilsdeel echter wordt door die dingen aangedaan, opdat het die tegelijk zoals het verkwikkelijke voelt, dus zoals het goede en wel volgens de hoedanigheid van de vorm.

Dat van het kleine wordt gesproken met betrekking tot het ware en van het ronde met betrekking tot het goede, ontleent de oorzaak aan de verschijningen van het ware en het goede in het andere leven; wanneer de waarheden en de goedheden zich zichtbaar vertonen, wat zich in het andere leven duidelijk voor de ogen van de engelen en de geesten afspeelt, dan vertoont zich het ware in een bepaalde hoeveelheid, dus zoals veel of klein, volgens het hoedanige van het ware; het ware vertoont zich ook als hoekig in verschillende vormen; en eveneens vertoont het zich als wit; het goede echter vertoont zich daar in een onbepaalde hoeveelheid, dus niet als veel noch als klein; het goede vertoont zich ook als rond, wat het continue in de vorm is en ten aanzien van de kleur als blauw, geel en rood.

Dat het goede en het ware zo verschijnen wanneer zij zich zichtbaar vertonen, is vanwege hun verschil ten aanzien van de hoedanigheid, dit brengt zich op die wijze naar buiten in de natuurlijke vorm en beeldt het uit wanneer het dan zichtbaar wordt.

Vandaar komt het, dat de dingen die in de wereld tot zulke vormen naderen, òf ware, òf goede dingen betekenen; want er is niets in het heelal, dat niet ten aanzien van het hoedanige betrekking heeft òf op het goede òf op het ware.

8459. Klein als de rijp op de aarde; dat dit betekent het ware in de vorm van het goede, ononderbroken en golvend, staat vast uit de betekenis van klein, namelijk dat daarvan wordt gesproken met betrekking tot het ware, waarover hiervoor; en uit de betekenis van zoals rijp, dus in de vorm van het goede.

Het goede van het ware, dat het goede van de mens van de geestelijke Kerk is, nr. 8458, wordt met de rijp vergeleken vanwege de continue laag ten opzichte van sneeuw; van sneeuw wordt, vanwege het kleine en het witte, gesproken met betrekking tot het ware, maar van rijp wordt, vanwege de continue verschijning, gesproken met betrekking tot het ware dat het goede is geworden, dat het goede van het ware is.

Dat van sneeuw wordt gesproken met betrekking tot het ware, blijkt uit de volgende plaatsen; bij Markus: *‘Toen Jezus van gedaante was veranderd, werden Zijn bekleedselen blinkende, zeer wit zoals sneeuw’*, (Markus 9:3).

Bij Mattheüs: *‘De engelen aan het graf hadden een gedaante zoals een bliksem en een kleding wit zoals de sneeuw’*, (Mattheüs 28:2,3).

Bij Johannes: *‘Ik zag in het midden van de zeven kandelaren een, de Zoon des Mensen gelijk, Zijn hoofd en haren wit zoals witte wol, zoals sneeuw’*, (Openbaring 1:13,14).

Bij Jeremia: *‘De Nazireeërs waren witter dan sneeuw; zij waren blanker dan de melk’*, (Klaagliederen 4:7).

Bij David: *‘Gij zult mij ontzondigen met hysop en ik zal rein worden, Gij zult mij wassen en ik zal witter dan de sneeuw worden’*, (Psalm 51:9).

Hier wordt van sneeuw gesproken met betrekking tot het ware vanwege de witheid, waarmee de klederen worden vergeleken, omdat de klederen in de geestelijke zin waarheden zijn, nrs. 4545, 4763, 5248, 5319, 5954, 6914, 6917, 6918.

Hieruit blijkt wat de rijp is, namelijk dat dit het ware in de vorm van het goede is.

Er wordt gezegd het ware van het goede ononderbroken en golvend, omdat het ware de vorm van het goede is en het goede van die vorm het leven en als het ware de ziel is.

8460. En de zonen Israëls zagen; dat dit de gewaarwording betekent, staat vast uit de betekenis van zien, namelijk verstaan en gewaarworden, nrs. 2150, 2325, 2807, 3764, 4403-4421, 4567.

8461. En zij zeiden, de man tot zijn broeder; dat dit de verbazing betekent, staat hieruit vast, dat zeggen behelst wat volgt, hier dat zij verbaasd waren toen zij het manna zagen; zij zeiden immers, ‘man is dit, omdat zij niet wisten wat dit was’; en uit de betekenis van de man tot de broeder, dus het wederzijdse, nr. 4725.

8462. Man is dat, omdat zij niet wisten wat dit was; dat dit betekent vanwege het niet kennen, dus de verbazing, staat vast dat ‘man’ in hun taal is ‘wat’, dus het niet kennen.

Dat vandaar het brood, dat aan de zonen Israëls in de woestijn werd gegeven, manna werd genoemd, komt omdat het brood het goede van de naastenliefde betekent, dat wordt verwekt door het ware van het geloof; dat goede is de mens volslagen onbekend vóór de wederverwekking en men weet zelfs niet dat het bestaat; de mens immers vóór de wederverwekking gelooft dat er behalve de verkwikkingen van de eigenliefde en de liefde van de wereld, die hij goede dingen noemt, nooit een goede kan bestaan dat niet daaruit is of zodanig is.

Indien iemand dan zou zeggen dat er een innerlijk goede is, dat zolang als de verkwikkingen van die liefde van zich en van de wereld heersen, niet tot de gewaarwording kan komen, dus

die men niet kan kennen en dat dit het goede is waarin de goede geesten en de engelen zijn, dan verbazen zij zich zoals over iets dat volslagen onbekend is en zoals over iets dat niet kan bestaan; terwijl toch dit goede de verkwikkingen van de eigenliefde en de liefde van de wereld onmetelijk te boven gaat.

Dat zij die in die liefden van zich en van de wereld zijn, niet weten wat naastenliefde en het geloof zijn en wat het goede doen zonder beloning is en dat dit de hemel in de mens is en dat zij geloven dat er niets van vreugde en van leven over is indien zij worden beroofd van de verkwikkingen van hun liefden, terwijl toch dan de hemelse vreugde inzet, nr. 8037.

Hieruit kan blijken waarom het man werd genoemd naar ‘wat is dit’.

8463. En Mozes zei tot hen, dat dit de inlichting betekent door het Ware uit het Goddelijke, staat vast uit de betekenis van zeggen, dus inlichten, zoals in de nrs. 7769, 7793, 7825, 8041; en uit de uitbeelding van Mozes, dus het Ware dat van de wet uit het Goddelijke is, waarover de nrs. 6771, 6827.

8464. Dat is het brood dat Jehovah ulieden gegeven heeft om te eten; dat dit betekent dat dit het goede is dat zal worden toegeëigend en hun leven zal maken en in de hoogste zin dat dit de Heer in ulieden is, staat vast uit de betekenis van het brood, namelijk het hemels en het geestelijk goede en in de hoogste zin dat het de Heer is, nrs. 276, 680, 2165, 2177, 3464, 3478, 3735, 3813, 4211, 4217, 4735, 4976, 5915; hier het geestelijk goede, dat wil zeggen, het goede van de mens van de geestelijke Kerk, dus het goede van het ware, nr. 8458; omdat dit brood het manna was, volgt dat met het manna dat goede wordt aangeduid; wat ook duidelijk blijkt uit de beschrijving ervan in (Exodus 16:31); ‘dat het was zoals korianderzaad, wit en de smaak ervan zoals van koek in honing; en eveneens uit de beschrijving ervan in (Numeri 11); ‘het man was zoals korianderzaad en de gedaante ervan zoals de gedaante van bdellium [aromatische hars]; zij maalden het met molens of stampen het in een vijzel en kookten het in een pot en maakten koeken daarvan; de smaak was zoals de smaak van het sap van de olie’, vers 7,8.

Uit de afzonderlijke dingen daar blijkt, dat het manna in de geestelijke zin het goede van het ware is, dat wil zeggen, het goede van de geestelijke Kerk; vandaar wordt het ook ‘het koren der hemelen’ genoemd bij David: *‘Hij gebod de ethers van boven en Hij opende de deuren der hemelen en Hij deed op hen regenen het man en gaf hun het koren der hemelen’*, (Psalm 78:23,24); dat het koren het goede van het ware is, zie de nrs. 5295, 5410; het manna staat ook voor het goede van het ware dat wordt gegeven aan hen die verzoeken ondergaan en overwinnen, bij Johannes: *‘Die overwint, Ik zal hem geven te eten van het verborgen gehouden manna en Ik zal hem geven een witte keursteen’*, (Openbaring 2:17).

Dat het manna in de hoogste zin de Heer in ons is, staat vast uit de woorden van de Heer Zelf bij Johannes: *‘Uw vaders hebben het manna gegeten in de woestijn en zijn gestorven; dit is het brood dat uit de hemel neerdaalt, opdat wie daarvan zal eten, niet zal sterven; Ik ben het levende brood dat uit de hemel neergedaald is; indien iemand van dit brood eet, die zal leven tot in het eeuwige’*, (Johannes 6:49-51,58).

Hieruit blijkt duidelijk dat met het manna in de hoogste zin de Heer wordt aangeduid.

De oorzaak hiervan is dat het manna het goede van het ware is en al het goede uit de Heer is en vandaar is de Heer in het goede en is het goede zelf.

Dat dit goede hun zal worden toegeëigend en hun leven zal maken, wordt met eten aangeduid, nrs. 3168, 3513, 3596, 4745; het goede immers dat uit de Heer is, maakt het leven van de hemel bij de mens en onmiddellijk daarop voedt en onderhoudt het hem.

8465. vers 16-18. *Dit is het woord dat Jehovah geboden heeft: Verzamelt daarvan, eenieder naar de mond van zijn eten, een omer naar het hoofd, het getal van uw zielen, neemt eenieder*

voor hem die in zijn tent is. En de zonen Israëls deden aldus en zij verzamelden, en leverden in, de een talrijk, de ander weinig. En zij maten met de omer en hij maakte niet een overtollige voor het talrijke en aan het weinige ontbrak niet; eenieder naar de mond van zijn eten verzamelden zij.

Dit is het woord dat Jehovah geboden heeft, betekent het bevel met betrekking tot dit, uit het Goddelijke; verzamelt daarvan, eenieder naar de mond van zijn eten, betekent de opneming en de toe-eigening volgens het vermogen van eenieder; een omer naar het hoofd, betekent de hoeveelheid voor eenieder; het getal van uw zielen, betekent de hoeveelheid voor allen in het gezelschap; neemt eenieder voor hem die in zijn tent is, betekent de vergemeenschapping met hen en vandaar het algemene goede; en de zonen Israëls deden aldus, betekent de uitwerking; en zij verzamelden, inleverende naar het talrijke en naar het weinige, betekent de opneming volgens de macht van eenieder van het gezelschap; en zij maten met de omer, betekent de macht van de opneming van het goede; en hij maakte niet een overtollige voor het talrijke en aan het weinige ontbrak niet, betekent dat er een juiste verhouding was voor eenieder in het bijzonder en in het algemeen; eenieder naar de mond van zijn eten verzamelden zij, betekent de opneming volgens het vermogen van eenieder.

8466. Dit is het woord dat Jehovah geboden heeft; dat dit het bevel ten aanzien van dit uit het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van het woord, namelijk de zaak waarover wordt gehandeld; en uit de betekenis van gebieden, wanneer Jehovah dit doet, dus het bevel.

8467. Verzamelt daarvan, eenieder naar de mond van zijn eten; dat dit de opneming en de toe-eigening volgens het vermogen van eenieder betekent, staat vast uit de betekenis van verzamelen, wanneer het wordt gezegd van het goede van het ware, dat met het manna wordt aangeduid, dus opnemen; en uit de betekenis van eenieder naar de mond van zijn eten, dus de toe-eigening volgens het vermogen van eenieder; naar de mond eten immers, wanneer over spijs wordt gehandeld, is volgens de vereiste behoefte van voeding, maar wanneer het wordt gezegd van het goede van het ware, dan is het volgens het vermogen van de opneming en van de toe-eigening, want met eten wordt in de geestelijke zin toegeëigend worden aangeduid, nrs. 3168, 3513, 3596, 4745.

8468. Een omer naar het hoofd; dat dit betekent de hoeveelheid voor eenieder, staat vast uit de betekenis van de omer, dus een voldoende hoeveelheid, waarover hierna; en uit de betekenis van naar het hoofd, dus voor eenieder.

Dat de omer een voldoende hoeveelheid is, komt omdat deze het tiende deel van een efa was, zoals blijkt uit het laatste vers van dit hoofdstuk; en tien betekent het volle, nr. 3107; vandaar betekent het tiende deel een voldoende hoeveelheid, hier voor eenieder, dus naar het hoofd. Alleen in dit hoofdstuk wordt de omer genoemd, elders de homer en deze was een maat die tien efa's inhield en vandaar het volle betekende, zoals bij Hosea: *'Ik verwierf een overspelige vrouw voor vijftien zilverlingen en een homer gerst en een halve homer gerst'*, (Hosea 3:2); daar wordt onder de overspelige vrouw het huis Israëls verstaan, in de geestelijke zin de Kerk daar en dat zij voor de volle prijs werd verworven, wordt aangeduid met vijftien zilverlingen en met de homer gerst; van de vijftien zilverlingen wordt gesproken met betrekking tot het ware en van de homer gerst met betrekking tot het goede.

Bij Ezechiël: *'Weegschalen der gerechtigheid en een efa der gerechtigheid en een bath der gerechtigheid zult gij hebben; een efa en een bath zal van één maat zijn, om te heffen de tienden van een homer en voor het tiende van een homer de efa; naar de homer zal uw maat zijn, die is het hefoffer dat gij zult heffen; het zesde van een efa van een homer tarwe van de gerst; en de inzetting van olie, de bath voor olie, het tiende van een bath uit een kor, tien bath*

een homer, want tien bath is een homer’, (Ezechiël 45:10,11,13,14); daar wordt gehandeld over de nieuwe aarde en over de nieuwe tempel, waarmee het geestelijk rijk van de Heer wordt aangeduid; eenieder kan zien dat daar niet homer, noch efa, noch bath, noch kor en eveneens niet tarwe, gerst en olie zullen zijn; vandaar staat vast, dat daarmee die dingen worden aangeduid die in het genoemde rijk zullen zijn en dat die dus geestelijke dingen zullen zijn, is duidelijk, dus dingen die òf betrekking zullen hebben op het goede van de naastenliefde òf op het ware van het geloof.

Van homer wordt gesproken met betrekking tot het goede, omdat deze de maat van tarwe en gerst is, eender de efa; maar van bath wordt gesproken met betrekking tot het ware, omdat deze de maat van de wijn is; en omdat deze ook de maat van olie is, waarmee het goede van de liefde wordt aangeduid, wordt er gezegd dat de bath zal zijn van de homer, evenals de efa; wat in de geestelijke zin wil zeggen dat alle dingen daar betrekking zullen hebben op het goede en eveneens dat het ware daar het goede zal zijn; en dat dit ten volle gegeven zal worden, want met de homer wordt het volle aangeduid.

Bij Jesaja: *‘Vele huizen zullen tot verwoesting zijn, grote en schone, zodat er geen bewoner zal zijn, want tien bunders wijngaards zullen één bath maken en een homer zaaisel zal een efa maken*’, (Jesaja 5:9,10); hier staan tien bunders voor het volle en eveneens voor veel, eender de homer, maar de bath en de efa voor weinig; want wanneer tien veel is, is het tiende deel weinig.

Bij Mozes: *‘Dat indien van de akker van zijn bezitting een man aan Jehovah geheiligd zal hebben, zo zal uw schatting zijn naar zijn zaaisel; het zaaisel van een homer gerst voor vijftig sikkels van zilver*’, ((Leviticus 27:16); daar staat het zaaisel van een homer en eveneens de vijftig sikkels, voor het volle van de schatting; omdat de homer het volle betekent, betekenen de tien homer dat wat teveel is of het overvullige. (Numeri 11:32)

8469. Het getal van uw zielen; dat dit betekent de hoeveelheid voor allen in het gezelschap, namelijk het goede van het ware dat door het manna wordt aangeduid, staat vast uit de betekenis van naar het getal van de zielen, te weten een voldoende hoeveelheid voor allen in het gezelschap; want wanneer met een omer naar het hoofd een voldoende hoeveelheid voor eenieder wordt aangeduid, dan wordt met naar het getal van de zielen de hoeveelheid voor allen in het gezelschap aangeduid.

Hier wordt gehandeld over het goede dat degenen hebben die uit het geestelijk rijk van de Heer zijn; dit goede wordt aangeduid met het manna en dat wat zal gegeven worden, een voldoende hoeveelheid zal zijn voor eenieder en een voldoende hoeveelheid zal zijn voor het gezelschap; ieder huis immers van de zonen Israëls beeldde één gezelschap in de hemel uit, nrs. 7836, 7891, 7996, 7997.

Met de gezelschappen in de hemel is het als volgt gesteld: de hemel bestaat uit talloze gezelschappen die onderling onderscheiden zijn; ieder gezelschap heeft een algemeen goede dat is onderscheiden van het goede van andere gezelschappen; ook heeft eenieder in het gezelschap een bijzonder goede, dat is onderscheiden van het goede van een ander in dat gezelschap; uit de onderscheiden en dus verschillende, maar niettemin met elkaar strokende goedheden van hen die in het gezelschap zijn, ontstaat een vorm en die vorm wordt de hemelse genoemd; de gehele hemel bestaat uit zulke vormen; die verbindingen worden vormen genoemd ten opzichte van de goedheden, maar gezelschappen ten opzichte van de personen.

Deze dingen werden uitgebeeld door de onderscheidingen van de zonen Israëls in stammen, families en huizen.

8470. Neemt eenieder voor hem die in zijn tent is; dat dit de vergemeenschapping betekent met hen en vandaar het algemene goede, staat vast uit de betekenis van de tent, dus het

gezelschap ten aanzien van het goede; de tent betekent hier iets eenders als het huis, want wanneer zij in vreemde gebieden reisden, waren zij in tenten.

Dat eenieder zou nemen voor hem die daar was, betekent de vergemeenscapping met hen, dus eveneens vandaar het algemeen goede.

Omdat deze dingen bij degenen plaatsvinden in de hemelse gezelschappen, nr. 8469, zal nog worden gezegd hoe het daarmee is gesteld; opdat men daardoor zal weten wat er wordt verstaan onder de vergemeenscapping met hen in het gezelschap en met het algemene goede dat daaruit is, wat daarmee wordt aangeduid, dat eenieder voor hem die in zijn tent was zou nemen; iedereen in een gezelschap in de hemel vergemeenscacht zijn goede met allen die in het gezelschap zijn en allen daar vergemeenscappen met eenieder; daaruit ontstaat het goede van allen in het algemeen, dat wil zeggen, het algemene goede; dit goede wordt vergemeenscacht met het algemene goede van andere gezelschappen en daaruit ontstaat een nog algemener goede en tenslotte het meest algemene.

Zo'n vergemeenscapping is er in de hemel en vandaar komt het, dat zij één zijn, geheel en al zoals de organen, leden en ingewanden in de mens, die, hoewel zij verschillend zijn en ongelijk aan elkaar, toch door zulke vergemeenscappingen als één verschijnen.

Zo'n vergemeenscapping van goeden bestaat enig en alleen door de liefde, en dit is de geestelijke verbinding; het universele dat alle en de afzonderlijke dingen ordent en formeert, is het Goddelijk Goede van de Goddelijke Liefde uit de Heer.

8471. En de zonen Israëls deden aldus; dat dit de uitwerking betekent, staat zonder ontvouwing vast.

8472. En zij verzamelden, inleverende naar het talrijke en naar het weinige; dat dit de opneming betekent volgens de macht van eenieder van het gezelschap, staat vast uit de betekenis van verzamelen, dus opnemen, nr. 8467; en uit de betekenis van innemende naar het talrijke en naar het weinige, dus volgens de macht van ieder van het gezelschap.

Hoe het hiermee is gesteld, moet ontwikkeld worden uit die dingen die in de gezelschappen in de hemel bestaan, want het manna is de hemelse spijs en de hemelse spijs is het goede en het ware en het goede en het ware in de hemel is de Heer, omdat het uit Hem is.

Hieruit kan vaststaan, dat wat ten aanzien van het manna werd ingesteld, zulke dingen zijn als in genoemde gezelschappen bestaan.

Het is hiermee als volgt gesteld: het Goddelijk Goede dat uit de Heer voortgaat, wordt universeel en afzonderlijk met allen in de hemel vergemeenscacht, maar overal volgens het vermogen van opnemen; er zijn immers personen die weinig opnemen en er zijn er die veel opnemen; degenen die slechts weinig opnemen, zijn in de grenzen van de hemel, maar zij die veel opnemen, zijn in de innerlijke dingen daar.

Eenieder is daar in de macht van opnemen volgens de hoedanigheid en de hoeveelheid van het in de wereld verkregen goede.

Het is het verschil van macht dat wordt aangeduid met het talrijke en het weinige.

8473. En zij maten met de omer; dat dit de macht van de opneming van het goede betekent, staat vast uit de betekenis van de omer, dus de voldoende hoeveelheid, waarover nr. 8468, dus eveneens de macht.

8474. En hij maakte niet een overvloedige voor het talrijke en aan het weinige ontbrak niet; dat dit betekent dat er een juiste verhouding was voor eenieder in het bijzonder en in het algemeen, staat vast uit de betekenis van niet een overvloedige maken en eveneens van niet ontbreken, dus de juiste verhouding in acht nemen; en uit de betekenis van het talrijke en het

weinige, dus het verschil van macht, nr. 8472; hier volgens de macht van eenieder in het bijzonder en in het algemeen.

8475. Eenieder naar de mond van zijn eten verzamelden zij; dat dit de opneming betekent volgens het vermogen van eenieder, staat vast uit wat in nr. 8467 is gezegd, waar dezelfde woorden staan.

8476. vers 19,20. *En Mozes zei tot hen: Dat eenieder niet een overschot daarvan make tot aan de morgen. En zij hoorden niet naar Mozes en de mannen maakten een overschot daaruit tot aan de morgen en het broeide wormen uit en het verrotte; en Mozes ontstak over hen.*

En Mozes zei tot hen, betekent de vermaning; dat eenieder niet een overschot daarvan zal maken tot aan de morgen, betekent dat zij niet bezorgd zouden zijn over het verkrijgen ervan uit zich; en zij hoorden niet naar Mozes, betekent geen geloof en vandaar geen gehoorzaamheid; en de mannen maakten een overschot daaruit tot aan de morgen, betekent het misbruik van het Goddelijk Goede, namelijk dat zij het zelf voor zich wilden verwerven; en het broeide wormen uit, betekent dat daaruit het vuile was; en het verrotte, betekent daaruit het helse; en Mozes ontstak over hen, betekent dat zij vandaar het Goddelijk Ware afkeerden van zich.

8477. En Mozes zei tot hen; dat dit de vermaning betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, namelijk dat het datgene insluit wat volgt, hier de vermaning dat zij niet een overschot zouden maken tot aan de morgen; dat zeggen ook vermanen is, zie de nrs. 7090, 8178.

8478. Dat eenieder niet een overschot daarvan zal maken; dat dit betekent dat zij niet bezorgd zouden zijn over het verkrijgen ervan uit zich, staat hieruit vast dat het manna iedere morgen gegeven werd en dat in het overschot wormen werden geboren, waarmee wordt aangeduid dat de Heer dagelijks in behoeften voorziet en dat zij dus uit zichzelf niet bezorgd moeten zijn over het verkrijgen ervan.

Dit wordt eveneens verstaan onder het dagelijks brood in het gebed des Heren en eveneens onder de woorden van de Heer bij Mattheüs: *‘Zijt niet bezorgd voor uw ziel, wat gij eten of drinken zult, noch voor uw lichaam wat gij zult aantrekken; wat zijt gij bezorgd over de dingen om aan te trekken; aanmerkt de leliën des velds, hoe zij groeien; zij arbeiden niet en spinnen niet; zijt dus niet bezorgd, zodat gij zegt: Wat zullen wij eten en wat zullen wij drinken of waarmee zullen wij ons kleden; want al die dingen zoeken de natiën; weet niet uw hemelse Vader dat gij al deze dingen nodig hebt; zoekt eerst het koninkrijk der hemelen en zijn gerechtigheid, dan zullen al deze dingen u toegeworpen worden. Zijt dan niet bezorgd voor morgen, want de dag van morgen zal zorg hebben voor de dingen die van die zijn’,* (Mattheüs 6:25; Lukas 12:11,12,22-31).

Omdat in dit vers en in het volgende in de innerlijke zin wordt gehandeld over de zorg voor morgen en dat die zorg niet alleen verboden is, maar ook verdoemd – dat zij verboden is, wordt daarmee aangeduid dat zij van het manna geen overschot zouden maken tot aan de morgen; en dat zij verdoemd is, wordt daarmee aangeduid dat in het overschot de worm werd geboren en het verrotte – kan degene die deze zaak niet verder beschouwt dan vanuit de letterlijke zin, geloven dat elke zorg voor morgen terzijde geworpen moet worden en dat dus de behoeften dagelijks uit de hemel verwacht moeten worden; maar hij die de zaak dieper dan alleen vanuit de letterlijke zin beziet, zoals hij die dit alleen vanuit de innerlijke zin beziet, kan weten wat onder de zorg voor morgen wordt verstaan; er wordt niet de zorg verstaan voor het zich verwerven van voedsel en kleding en evenmin de voorzorgsmaatregelen voor de

toekomst, want het is niet tegen de orde voorzieningen te treffen voor zich en voor de zijnen; maar diegenen hebben de zorg voor morgen, die niet tevreden zijn met hun lot en die niet op het Goddelijke vertrouwen maar op zichzelf en die alleen naar wereldse en aardse dingen zien en niet naar de hemelse.

Bij deze mensen regeert universeel de bezorgdheid ten aanzien van de toekomst, de lust om alle dingen te bezitten en van te heersen over allen; die bezorgdheid en lust ontsteekt en groeit aan naar gelang van de vermeerdering en tenslotte boven elke maat; dezen treuren indien zij de begeerde zaken niet bemachtigen en zij worden benauwd wanneer zij die dingen moeten verliezen; ook is er geen vertroosting voor hen, want dan toornen zij tegen het Goddelijke, zij verwerpen dat tezamen met alles van het geloof en zij vervloeken zichzelf; zodanig zijn de mensen bij wie de zorg voor morgen is.

Geheel anders is het gesteld met hen die op het Goddelijke vertrouwen; hoewel dezen ook de zorg voor morgen hebben, hebben zij die toch niet, want zij denken over morgen niet met bezorgdheid, te minder met benauwdheid; zij zijn gelijkmoedig, om het even of zij de begeerde dingen bemachtigen of niet; ook treuren zij niet bij het verlies; zij zijn tevreden met hun lot; indien zij welgesteld worden, stellen zij hun hart niet in de welgesteldheid, indien zij tot ereposten worden verheven, beschouwen zij zichzelf niet als waardiger dan anderen; indien zij arm worden, worden zij ook niet bedroefd; indien zij gering van stand worden, laten zij de moed niet zakken.

Zij weten dat voor degenen die op het Goddelijke vertrouwen, alle dingen voeren tot een gelukzalige staat tot in het eeuwige en dat alles wat hun in de tijd overkomt, toch bijdraagt tot die staat.

Men moet weten dat de Goddelijke Voorzienigheid universeel is, dat wil zeggen, in de meest afzonderlijke dingen en dat zij die in de stroom van de Voorzienigheid zijn, aanhoudend tot gelukzalige dingen worden geleid, onverschillig hoe die middelen ook mogen verschijnen; en dat diegenen in de stroom van de Voorzienigheid zijn die op het Goddelijke vertrouwen en daaraan alles toekennen; en dat diegenen niet in de stroom van de Voorzienigheid zijn, die alleen op zichzelf vertrouwen en aan zichzelf alle dingen toekennen; zij zijn immers in het tegengestelde, want zij ontnemen aan het Goddelijke de Voorzienigheid en eisen die voor zich op.

Men moet ook weten voor zoveel als iemand in de stroom van de Voorzienigheid is, hij ook voor zoveel in een staat van vrede is; en verder dat voor zoveel iemand in de staat van vrede is uit het goede van het geloof, hij voor zoveel in de Goddelijke Voorzienigheid is; alleen deze mensen weten en geloven, dat de Goddelijke Voorzienigheid van de Heer is in alle en de afzonderlijke dingen, ja zelfs in de meest afzonderlijke, zie de nrs. 1919, 4329, 5122, 5894, 6058, 6481-6486, 6490, 7004, 7007; en dat de Goddelijke Voorzienigheid het eeuwige beoogt, nr. 6491.

Maar zij die in het tegengestelde zijn, willen nauwelijks dat de Voorzienigheid wordt genoemd, maar betrekken alle en de afzonderlijke zaken op hun voorzichtigheid en zaken die zij niet op hun voorzichtigheid kunnen betrekken, noemen zij fortuin of toeval; sommigen op het noodlot, dat zij niet van het Goddelijke, maar van de natuur afleiden; zij noemen diegenen onnozelen die niet aan zichzelf of aan de natuur alles toekennen.

Hieruit kan opnieuw vaststaan, hoedanig diegenen zijn die zorg voor morgen hebben en hoedanig diegenen zijn die geen zorg voor morgen hebben.

8479. En zij hoorden niet naar Mozes; dat dit geen geloof betekent en vandaar geen gehoorzaamheid, staat vast uit de betekenis van horen, dus doorvatten, geloof hebben en gehoorzamen, nrs. 5017, 7216, 8361.

8480. En de mannen maakten een overschot daaruit tot aan de morgen; dat dit het misbruik van het Goddelijk Goede betekent, namelijk dat zij het voor zich wilden verwerven door zichzelf, staat vast uit de betekenis van een overschot maken tot aan de morgen, dus bezorgd zijn over het verkrijgen van het goede uit zich, nr. 8478; dus is dit het misbruik van het Goddelijk Goede; er wordt misbruik gezegd, wanneer iets soortgelijks in laatsten ontstaat, maar uit tegengestelde oorsprong; uit tegengestelde oorsprong ontstaat het goede wanneer het uit de mens en niet uit de Heer is; de Heer immers is het Goede Zelf, en dus is Hij het uit Wie al het goede is; het Goede dat uit Hem is, heeft het Goddelijke in zich; dus is uit het binnenste en uit het eerste Zijn het goede; maar het goede dat uit de mens is, is niet het goede, omdat de mens uit zich niet dan alleen het boze is; vandaar is het goede dat uit hem is, in zijn eerste wezen het boze, hoewel het in de uiterlijke vorm als het goede kan verschijnen.

Het is hiermee gesteld als met bloemen die op een paneeltje zijn geschilderd, vergeleken met de bloemen die in een tuin groeien; deze bloemen zijn uit de binnenste dingen mooi, want hoe innerlijker zij worden geopend, des te schoner zijn zij; maar de bloemen die op een paneeltje zijn geschilderd zijn slechts in de uiterlijke vorm mooi en ten aanzien van de innerlijke vorm niets dan slijk en een opeenhoping van grove door elkaar liggende aardse delen; dit leert de Heer ook wanneer Hij zegt: *‘Salomo in al zijn heerlijkheid is niet bekleed geweest zoals een van de leliën des velds’*, (Mattheüs 6:29).

Zo is het dus gesteld met het goede dat uit de mens is en met het goede dat uit de Heer is. Dat die goeden zozeer van elkaar verschillen, kan de mens niet weten, omdat hij vanuit uiterlijke zaken oordeelt; de engelen echter doorvatten terdege vanwaar het goede van de mens is en vandaar de hoedanigheid ervan; de engelen bij de mens zijn en wonen als het ware in het goede uit de Heer en zij kunnen niet in het goede uit de mens zijn; zij verwijderen zich daarvan zoveel als zij kunnen, want uit het binnenste is het boos; het goede immers uit de Heer heeft in zich de hemel; dat goede immers is in beeld de vorm van de hemel en het bergt in zijn binnenste de Heer Zelf, want in elk goede dat uit de Heer voortgaat, is het evenbeeld van Hemzelf en vandaar het evenbeeld van de hemel; maar in het goede dat uit de mens is, is het evenbeeld van de mens en omdat de mens uit zich niets dan alleen het boze is, is dit het evenbeeld van de hel; zo groot is het verschil van het goede uit de Heer en van het goede uit de mens.

Het goede uit de Heer is bij hen die de Heer liefhebben boven alle dingen en de naaste als zichzelf; maar het goede uit de mens, is bij hen die zichzelf boven alle dingen liefhebben en de naaste bij zichzelf vergeleken verachten.

Dezen zijn het, die ook de zorg voor morgen hebben, omdat zij op zichzelf vertrouwen; eerdergenoemden echter zijn het die geen zorgen voor morgen hebben omdat zij op de Heer vertrouwen, nr. 8478.

Zij die op de Heer vertrouwen, ontvangen aanhoudend uit Hem het goede, want alles wat hun overkomt, en voorspoedig ofwel onfortuinlijk verschijnt, is niettemin het goede, want het is als een middel bevorderlijk voor hun eeuwige gelukzaligheid; maar zij die op zichzelf vertrouwen, brengen aanhoudend het boze over zich, want alles wat zij ervaren, ook al verschijnt het als voorspoedig en gelukkig, is toch het boze en het is vandaar als middel bevorderlijk voor hun rampzaligheid.

Die zaken worden daarmee aangeduid dat zij van het manna in het geheel geen overschot zouden maken tot de morgen en dat het overschot wormen uitbroedde en verrotte.

8481. Het broedde wormen uit; dat dit betekent dat daaruit het vuile was, staat vast uit de betekenis van wormen uitbroedden, dus het vuile voortbrengen, want wormen worden uit het vuile en het rotte geboren.

Het valse van het boze dat in het goede uit het eigene is, wordt met een worm vergeleken, omdat zij zich eender gedragen; het knaagt immers en doet pijn.

Twee dingen zijn het die de hel maken, zoals het twee dingen zijn die de hemel maken; de twee dingen die de hemel maken zijn het goede en het ware en de twee dingen die de hel maken, zijn het boze en het valse; dus zijn het die twee dingen in de hemel, die de gelukzaligheid daar maken en het zijn die twee dingen in de hel, die de pijniging daar maken; de pijniging in de hel door het valse wordt vergeleken met de worm en de pijniging door het boze daar wordt vergeleken met het vuur; bij Jesaja: *‘Gelijk als de nieuwe hemelen en de nieuwe aarde die Ik maken zal, voor Mij zullen staan, zo zal ulieder zaad en ulieder naam staan. Tenslotte zal het geschieden van maand tot maand en van de sabbat tot zijn sabbat en zij zullen voor Mij staan. Daarna zullen zij uitgaan en zij zullen de lijken zien van de mannen die tegen Mij overtreden hebben, want hun worm zal niet sterven en hun vuur zal niet uitgeblust worden; en zij zullen alle vlees een walging zijn’*, (Jesaja 66:22-24); eender door de Heer bij Markus: *‘Waar hun worm niet zal sterven en het vuur niet zal uitgeblust worden’*, (Markus 9:44,46,48), daar over de gehenna of de hel.

De vuilheid van het valse wordt door de worm vergeleken ook bij Mozes: *‘Wijngaarden zult gij planten en bouwen, maar wijn zult gij niet drinken, noch verzamelen, omdat de worm het zal eten’*, (Deuteronomium 28:39); de wijn staat voor het ware uit het goede en in de tegengestelde zin voor het valse uit het boze, nr. 6377.

8482. En het verrotte; dat dit betekent daaruit het helse, staat vast uit de betekenis van verrotten, namelijk het helse vuile; van verrotten wordt gesproken met betrekking tot het boze en van de worm met betrekking tot het valse; want wanneer het goede het boze wordt, is het daarmee gesteld zoals met vlees of zoals met brood, wanneer het verrot; het valse vanuit het boze is zoals de worm, die daar uit die rotheid wordt voortgebracht.

8483. Mozes ontstak over hen; dat dit betekent dat zij het Goddelijk Ware afkeerden van zich, staat vast uit de betekenis van ontsteken of vertoornen, wanneer het van Mozes wordt gezegd, door wie het Goddelijk Ware wordt uitgebeeld, dus de afkering ervan, nrs. 5034, 5798; en dat die afkering verschijnt zoals bij de Heer, maar dat zij niettemin bij de mens is, nr. 5798.

In het Woord wordt vele malen aan Jehovah toorn en ontsteking, ja zelfs woede tegen de mensen toegeschreven, terwijl er toch bij Jehovah jegens de mens zuivere liefde en zuivere barmhartigheid en hoegenaamd niets van toorn is; dat wordt in het Woord gezegd vanwege de schijn, want wanneer de mens tegen het Goddelijke is en vandaar de invloeiing van de liefde en van de barmhartigheid voor zich afsluit, werpt hij zich in het boze van de straf en in de hel; dit verschijnt als onbarmhartigheid en als wraak uit het Goddelijke, vanwege het boze dat bedreven werd, terwijl toch in het Goddelijke niets van dien aard is, maar het is in het boze zelf, zie de nrs. 1857, 2447, 6071, 6832, 6991, 6997, 7533, 7632, 7643, 7679, 7710, 7877, 7926, 8197, 8214, 8223, 8226-8228, 8282.

Hieruit blijkt dat met Mozes ontstak over hen wordt aangeduid dat zij zich van het Goddelijk Ware afkeerden.

8484. vers 21-24. *En zij verzamelden dat morgen bij morgen, eenieder volgens de mond van zijn eten; en de zon werd warm en het versmolt. En het geschiedde op de zesde dag, zij verzamelden het brood dubbel, twee omers voor een; en alle vorsten van de schare kwamen en gaven het Mozes te kennen. En hij zei tot hen: Dit is het dat Jehovah sprak: Een rust, een heilige sabbat voor Jehovah morgen; wat gij bakken zult, bakt en wat gij koken zult, kookt; en al het overtollige, legt dit weg voor ulieden ter bewaring tot aan de morgen. En zij legden dat weg tot aan de morgen, gelijk als Mozes geboden had en het verrotte niet en de worm was daarin niet.*

En zij verzamelden dat morgen bij morgen, betekent de opneming van het goede uit de Heer bij voortduur; eenieder volgens de mond van zijn eten, betekent voor eenieder volgens de macht van de toe-eigening; en de zon werd warm en het versmolt, betekent dat het verdwijnt volgens de graad van de groeiende begerigheid; en het geschiedde op de zesde dag, betekent aan het einde van iedere staat; zij verzamelden het brood dubbel, betekent de verbinding uit het opgenomen goede; twee omers voor één, betekent de macht dan; en alle vorsten van de schare kwamen en gaven het Mozes te kennen, betekent de bespiegeling vanuit de primaire waarheden; en hij zei tot hen, betekent het onderricht; dit is het dat Jehovah sprak, betekent de invloeiing uit het Goddelijke; een rust, betekent de staat van vrede, wanneer er geen verzoeking is; een heilige sabbat voor Jehovah morgen, betekent de verbinding van het goede en het ware tot in het eeuwige; wat gij bakken zult, bakt, betekent de voorbereiding tot de verbinding met het goede; en wat gij koken zult, kookt, betekent de voorbereiding tot de verbinding met het ware; en al het overtollige, legt dit weg voor ulieden ter bewaring tot aan de morgen, betekent de genieting van al het goede en ware dan zoals vanuit het eigene; en zij legden dat weg tot aan de morgen, betekent de toekomstige genieting; gelijk als Mozes geboden had, betekent volgens het onderricht uit het Goddelijk Ware; en het verrotte niet en de worm was daarin niet, betekent dat er niets vuils in was, omdat het op die wijze was toegeëigend uit de Heer.

8485. En zij verzamelden dat morgen bij morgen; dat dit de opneming van het goede uit de Heer bij voortduur betekent, staat vast uit de betekenis van verzamelen, dus het manna, dus de opneming van het goede, zoals eerder in de nrs. 8467, 8472; en uit de betekenis van morgen bij morgen, of elke morgen afzonderlijk, dus voortdurend; met morgen bij morgen immers wordt iedere dag van morgen aangeduid en met morgen wordt het eeuwige aangeduid, nr. 3998, dus eveneens voortdurend en bij voortduur.

8486. Eenieder volgens de mond van zijn eten; dat dit betekent voor eenieder volgens de macht van de toe-eigening staat vast uit wat eerder in nr. 8467 is gezegd, waar eendere woorden staan.

8487. En de zon werd warm en het versmolt; dat dit betekent dat het verdwijnt volgens de graad van de groeiende begerigheid, staat vast uit de betekenis van het warm worden van de zon, dus de groeiende begerigheid, waarover hierna; en uit de betekenis van versmelten, dus verdwijnen.

Dat de zon werd warm, de groeiende begerigheid is, komt omdat de zon in de goede zin de hemelse liefde betekent en de oorzaak ervan is, dat de Heer de Zon is in het andere leven en de warmte die daaruit voortkomt, is het goede van de liefde en het licht het ware van het geloof; dat de Heer de Zon is en vandaar de hemelse liefde, zie de nrs. 1053, 1521, 1529-1531, 2120, 2441, 2495, 3636, 3643, 4060, 4321, 4696, 5084, 5097, 5377, 7078, 7083, 7171, 7173, 7270; vandaar is de zon in de tegengestelde zin de liefde van zich en van de wereld en is de warmte of het warm worden uit de zon in die zin de begerigheid.

Hoe het hiermee is gesteld dat het goede van het ware, dat met het manna wordt aangeduid, verdween volgens de graad van de groeiende begerigheid, wat daarmee wordt aangeduid dat het versmolt toen de zon warm werd, zal in het kort worden gezegd; het goede van het ware of het geestelijk goede, wordt weliswaar aan de mens van de geestelijke Kerk gegeven wanneer hij wordt wederverwekt, maar omdat dat goede alle verkwikking van de eigenliefde en de liefde van de wereld, dat eerder hun leven had gemaakt, uitblust - want die zijn tegengestelden - kan daarom bij die mens niet lang het zuivere goede van het ware blijven, maar het wordt door de Heer getemperd door die verkwikkingen van de liefden die eerder van diens leven waren geweest; want indien dit goede niet zo getemperd zou worden, zou het

onverkwikkelijk voor hem worden en dan zou daarvan gewalgd worden; zodanig is het hemels goede in de aanvang bij hen die worden wederverwekt.

Voor zoveel als dus de verkwikkingen van de eigenliefde en die van de wereld opkomen, verdwijnt het goede van de hemelse liefde, want zij zijn, zoals gezegd, tegengesteld; en dus evenzo andersom.

Vandaar komt het, dat er in de hemel beurtwisselingen zijn van staten, waarmee de beurtwisselingen van de tijden in de wereld overeenstemmen, nr. 8426 en dat zij zo door die beurtwisselingen worden teruggebracht in de verkwikkingen van de natuurlijke wellusten; want zonder een zodanige verandering van staten zou het goede van de hemelse liefde als het ware dor en zonder waarde zijn; anders echter, wanneer het tegelijkertijd of opeenvolgend wordt getemperd door natuurlijke verkwikkingen.

Vandaar komt het dat in de aanvang, toen aan de zonen Israëls het manna iedere morgen gegeven werd, ook de selav in de avond werd gegeven, want met de selav wordt het natuurlijke verkwikkelijke aangeduid en eveneens dat de begerigheden waarin zij die in de hemel zijn, worden teruggebracht, wanneer het avond voor hen is, niet begeerten voor hen zijn die zijn tegengesteld aan het hemelse goede, maar het zijn begeerten die enigermate met dat goede samenstemmen; het zijn immers de verkwikkingen van weldoen in enige overvloed en vandaar iets van glorie, waarin evenwel welwillendheid is en de ijver om te dienen; het zijn eveneens de verkwikkingen van de luister ten aanzien van de verfraaiingen van het huis en ten aanzien van de sierlijkheid van de kleding en vele andere dingen.

Deze verkwikkingen vernietigen het goede van de hemelse liefde niet, maar houden het wel verborgen en tenslotte volgens de graad al naar de mens wordt wederverwekt, de laatste vlakken van het hemels goede worden; en dan gelden zij niet langer als begerigheden maar voor verkwikkelijkheden.

Dat het goede van de hemelse liefde zonder tempering door zulke zaken als het ware verdort en daarna zoals gering wordt versmaad, wordt daarmee aangeduid dat de zonen Israëls, toen hun niet langer de selav werd gegeven, het manna een dorre spijs en een geringe spijs noemden, waarover het volgende bij Mozes: *‘Het gepeupel dat in het midden was, zij begeerden een begerigheid, weswege ook de zonen Israëls herhaalden en weenden en zeiden: Wie zal ons met vlees spijzigen; nu is onze ziel dor, niet wat ook dan tot het man onze ogen’*, (Numeri 11:4,6).

Bij dezelfde: *‘Het volk sprak tegen God en tegen Mozes: Waarom hebt gijlieden ons doen opklimmen uit Egypte, opdat wij sterven zouden in de woestijn; er is geen brood, noch water, reeds walgt onze ziel van dit zeer geringe brood’*, (Numeri 21:5).

En elders bij dezelfde: *‘Jehovah verdrukte u en deed u hongeren en Hij spijsde u met het manna, dat gij niet kende, noch uw vaders hebben gekend, opdat Hij u zou leren dat de mens niet alleen door het brood alleen leeft, maar door alle uitspraak van de mond van Jehovah leeft de mens’*, (Deuteronomium 8:3); eender als met het manna wordt ook met het ongezuurde brood het goede aangeduid dat gezuiverd is van valsheden, nr. 8058; dat brood wordt uit eendere oorzaak *‘het brood der ellende’* genoemd, (Deuteronomium 16:3).

Hieruit kan nu vaststaan wat daaronder wordt verstaan dat het goede van het ware verdwijnt volgens de graad van de groeiende begerigheid en die dingen worden daarmee aangeduid dat het man versmolt toen de zon warm werd.

8488. En het geschiedde op de zesde dag; dat dit betekent aan het einde van iedere staat, staat vast uit de betekenis van de zesde dag, dus het einde van iedere staat, nr. 8421.

8489. Zij verzamelden het brood dubbel; dat dit de verbinding uit het opgenomen goede betekent, staat vast uit de betekenis van het verzamelen van het manna, dus het opnemen van

het goede; dat verzamelen opnemen is, zie de nrs. 8467, 8472; en dat het manna het goede van het ware is, nr. 8464; en uit de betekenis van het dubbele, dus de verbinding, nr. 8423.

8490. Twee omers voor één; dat dit de macht dan betekent, staat vast uit de betekenis van de omer, namelijk een voldoende hoeveelheid en zo de macht, nrs. 8468, 8473; hier een voldoende hoeveelheid en de macht tot verbinding; met de zevende dag immers, of de sabbat, wordt de verbinding van het goede en het ware aangeduid.

8491. En alle vorsten van de schare kwamen en gaven het Mozes te kennen; dat dit de bespiegeling betekent vanuit de primaire waarheden, staat vast uit de betekenis van de vorsten van de schare, dus de primaire waarheden, nrs. 1482, 2089, 5044; en uit de betekenis van te kennen geven, dus bespiegelen, nrs. 2862, 5508.

8492. En hij zei tot hen; dat dit het onderricht betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, namelijk dat dit het volgende insluit, hier het onderricht, namelijk hoe gedaan moet worden met de verzameling van het manna op de dag vóór de sabbat; dat zeggen ook onderrichten is, zie de nrs. 6879, 6881, 6883, 6891, 7186, 7267, 7304, 7380.

8493. Dit is het wat Jehovah sprak; dat dit de invloeiing uit het Goddelijke betekent, staat hieruit vast dat Jehovah of de Heer onderricht door invloeiing en dat dit in de historische teksten van het Woord met zeggen en spreken wordt uitgedrukt; dat spreken ook elders invloeiën is, zie de nrs. 2951, 5481, 5797, 7270, 8128.

8494. Een rust; dat dit de staat van de vrede betekent, wanneer er geen verzoeking is, staat vast uit de betekenis van de rust, zodanig als die was op de dagen van de sabbat, namelijk dat het uitbeeldend was voor de staat van de vrede, waarin de verbinding van het goede en het ware plaatsvindt; de zes vorige dagen echter beeldde de strijd en de arbeid uit, want na de verzoeken breekt de staat van de vrede aan en daarop de verbinding van het ware en het goede; dat de zes dagen die de zevende of de sabbat voorafgaan, de strijd en de arbeid hebben betekend, zie de nrs. 720, 737, 900; dat er na de verzoeken kalmte en vrede is, nrs. 3696, 4572, 5246, 6829, 8367, 8370; en dat de sabbat de verbinding van het goede en het ware is, zal men zien in wat hierna volgt.

8495. Een heilige sabbat voor Jehovah morgen; dat dit de verbinding van het goede en het ware tot in het eeuwige betekent, staat vast uit de betekenis van de sabbat, dus de verbinding van het goede en het ware, waarover hierna; en uit de betekenis van morgen, namelijk tot in het eeuwige, nr. 3998.

Wie niet weet wat de sabbat uitbeeldde en vandaar wat die aanduidde, kan ook niet weten waarom deze allerheiligst werd gehouden; maar de oorzaak ervan is dat hij in de hoogste zin het één-zijn van het Goddelijke en het Goddelijk Menselijke in de Heer uitbeeldde en in de betreffende zin de verbinding van het Goddelijk Menselijke van de Heer met het menselijk geslacht; vandaar was de sabbat hoogst heilig; en omdat die dingen ermee werden uitgebeeld, beeldde die ook de hemel uit ten aanzien van de verbinding van het goede en het ware, welke verbinding het hemels huwelijk wordt genoemd; en omdat de verbinding van het goede en het ware alleen door de Heer gebeurt en in het geheel niet door de mens en omdat die plaatsvindt in de staat van de vrede, was het daarom ten strengste verboden dat de mens dan enig werk zou doen en wel dermate dat de ziel die dat deed zou worden uitgeroeid, waarover het volgende bij Mozes: *‘Gij zult de sabbat houden, omdat deze ulieden heilig is; wie hem ontwijdt, al stervende zal hij sterven; omdat al wie werk doet op dezelve, deze ziel zal uitgeroeid worden uit het midden van haar volk’*, (Exodus 31:14); daarom werd degene

gestenigd die alleen *‘op die dag brandhout verzamelde’*, (Numeri 15:32-37); daarom is ook het gebod ten aanzien van de sabbat het derde gebod in de Decaloog en volgt onmiddellijk na de beide die betrekking hebben op de heilige eredienst van Jehovah, (Exodus 20:8; Deuteronomium 5:12) en daarom wordt de sabbat genoemd *‘het eeuwige verbond’*, (Exodus 31:16; met het verbond immers wordt de verbinding aangeduid, nrs. 665, 666, 1023, 1038, 1864, 1996, 2003, 2021, 6804.

Hieruit nu kan vaststaan wat in de innerlijke zin wordt verstaan onder de teksten die in deze volgende plaatsen over de sabbat worden gezegd, zoals bij Jesaja: *‘Gezegend is de mens die de sabbat bewaart, zodat hij die niet ontwijdt. Zo zei Jehovah tot de gesnedenen die Mijn sabbatten bewaren en verkiezen hetgeen waarin Ik verlustigd wordt en Mijn verbond houden; Ik zal hun in Mijn huis en binnen Mijn muren een plaats en een naam geven, beter dan aan de zonen en de dochters; een naam der eeuwigheid zal Ik hun geven, welke niet zal worden uitgeroeid; al wie de sabbat bewaart, opdat hij die niet ontwijdt en zij die Mijn verbond houden, die zal Ik binnenleiden op de berg van Mijn heiligheid en Ik zal hen opvrolijken in het huis van Mijn gebed’*, (Jesaja 56:2-7).

Hieruit blijkt dat onder degenen die de sabbat heiligen, hen worden verstaan die in verbinding met de Heer zijn.

Dat die in de hemel zullen zijn, wordt daarmee aangeduid dat aan hen in het huis van de Heer een plaats en een naam zal worden gegeven, beter dan aan de zonen en de dochters, een naam der eeuwigheid, die niet zal worden uitgeroeid en dat zij zullen worden binnengeleid op de berg der heiligheid.

Bij dezelfde: *‘Indien gij uw voet van de sabbat afkeert, zodat gij uw wil niet doet op de dag van Mijn heiligheid, maar de sabbat heilige verrukkingen zult genoemd hebben, voor Jehovah eerwaardig en die geëerd zult hebben, zodat gij uw wegen dan niet doet, noch uw verlangens vindt of een woord spreekt, dan zult gij verlustigd worden over Jehovah en Ik zal u spijzigen met de erfenis van Jakob’*, (Jesaja 58:13,14).

Hier blijkt duidelijk, wat het heeft uitgebeeld dat zij op de dag van de sabbat niet enig werk zouden doen, namelijk dat zij niets vanuit hun eigene zouden verrichten, maar uit de Heer; de staat van de engelen in de hemel immers is dat zij niets uit zich of uit het eigene willen en verrichten en zelfs niet denken en spreken; de verbinding van hen met de Heer bestaat daarin. Het eigene van waaruit zij niet zouden handelen wordt daarmee aangeduid dat zij hun wil niet zouden doen, noch hun wegen zouden gaan, noch hun verlangens zouden vinden, noch een woord spreken; die staat bij de engelen is de hemelse staat zelf; en wanneer zij daarin zijn, dan hebben zij vrede en rust; en eveneens heeft de Heer rust, want wanneer zij verbonden zijn met Hem, is er niet langer arbeid met hen; dan zijn zij immers in de Heer.

Dit wordt aangeduid met de woorden *‘zo zult gij de sabbat heilige verrukkingen voor Jehovah noemen en zij zullen verlustigd worden over Jehovah’*.

De rust van de Heer wordt daarmee aangeduid dat Hij na de schepping van zes dagen heeft gerust op de zevende dag, (Genesis 2:2).

Eendere dingen worden verstaan onder deze woorden bij Jeremia: *‘Indien gij al horende Mij gehoord zult hebben, zodat gij geen last binnenbrengt door de poorten van deze stad op de dag van de sabbat, en dat gij de dag van de sabbat aldus heiligt, zodat gij daarin niet enig werk doet, dan zullen door de poorten van deze stad ingaan koningen en vorsten, zittende op de troon van David, rijdende in de wagen en op paarden, zij en hun vorsten, de man van Juda en de bewoners van Jeruzalem en deze stad zal bewoond worden tot in het eeuwige’*, (Jeremia 17:24,25); met het werk op de sabbat wordt al wat uit het eigene is aangeduid; de staat van hen die niet uit hun eigene maar uit de Heer worden geleid, wordt daarmee beschreven dat koningen en vorsten door de poorten van de stad zullen ingaan, zittende op de troon van David, rijdende in de wagen en op paarden.

Met de koningen worden de geloofswaarheden aangeduid, met de vorsten de primaire dingen ervan, met zitten op de troon van David, dat dit alles uit de Heer is; met de wagen en de paarden de leerstellingen en de verstandelijke zaken van het geloof.

Men moet weten dat alles wat uit het eigene van de mens komt, boos is en dat wat uit de Heer komt, goed.

Dat bij degenen die door de Heer worden geleid, alle dingen invloeden tot aan de kleinste dingen van het leven toe, zowel van het verstandelijke als van het leven van de wil, dus tot aan alle en de afzonderlijke dingen van het geloof en de naastenliefde toe, zie de nrs. 2886-2888, 6053-6058, 6198-6215, 6307-6327, 6466-6495, 6598-6626, 7004, 6982, 6985, 6996, 7055, 7056, 7058, 7147, 7270, waar dit overvloedig uit ondervinding wordt getoond.

Dat de sabbat uitbeeldend was voor de verbinding van de Heer met het menselijk geslacht, staat vast bij Ezechiël: *‘Mijn sabbatten gaf Ik hun, opdat zij tot een teken zouden zijn tussen Mij en tussen hen, om te erkennen dat Ik Jehovah hen heiligende ben’*, (Ezechiël 20:12; Exodus 31:13).

Daarom was het eveneens verboden *‘een vuur aan te steken op de dag van de sabbat’*, (Exodus 35:3), omdat met het vuur alles wat van het leven is werd aangeduid en met het vuur ontsteken dat wat van het leven van het eigene is.

Uit wat gezegd is, blijkt dat de Heer de Heer van de sabbat is, volgens Zijn eigen woorden bij (Mattheüs 12:1-9) en waarom verscheidene genezingen door de Heer zijn gedaan op de dagen van de sabbat, (Mattheüs 12:10-14; Markus 3:1-9; Lukas 6:6-12; 13:10-18; 14:1-7; Johannes 5:9-19; 7:22,23; 9:14,16); want de ziekten waarvan zij door de Heer werden genezen, sloten geestelijke ziekten in die uit het boze zijn, nrs. 7337, 8364.

8496. Wat gij bakken zult, bakt; dat dit de voorbereiding tot de verbinding van het goede betekent; en wat gij koken zult, kookt; dat dit de voorbereiding van het ware betekent, staat vast uit de betekenis van bakken, namelijk, omdat het door het vuur plaatsvindt, de voorbereiding tot de verbinding tot het goede; uit de betekenis van koken, omdat het door water plaatsvindt, de voorbereiding tot de verbinding van het ware; met water wordt immers het ware van het geloof aangeduid, nrs. 2702, 3058, 3424, 4976, 5668; en met vuur wordt het goede van de liefde aangeduid, nrs. 934, 5215, 6314, 6832, 6834, 6849, 7324, 7852.

Dat het de voorbereiding tot de verbinding is, is duidelijk, want wat gebakken en gekookt werd, werd voorbereid voor de volgende dag van de sabbat en dat hiermee de verbinding wordt aangeduid, is hiervoor aangetoond; het was immers verboden dat zij een vuur op de dag van de sabbat zouden ontsteken, (Exodus 35:3); dus dat zij dan niet zouden bakken of koken.

Dat bakken wordt gezegd van het brood en het spijsoffer, dat door het vuur plaatsvond, zie (Jesaja 44:15,19; 1 Samuël 28:24; Ezechiël 46:2; Leviticus 6:10); en dat koken wordt gezegd van het vlees, wat door water plaatsvond, (Exodus 29:31; Leviticus 6:21; 1 Samuël 2:13,15).

8497. En al het overtollige, legt dit weg voor ulieden ter bewaring tot aan de morgen; dat dit de genieting van al het goede en ware dan zoals uit het eigene betekent, staat vast uit de betekenis van het overtollige weggelaten tot aan de morgen, dus het genieten op de dag van de sabbat; dat dit het genieten van het goede en het ware is, komt omdat het overtollige van het voedsel dat gebakken en gekookt werden, zou worden weggelegd en omdat het dan gegeten zou worden; met bakken immers wordt de voorbereiding van het goede aangeduid en met koken de voorbereiding van het ware, nr. 8496; en met eten wordt het genieten en het toe-eigenen aangeduid, nrs. 3168, 3513, 3596, 3832, 4745, 7849; en uit de betekenis van voor ulieden ter bewaring, dus zoals uit het eigene.

Dat dit met die woorden wordt aangeduid, komt omdat het goede en het ware, die uit de Heer invloeden, worden verbonden en als het ware toegeëigend; zodanig is de verbinding van de hemel, dat wil zeggen, van hen die in de hemel zijn, met de Heer.

Er wordt gezegd zoals uit het eigene, omdat de goedheden die van het geloof en van de naastenliefde zijn, niet aan de mens, noch aan de engel gegeven kunnen worden zodat zij eigen zijn; mensen en engelen zijn immers slechts opnemende vormen die zijn aangepast om het leven op te nemen en dus het goede en ware uit de Heer; het leven zelf is nergens anders vandaan; en omdat het leven uit de Heer is, kan het niet anders worden toegeëigend dan zo dat het zoals eigen verschijnt.

Maar degenen die in de Heer zijn, doorvatten klaarblijkelijk dat het leven invloeit en dus het goede en het ware, want deze zijn van het leven.

De oorzaak dat het leven zoals eigen verschijnt, is omdat de Heer uit de Goddelijke Liefde alles aan de mens wil geven en verbinden en voor zoveel als het kan, ook verbindt; dit eigene dat door de Heer wordt gegeven wordt het hemels eigene genoemd, nrs. 731, 1937, 1947, 2882, 2883, 2891, 3812, 5660.

8498. En zij legden dat weg tot aan de morgen; dat dit de toekomstige genieting betekent, staat vast uit wat eerder in nr. 8497 is ontvouwd.

8499. Gelijk als Mozes geboden had; dat dit is volgens het onderricht uit het Goddelijk Ware, staat vast uit de betekenis van gebieden, dus het onderricht; en uit de uitbeelding van Mozes, dus het Goddelijk Ware, waarover meermalen eerder.

8500. En het verrotte niet en de worm was daarin niet; dat dit betekent dat er niets vuils in was, omdat het zo was toegeëigend uit de Heer, staat vast uit de betekenis van verrotten, dus het helse vuile; namelijk dat daarvan wordt gesproken met betrekking tot het boze, nr. 8482; en uit de betekenis van de worm, eveneens het helse vuile; maar daarvan wordt gesproken met betrekking tot het valse, nr. 8481; dat er in die dingen die uit het eigene voortkomen zulke zaken zijn; maar in de dingen die uit de Heer gebeuren hemelse en Goddelijke dingen zijn, zie nr. 8478.

8501. vers 25-27. *En Mozes zei: Eet dat heden, omdat het heden sabbat voor Jehovah is; heden zult gij dat niet vinden in het veld. Zes dagen zult gij dat verzamelen en op de zevende dag is het sabbat, het zal daarin niet zijn. En het geschiedde op de zevende dag, dat er uit het volk uitgingen om te verzamelen en zij vonden niet.*

En Mozes zei, betekent de inlichting met betrekking tot deze zaak; eet dat heden, betekent de toe-eigening tot in het eeuwige; omdat het heden sabbat voor Jehovah is, betekent omdat het goede met het ware door de Heer is verbonden; heden zal dat niet gevonden worden in het veld, betekent dat dan niet langer het goede door het ware verkregen zal worden; zes dagen zult gij dat verzamelen, betekent de opneming van het ware voordat het met het goede wordt verbonden; en op de zevende dag is het sabbat, betekent dat er daarna verbinding is; het zal daarin niet zijn, betekent dat er niet langer het goede door het ware zal zijn; en het geschiedde op de zevende dag, betekent de staat van het verbonden goede en ware; dat er uit het volk uitgingen om te verzamelen en zij vonden niet; betekent dat zij wilden verkrijgen, maar het werd niet gegeven.

8502. En Mozes zei; dat dit de inlichting ten aanzien van deze zaak betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, namelijk dat het het volgende insluit, hier de inlichting met betrekking tot man, namelijk dat het niet op de dag van de sabbat gevonden zou worden.

8503. Eet dat heden; dat dit de toe-eigening tot in het eeuwige betekent, staat vast uit de betekenis van eten, namelijk toe-eigenen, nrs. 3168, 3513, 3596, 4745; en uit de betekenis van heden, namelijk tot in het eeuwige, nrs. 2838, 3998, 4304, 6165, 6984.

8504. Omdat het heden sabbat voor Jehovah is; dat dit betekent omdat het goede met het ware door de Heer is verbonden, staat vast uit de betekenis van de sabbat, dus de verbinding van het goede met het ware, nr. 8495; en uit de betekenis van heden, namelijk tot in het eeuwige, nr. 8503; dat Jehovah in het Woord de Heer is, is eerder vaak getoond.

8505. Heden zal dat niet gevonden worden in het veld; dat dit betekent dat niet langer het goede door het ware zal worden verkregen, staat vast uit de betekenis van niet vinden, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot het goede dat door het ware is verkregen, dus niet langer verkrijgen; en uit de betekenis van het veld, te weten de mens, hier het gemoed van de mens bij wie het goede door het ware wordt ingeplant.

De mens immers wordt een veld genoemd uit hoofde hiervan dat hij de waarheden van het geloof opneemt, die de zaden zijn en de vruchten van de zaden voortbrengt, die de goedheden zijn.

Hoe het hiermee is gesteld, zal in het kort worden gezegd: de mens handelt vóór de wederverwekking vanuit het ware, maar het goede wordt daardoor verkregen; het ware wordt dan immers het goede bij hem wanneer het van de wil is en dan van het leven wordt; maar na de wederverwekking handelt hij vanuit het goede en hierdoor worden de waarheden verworven.

Om dit nog beter te verstaan: de mens handelt vóór de wederverwekking vanuit gehoorzaamheid, maar na de wederverwekking vanuit aandoening; die beide staten zijn omgekeerd aan elkaar, want in de vorige staat heerst het ware, in de latere echter heerst het goede, of anders gezegd, in de vorige staat schouwt de mens omlaag of achterom en in de latere omhoog of naar voren.

Wanneer de mens in de latere staat is, dus wanneer hij vanuit aandoening handelt, is het hem niet langer geoorloofd om achterom te zien en het goede te doen vanuit het ware, want dan vloeit de Heer in en leidt hem door het goede; indien hij dan achterom zou zien, of het goede deed vanuit het ware, dan zou hij uit het zijne handelen; wie immers vanuit het ware handelt, leidt zichzelf, maar wie uit het goede handelt, wordt door de Heer geleid.

Dit wordt verstaan onder de woorden van de Heer bij Mattheüs: *‘Wanneer gij de gruwel der verlaten zult gezien hebben, die op het huis is, dale niet af om iets uit zijn huis weg te nemen; en die in het veld is, kere niet weder achterwaarts om zijn bekleedselen weg te nemen’*, (Mattheüs 24:15,17,18); en bij Lukas: *‘In die dag, al wie op het huis zal zijn en zijn vaten in het huis, laat hij niet afdalen om die weg te nemen; en al wie in het veld zal zijn, die kere niet eender terug tot de dingen die achter hem zijn; gedenkt de echtgenote van Lot’*, (Lukas 17:31,32); hoe het hier verder mee is gesteld, zie wat hierover is ontvouwd in de nrs. 3652, 5895, 5897, 7923 en in de nrs. 8506, 8510 hierna; dit wordt in de innerlijke zin met die woorden hier aangeduid, dat het man niet in het veld gevonden zou worden op de zevende dag en daarmee dat er uit het volk uitgingen om te verzamelen en niet vonden.

8506. Zes dagen zult gij dat verzamelen; dat dit de opneming van het ware betekent, voordat het met het goede wordt verbonden, staat vast uit de betekenis van zes dagen, dus de staat van strijd en arbeid, nr. 8494; hier de staat van de opneming van het ware, of de staat wanneer het goede door het ware wordt verkregen, nr. 8505; in deze staat immers is er arbeid en strijd; in die staat wordt de mens in verzoeking gebracht, die de gevechten zijn met de boosheden en de valsheden bij hem; en dan strijdt de Heer voor de mens en eveneens met hem; maar na

deze staat is er de staat van verbinding van het goede en het ware, dus is er dan de staat van rust, ook voor de Heer.

Het is deze staat die werd uitgebeeld door de rust op de zevende dag of de dag van de sabbat; dat dan de Heer rust heeft, komt omdat de mens, wanneer het goede met het ware is verbonden, in de Heer is en door de Heer wordt geleid zonder arbeid en strijd; het is deze staat die wordt verstaan onder de tweede staat, nr. 8505.

8507. En op de zevende dag is het sabbat; dat dit betekent dat er daarna verbinding is, staat vast uit de betekenis van de zevende dag of de sabbat, namelijk de verbinding van het goede en het ware, nr. 8496.

8508. En het zal daarin niet zijn; dat dit betekent dat er niet langer het goede door het ware zal zijn, staat vast uit wat eerder in nr. 8505 is ontvouwd.

8509. En het geschiedde op de zevende dag; dat dit de staat van het verbonden goede en ware betekent, staat vast uit de betekenis van de zevende dag of de sabbat, dus de verbinding van het goede en het ware, nr. 8507.

8510. Er gingen uit het volk uit om te verzamelen en zij vonden niet; dat dit betekent dat zij wilden verkrijgen, maar het werd niet gegeven, staat vast uit wat eerder in nr. 8505 is ontvouwd; daar blijkt wat het is te handelen vanuit het ware dat van het geloof is en wat vanuit het goede dat van de naastenliefde is, namelijk dat degene die handelt vanuit het ware van het geloof, nog niet in de orde van de hemel is, maar dat hij die handelt vanuit het goede dat van de naastenliefde is, in de orde is; de orde immers waarin de mens door de Heer wordt geleid, is door de wil van de mens, dus door het goede, want dit is van de wil; dat is zijn begripen ervan van dienst, dus het ware, want dit is van het verstand.

Wanneer deze staat er is, dan is het sabbat, want dan heeft de Heer rust; die staat ontstaat, wanneer het goede met het ware is verbonden.

Dat die staat de rust van de Heer is, kan hieruit vaststaan, dat Jehovah of de Heer na de schepping en de arbeid van zes dagen, op de zevende dag rustte van alle werk, (Genesis 2:2). Deze staat is de staat van de hemel; vandaar komt het, dat de hemel zelf sabbat wordt genoemd, of dat er in de hemel een voortdurende sabbat is.

Dat onder de schepping in (Genesis 1) de nieuwe schepping of de wederverwekking wordt verstaan en onder de zes dagen daar de verzoeken en de gevechten, zie daarover de teksten die bij (Genesis 1 en 2) daar zijn ontvouwd.

8511. vers 28-31. *En Jehovah zei tot Mozes: Hoelang weigert gijlieden Mijn geboden en Mijn wetten te bewaren. Ziet, omdat Jehovah ulieden de sabbat heeft gegeven, daarom geeft Hij u op de zesde dag het brood van twee dagen; rust, eenieder onder zich, niet wie ook ga uit van zijn plaats op de zevende dag. En zij rustten, het volk, op de zevende dag. En zij noemden, het huis Israëls, de naam ervan man en dit was zoals korianderzaad, wit, en de smaak ervan was zoals van honingkoek.*

En Jehovah zei tot Mozes, betekent de verduisterde verschijning van het Goddelijke; hoelang weigert gijlieden Mijn geboden en Mijn wetten te bewaren; betekent vanwege dat zij niet volgens de Goddelijke orde handelden; ziet, betekent dat zij moeten opletten en overdenken; omdat Jehovah ulieden de sabbat heeft gegeven, betekent de verbinding van het goede en het ware uit de Heer; daarom geeft Hij u op de zesde dag het brood van twee dagen, betekent dat Hij daarom tot aan het einde van de vorige staat van het goede en het ware geeft en dat de verbinding daarna plaatsvindt; rust, eenieder onder zich, betekent de staat van de vrede; niet

wie ook ga uit zijn plaats op de zevende dag, betekent dat men dan in de staat moet blijven; en zij rustten, het volk, op de zevende dag, betekent het uitbeeldende dan voor de verbinding van het goede en het ware in de staat van de vrede; en zij noemden, het huis Israëls, de naam ervan man, betekent de hoedanigheid ervan ten aanzien van hen; en dit was zoals korianderzaad, wit, betekent het ware daarin, dat het zuiver was; en de smaak ervan was zoals honingkoek, betekent het goede dat verkwikkelijk is, zoals datgene wat vanuit het ware door het verkwikkelijke het goede is geworden.

8512. En Jehovah zei tot Mozes; dat dit de verduisterde verschijning van het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van Jehovah zei, namelijk dat het de dingen insluit die volgen, hier dat zij niet de geboden en de wetten bewaarden, dus dat de Goddelijke verschijning bij hen verduisterd werd; dit immers gebeurt als men niet leeft volgens de Goddelijke geboden; wanneer men immers daarnaar leeft, dan leeft men volgens de Goddelijke orde; want de Goddelijke geboden zijn de waarheden en de goedheden die volgens de orde zijn; en wanneer men leeft volgens de orde, dan leeft men in de Heer, want de Heer is de orde Zelf.

Daaruit volgt dat degene die niet leeft volgens de geboden en de wetten, die van de Goddelijke orde zijn, niet in de Heer leeft, dus dat dan bij hem het Goddelijke wordt verduisterd.

Onder leven volgens de orde, wordt hier verstaan: geleid worden door de Heer door het goede, maar nog niet volgens de orde leven, is geleid worden door het ware; en wanneer de mens door het ware wordt geleid, verschijnt de Heer niet; daarom gaat de mens dan ook in de duisternis, waarin hij het goede niet ziet; anders is het gesteld, wanneer de mens wordt geleid door het goede, dan ziet hij in het licht.

8513. Hoelang weigert gijlieden Mijn geboden en Mijn wetten te bewaren; dat dit betekent dat zij niet volgens de Goddelijke orde handelden, staat vast uit wat eerder in nr. 8512 is ontvouwd.

Opdat men zal weten wat volgens de Goddelijke orde handelen is en wat niet volgens die orde handelen is, zal dit nog verder worden ontvouwd: alles wat volgens de Goddelijke orde plaatsvindt, is van binnen geopend tot de Heer toe en heeft zo de hemel in zich; maar alles wat niet volgens de Goddelijke orde plaatsvindt, is van binnen gesloten en heeft dus de hemel niet in zich; het is dus de Goddelijke orde, dat de Heer zal invloeden door het innerlijk van de mens in zijn uiterlijke dingen, dus door de wil van de mens in zijn handelen; en dit gebeurt wanneer de mens in het goede is, dat wil zeggen, wanneer hij in de aandoening van het goede te doen is, ter wille van het goede en niet ter wille van zichzelf; wanneer de mens dit ter wille van zichzelf doet en niet ter wille van het goede, dan zijn de innerlijke dingen gesloten en kan hij niet worden geleid van de Heer door de hemel, maar wordt hij geleid door zichzelf; de liefde bepaalt door wie hij wordt geleid, want de liefde van de mens leidt hem; allen wie zichzelf meer liefheeft dan de naaste, leidt zichzelf; wie echter het goede liefheeft, wordt door het goede geleid, dus de Heer, uit Wie het goede is.

Hieruit kan men zien, welk verschil het is te leven volgens de orde en niet volgens die te leven; hoe men moet leven volgens de orde, leert het Woord en de leerstellingen van het geloof uit het Woord; wie niet verder ziet dan tot uiterlijke zaken, kan dit nooit vatten; hij weet niet wat het innerlijke is, nauwelijks dat er een innerlijke is en te minder dat het innerlijke geopend kan worden en dat wanneer het geopend is, daarin de hemel is.

Vooraf de verstandigen van de wereld zijn in deze onwetendheid en degenen van hen die een innerlijke aannemen, hebben daar toch ofwel geen, ofwel een dwaas idee over; vandaar komt het, dat die slechts weinig geloven en eveneens dat zij hun wetenschappen toepassen om te bevestigen dat alle dingen van de natuur zijn.

8514. Ziet; dat dit betekent dat zij hebben op te letten en te bespiegelen, staat vast uit de betekenis van zien, dus verstaan, nrs. 2325, 3863, 4403-4421, 5114; vandaar doorvatten, nrs. 2150, 3764, 4567, 4723, 5400 en eveneens bespiegelen, nrs. 6836, 6839.

8515. Omdat Jehovah ulieden de sabbat heeft gegeven; dat dit de verbinding van het goede en het ware uit de Heer betekent, staat vast uit de betekenis van de sabbat, dus de verbinding van het goede en het ware, nr. 8495; dat zij uit de Heer is, wordt daarmee aangeduid dat Jehovah heeft gegeven, want Jehovah in het Woord is de Heer.

8516. Daarom geeft Hij u op de zesde dag het brood van twee dagen; dat dit betekent dat Hij daarom tot aan het einde van de vorige staat zoveel van het goede door het ware geeft, dat de verbinding daarna plaatsvindt, staat vast uit de betekenis van de zesde dag, namelijk het einde van de vorige staat, nr. 8421; uit de betekenis van het manna, dat hier het brood is, namelijk het goede van het ware, nrs. 8462, 8464; en uit de betekenis van de sabbat, waarvoor ook het manna op de zesde dag werd gegeven, dus het brood van twee dagen, te weten de verbinding van het goede en het ware, nr. 8495.

Eerder is getoond, dat met de sabbat de verbinding van het goede en het ware is aangeduid en daarmee dat op de zevende dag het man niet meer werd gevonden, wordt aangeduid dat de mens, wanneer hij in die verbinding is, vanuit het goede en niet langer uit het ware handelt en eveneens dat hij vanuit het ware niet langer moet handelen, nr. 8510.

Omdat dit als een paradox verschijnt, is het geoorloofd om dit nog in het kort verder te ontvouwen.

Iedereen moet tot het christelijk goede, dat de naastenliefde wordt genoemd, worden geleid door het ware van geloof; het ware van het geloof immers zal niet slechts leren wat naastenliefde is, maar ook hoedanig die zal zijn; en indien hij die niet eerst leert uit de leerstellingen van zijn Kerk – want uit zichzelf kan hij dit geenszins weten – kan hij niet worden voorbereid en zo geschikt gemaakt om het goede op te nemen.

Tot voorbeeld kan het volgende dienen: hij zal uit de leer van het geloof weten, dat de naastenliefde niet is het goede te doen ter wille van zichzelf of ter wille van een beloning en dus ook niet door de werken van de naastenliefde het heil verdienen; hij zal ook weten, dat al het goede van de naastenliefde is uit de Heer en volstrekt niets uit hemzelf en nog vele andere dingen die onderrichten wat naastenliefde is en hoedanig die zal zijn.

Hieruit kan vaststaan dat de mens niet tot het christelijk goede kan worden geleid dan alleen door de waarheden die van het geloof zijn.

Verder zal de mens weten, dat niet de waarheden uit zich het goede binnengaan, maar dat het goede de waarheden tot zich neemt en die aan zich toevoegt; de waarheden van het geloof immers liggen in het geheugen van de mens zoals een uitgespreid terrein onder het innerlijk gezicht; het goede uit de Heer vloeit door dat gezicht in en kiest uit die waarheden die samenstemmen en verbindt die met zich; de waarheden die beneden liggen, kunnen niet invloeden in het goede dat er boven is, want dit is geheel tegen de orde en het is eveneens onmogelijk dat het lagere in het hogere invloeit, nr. 5259.

Hieruit nu kan men weten hoe het christelijk goede bij de mens wordt geboren wanneer hij wordt wederverwekt en vandaar eveneens, hoedanig de mens zal zijn, wanneer hij is wederverwekt, namelijk dat hij vanuit het goede handelt, maar niet vanuit het ware, dat wil zeggen, dat hij van de Heer door het goede wordt geleid en niet langer door het ware; hij is immers in de naastenliefde, dat wil zeggen, in de aandoening van dat goede te doen; allen die in de hemel zijn, worden op die wijze geleid, want dit is volgens de Goddelijke orde; zo vloeien alle dingen die zij denken en doen als het ware spontaan en uit het vrije; geheel en al anders zou het zijn, indien zij vanuit het ware dachten en volgens dat handelden, want dan

zouden zij denken of iets zo gedaan moet worden of anders of niet, en zo zouden zij aan de afzonderlijke zaken vastkleven en daardoor het licht bij zich verduisteren en tenslotte zouden zij handelen volgens die zaken die zijzelf liefhebben, dus volgens de invloeiing van die dingen die hun liefden begunstigen en dit is door zichzelf geleid worden en niet door de Heer. Hieruit blijkt opnieuw, wat het is dat het goede niet langer door het ware te verkrijgen is, wat daarmee wordt aangeduid, dat zij zes dagen manna verzamelden en dat het op de zevende dag niet werd gevonden, nrs. 8505, 8506, 8510.

8517. Rust, eenieder onder zich; dat dit de staat van de vrede betekent, staat vast uit de betekenis van rusten, dus de staat van de vrede, nr. 8494; dat zij zouden rusten op de dag van de sabbat en dan geen werk zouden doen, zelfs niet een vuur ontsteken en voor zich het eten zouden bereiden, was uitbeeldend voor de staat van vrede, waarin de verbinding van het goede en het ware plaatsvond door de Heer, want elke verbinding van het goede en ware vindt plaats in die staat.

Wanneer de mens in de staat van de vrede is, dan wordt hij ook van de Heer door het goede geleid; indien dan de mens zichzelf zou leiden, ook al zou het door het ware zijn, dan zou hij de staat van de vrede verdrijven; vandaar zou er geen verbinding zijn, zie nr. 8516.

8518. Niet wie ook ga uit zijn plaats op de zevende dag; dat dit betekent dat men dan in de staat moet blijven, staat vast uit wat eerder in de nrs. 8494, 8517 is ontvouwd.

8519. En zij rustten, het volk, op de zevende dag; dat dit het uitbeeldende dan voor de verbinding van het goede en het ware in de staat van de vrede betekent, staat vast uit wat eerder in de nrs. 8494, 8517 is ontvouwd.

8520. En zij noemden, het huis Israëls, de naam ervan man; dat dit het hoedanige ervan bij hen betekent, staat vast uit de betekenis van de naam en van de naam noemen, dus de hoedanigheid van de zaak, nrs. 144, 145, 1896, 2009, 2724, 3006, 3421, 6674; dat het man werd genoemd vanwege het ongekende en dat het is het goede van het ware, dat het goede is van hen die van de geestelijke Kerk zijn, zie de nrs. 8462, 8464.

8521. En dit was zoals korianderzaad, wit; dat dit betekent dat het ware daarin zuiver was, staat vast uit de betekenis van het zaad, dus het ware van het geloof, nrs. 255, 1940, 2048, 3038, 3310, 3373.

Er wordt gezegd korianderzaad, omdat dit wit is, want er wordt van wit gesproken met betrekking tot het ware en eveneens wordt het ware als wit uitgebeeld, nrs. 3301, 3993, 4007, 5319.

Nu wordt het goede van het ware beschreven, dat met het manna wordt aangeduid, zowel hoedanig het ware daar is, als hoedanig het goede daar is; de hoedanigheid van het ware wordt daarmee beschreven dat het zoals korianderzaad was, wit; en het hoedanige van het goede daarmee dat de smaak ervan was zoals van honingkoek.

Het goede van het ware, dat het goede is voor hen die uit het geestelijk rijk van de Heer zijn, is in het verstandelijke deel ingeplant; in dat deel immers wordt door de Heer de nieuwe wil gevormd en deze is dat de mens wil doen volgens het ware dat hij uit de leerstellingen van zijn Kerk heeft geput en wanneer hij dat ware wil en doet, wordt dat bij hem het goede en wordt het geestelijk goede en eveneens het goede van het ware genoemd; dat dit het echte ware is, gelooft hij weliswaar, omdat hij de leerstellingen gelooft, maar de doorvatting of het waar is, heeft hij niet, als het hem niet toeschijnt dat hij het heeft vanwege hiervan dat hij het bij zich bevestigd heeft voor een deel uit de letterlijke zin van het Woord en voor een deel uit de begoochelingen van de ideeën die de opgevatte meningen begunstigen, waarbij hij niet

bedenkt dat er niets is dat men niet kan bevestigen, totdat het zoals het ware verschijnt, ook het valse zelf, nrs. 4741, 5033, 6865, 7012, 7680, 7950.

Vandaar komt het, dat allen, hoevelen het er ook zijn, geloven dat hun dogma's waar zijn, tot de socinianen toe en eveneens tot de Joden zelf toe.

Hieruit blijkt, hoedanig het ware is dat in het goede wordt verkeerd bij verscheidenen die van de Kerk zijn; onder dezen kunnen geen anderen zien of de leerstellingen van hun Kerk waar zijn, dan zij die in de aandoening zijn van het ware ter wille van de nutten van het leven; degenen die dit einddoel hebben, worden aanhoudend door de Heer verlicht, niet alleen wanneer zij in de wereld leven, maar ook daarna; zij alleen zijn het, die kunnen opnemen, want de Heer leidt hen door het goede en geeft hun door het goede het ware te zien en zo te geloven.

Hieruit staat vast vanwaar en hoedanig het goede is dat degenen hebben die uit het geestelijk rijk van de Heer zijn.

Maar het goede dat degenen hebben die uit het hemels rijk van de Heer zijn, is niet in het verstandelijke deel ingeplant, maar in het wilsdeel; zij die in dit goede zijn, weten vanuit innerlijke doorvatting, die uit de Heer is, of het waar is; over het goede van de een en van de ander en over het verschil ertussen, zie de nrs. 2046, 2088, 2227, 2669, 2715, 2718, 3235, 3240, 3241, 3246, 4138, 4493, 5113, 6500, 6865, 7233, 7977, 7992.

8522. En de smaak ervan was zoals van koek in honing; dat dit betekent het goede dat verkwikkelijk is, zoals dat wat uit het ware door het verkwikkelijke het goede is geworden, staat vast uit de betekenis van de smaak, namelijk dat daarvan wordt gesproken met betrekking tot de verkwikkingen die van het goede zijn, omdat die samenstemmen met het verkwikkelijke van wijs zijn, nrs. 3502, 4793; en uit de betekenis van de koek, namelijk het geestelijk goede, nr. 7978; en uit de betekenis van de honing, namelijk het natuurlijk verkwikkelijke, nrs. 5620, 6857; hieruit volgt dat de smaak ervan was zoals van koek in honing, betekent het goede dat verkwikkelijk is, omdat het dat geworden is door het verkwikkelijke uit het ware.

Hier wordt het geestelijk goede beschreven, vanwaar en hoe het ontstaat en zo hoedanig het is; namelijk dat dit goede het ware in de eerste oorsprong is en dat dit het goede wordt, vanwege hiervan dat het uit de wil, dus vanuit de aandoening, in de daad komt; alles wat de mens immers vanuit aandoening wil, wordt aangemerkt als het goede; maar dit goede kan niet ontstaan dan alleen door de verkwikkingen die van de natuurlijke mens zijn, hierdoor wordt de geestelijke mens binnengeleid en wanneer hij binnengeleid is, heeft hij daarvandaan de zin ervan.

Dit nu is het wat daarmee wordt aangeduid dat de smaak van het manna was zoals van honingkoek.

8523. vers 32-34. *En Mozes zei: Dit is het woord dat Jehovah geboden heeft: Vul een omer daarvan ter bewaring voor uw geslachten, deswege opdat zij het brood zien waarmee Ik ulieden heb gespijzigd in de woestijn, in Mijn uitleiden van ulieden uit het land van Egypte. En Mozes zei tot Aharon: Neem een kruik en doe daarin de volheid van een omer manna en leg dat weg vóór Jehovah ter bewaring voor uw geslachten. Gelijk als Jehovah geboden had aan Mozes, en Aharon legde dat weg vóór de getuigenis ter bewaring.*

En Mozes zei: Dit is het Woord dat Jehovah geboden heeft, betekent het bevel; vul een omer daarvan, betekent de hoogste graad van de macht; ter bewaring voor uw geslachten, betekent die is voor degenen die van de geestelijke Kerk zijn; deswege opdat zij het brood zien waarmee Ik ulieden heb gespijzigd in de woestijn, betekent het goede van het ware toen zij in de staat van de verzoeking waren; in Mijn uitleiden van ulieden uit het land van Egypte,

betekent nadat zij bevrijd waren van de bestokingen; en Mozes zei tot Aharon, betekent de invloeiing; neem een kruik, betekent het ware; en doe daarin de volheid van een omer man, betekent het goede daarin zoveel als het zal bevatten; en leg dat weg vóór Jehovah, betekent dat het is in de tegenwoordigheid van het Goddelijke; ter bewaring voor uw geslachten, betekent opdat het de maat zal zijn voor hen die van de geestelijke Kerk zijn; gelijk als Jehovah geboden had aan Mozes, betekent volgens het bevel; en Aharon legde dat weg vóór de getuigenis ter bewaring, betekent dat het is in de tegenwoordigheid van het Goddelijke.

8524. En Mozes zei: Dit is het woord dat Jehovah geboden heeft; dat dit het bevel betekent, staat vast uit de betekenis van het woord van Jehovah dat Hij geboden heeft, dus het Goddelijk bevel, zoals eveneens eerder in nr. 8466.

8525. Vul een omer daarvan; dat dit de hoogste graad van de macht betekent, staat vast uit de betekenis van de omer, namelijk de voldoende hoeveelheid en de macht, nrs. 8468, 8473; en omdat een omer de voldoende hoeveelheid, of de hoeveelheid van de macht voor één betekent, is het dus eveneens de hoogste graad van de macht voor hem.

8526. Ter bewaring voor uw geslachten; dat dit betekent die is voor hen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van de geslachten, dus de dingen die van het geloof en van de naastenliefde zijn, nrs. 613, 2020, 2584, 6239; vandaar zijn het in een bepaalde zin zij die van de geestelijke Kerk zijn, omdat het degenen zijn, die in het geloof en de naastenliefde zijn en het zijn zij die door de zonen Israëls worden uitgebeeld, van wie de geslachten hier worden verstaan; hun ter bewaring, betekent opdat het ter gedachtenis zal zijn.

8527. Daarom opdat zij het brood zien, waarmee Ik ulieden heb gespijzigd in de woestijn; dat dit het goede van het ware betekent toen zij in de staat van de verzoeken waren, staat vast uit de betekenis van het manna, dat hier het brood is, namelijk het goede van het ware, nrs. 8462, 8464; en uit de betekenis van de woestijn, dus de staat van het ondergaan van verzoeken, nr. 8098.

8528. In Mijn uitleiden van ulieden uit het land van Egypte; dat dit betekent nadat zij bevrijd waren van de bestokingen, staat vast uit de betekenis van uitleiden, namelijk bevrijden, nr. 7278; dat het land van Egypte de bestokingen zijn, komt omdat met de Egyptenaren en farao degenen worden aangeduid die de rechtschapenen in het andere leven hebben bestookt en die ook heden ten dage bestoken, nrs. 7097, 7220, 7228, 7317, 8148.

8529. En Mozes zei tot Aharon; dat dit de invloeiing betekent staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer dit gebeurt door het innerlijk Goddelijk Ware, dat door Mozes wordt uitgebeeld, tot het uiterlijk Goddelijk Ware, dat door Sharon wordt uitgebeeld, dus de invloeiing; want de Goddelijke invloeiing vindt plaats door het Ware dat recht streeks uit de Heer voortgaat, in het ware dat indirect voortgaat; dat Mozes en Aharon in de uitbeeldende zin die beide 'Waren' zijn, zie de nrs. 7009, 7010, 7382.

8530. Neem een kruik; dat dit het ware betekent, staat vast uit de betekenis van de kruik, te weten hier het ware; dat de kruik het ware is, komt omdat die het opnemende vat was van het manna, waarmee het goede wordt aangeduid en elk ware is zoals een vat van het goede; vandaar worden eveneens met vaten in het algemeen waarheden aangeduid, nrs. 3068, 3079, 3316, 3318, dus met de vaten in het bijzonder en hier met de kruik.

Dat de waarheden de opnemende vaten van het goede zijn, kan worden toegelicht door verschillende dingen in de natuur, zoals door het licht, dat de opnemer is van de warmte uit de zon; met het licht wordt ook het ware aangeduid en met de warmte in het licht wordt het goede aangeduid; eender is het gesteld met het ware en het goede; het is daarmee zo gesteld als met de kleding ten opzichte van het lichaam en als met het lichaam ten opzichte van de ziel; het is daar eveneens zo mee gesteld als met het bloedvat en de vezel ten opzichte van het ingesloten bloed en de levende geest; het is er verder mee gesteld zoals met de long ten opzichte van het hart, dus zoals met de ademhaling die van de long is, ten opzichte van de polsslag die van het hart is; in één woord, het is daarmee gesteld zoals met elke organische vorm ten opzichte van het leven daarin.

Uit deze vergelijkingen kan vaststaan, hoedanig het ware zonder het goede is of hoedanig het geloof is zonder de naastenliefde, namelijk dat het is zoals de organische vormen van het lichaam zonder het leven; dat het is zoals de ademhaling van de longen zonder de hartslag, of zoals de long zonder het hart; en het is zoals het bloedvat en de vezel zonder het bloed en de levende geest; en verder zoals een lichaam zonder ziel; dus als het is zoals iets onbezields; en dat, indien er in plaats van het goede het boze is, het is zoals een lijk.

8531. En die daarin de volheid van een omer man; dat dit het goede daarin, zoveel als het zal bevatten, betekent, staat vast uit de betekenis van de volheid van een omer, dus zoveel als het zal bevatten; en uit de betekenis van het man, namelijk het geestelijk goede of het goede van het ware, nrs. 8462, 8464.

8532. En leg dat weg vóór Jehovah; dat dit betekent dat het is in de Goddelijke tegenwoordigheid, staat zonder ontvouwing vast.

8533. Ter bewaring voor uw geslachten; dat dit betekent opdat het de maat zal zijn voor hen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van de omer man, die ter bewaring werd weggelegd, dus een voldoende hoeveelheid, nr. 8468; dus eveneens de maat, namelijk de hoeveelheid van het goede die deze Kerk zou hebben.

Dat uw geslachten degenen zijn die van de geestelijke Kerk zijn, zie nr. 8526.

Wat de maat of de graad betreft van het goede dat van de Kerk is, moet men weten dat de goedheden in het andere leven zijn naar gelang van de hoedanigheid en de hoeveelheid en dat die bij eenieder worden bepaald wanneer hij in de wereld leeft; zij worden bepaald volgens de hoedanigheid en de hoeveelheid van het geloof en de naastenliefde van eenieder in het leven; die hoedanigheid en hoeveelheid van het goede van elk mens komt in het andere leven voor de engelen uit, wanneer de Heer dit toestaat, want het kan zichtbaar in het licht van de hemel worden getoond, maar niet in het licht van de wereld; eender in het algemeen, namelijk het goede van de Kerk.

De hoeveelheid en de hoedanigheid van het goede dat eenieder en de Kerk heeft, wordt door gewichten en maten in het Woord uitgebeeld, hier de hoeveelheid van het goede van de geestelijke Kerk, die door de zonen Israëls wordt uitgebeeld, door de omer man, die ter bewaring vóór Jehovah werd weggelegd.

8534. Gelijk als Jehovah geboden had aan Mozes; dat dit betekent volgens het bevel, staat vast uit de betekenis van gebieden, wanneer dit door Jehovah gebeurt, dus het bevel, zoals in de nrs. 8466, 8524.

8535. En Aharon legde dat weg vóór de getuigenis ter bewaring; dat dit betekent dat het is in de tegenwoordigheid van het Goddelijke, staat vast uit de betekenis van wegleggen ter

bewaring, dus de gedachtenis, nrs. 8526, 8533; en uit de betekenis van vóór de getuigenis, te weten in de tegenwoordigheid van het Goddelijke.

Dat de getuigenis het Goddelijke is, blijkt uit wat voorafgaat, waar door Mozes tot Aharon wordt gezegd *'dat hij dat zou wegleggen vóór Jehovah'*, nr. 8532, dus vóór het Goddelijke. Dat de getuigenis het Goddelijke is, komt omdat onder de getuigenis in de universele zin het Woord wordt verstaan en omdat het Woord het Goddelijk Ware is, dus de Heer; en dat Deze het Woord is, blijkt bij Johannes: *'In den beginne was het Woord en het Woord was bij God en God was het Woord en het Woord is vleesgeworden en heeft in ons gewoond'*, (Johannes 1:1,14).

Dat de getuigenis de Heer is ten aanzien van het Goddelijk Ware, staat vast uit de ark waarin de Wet lag die uit Sinai was verkondigd, die de getuigenis wordt genoemd; dat uit hoofde hiervan de tabernakel alle heiligheid had en dat de getuigenis het heilig Goddelijke Zelf was, blijkt hieruit, dat erboven het verzoendeksel met de cherubim was; het naastgelegen buiten de voorhang waren daar de gouden tafels met de broden en met de lampen; en dat het heiligste van de eredienst daar door Aharon werd bediend; en verder dat Jehovah daarna met Mozes daar sprak boven het verzoendeksel tussen de twee cherubim, dus uit de getuigenis, over welke dingen men zie (Exodus 25:16,21,22; 40:20).

8536. vers 35,36. *En de zonen Israëls aten het manna veertig jaren, tot aan hun komen tot een bewoond land; zij aten het manna tot aan hun komen tot de grens van het land Kanaän. En een omer is het tiende deel van een efa.*

En de zonen Israëls aten het man veertig jaren, betekent de toe-eigening van het goede van het ware in de staat van alle verzoeken; totdat zij tot een bewoond land kwamen, betekent voordat zij kwamen tot de hemel, waar het goede overal is; zij aten het man tot aan hun komen tot de grens van het land Kanaän, betekent dat er toe-eigening van het goede vanuit het ware voor hen was totdat zij tot de streek van de hemel kwamen; en een omer is het tiende deel van een efa, betekent de hoeveelheid van het goede toen.

8537. En de zonen Israëls aten het man veertig jaren; dat dit de toe-eigening van het goede vanuit het ware in de staat van alle verzoeken betekent, staat vast uit de uitbeelding van de zonen Israëls, namelijk zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover de nrs. 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198; uit de betekenis van eten, dus de toe-eigening, nrs. 3168, 3513, 3596, 4745; uit de betekenis van het man, dus het goede van het ware, nr. 8464; en uit de betekenis van veertig jaren, namelijk de staat van de verzoeken; dat jaren staten zijn, zie de nrs. 482, 487, 488, 493, 893; en dat veertig de verzoeken is, nrs. 730, 862, 2272, 2273, 8098.

8538. Tot aan hun komen tot een bewoond land; dat dit betekent voordat zij kwamen tot de hemel, waar het goede overal is, staat vast uit de betekenis van het land, hier van het land Kanaän, dus het rijk van de Heer, dus de hemel, waarover de nrs. 1607, 3038, 3481, 3705, 3686, 4240, 4447, 5136; de hemel wordt een bewoond land genoemd naar het goede, want het bewoonde betekent het levende uit het goede, nrs. 2268, 2451, 2712, 3613, 8269, 8309.

8539. Zij aten het man tot aan hun komen tot de grens van het land Kanaän, dat dit betekent dat er toe-eigening van het goede uit het ware voor hen was totdat zij tot de streek van de hemel kwamen, staat vast uit de betekenis van het man, dus het goede van het ware; uit de betekenis van eten, dus het toe-eigenen, nr. 8537; uit de betekenis van het land Kanaän, te weten de hemel, nr. 8538; zo is dus de grens van het land Kanaän de ingang tot de hemel of de streek waar de hemel aanvangt.

Hieruit blijkt, dat met zij aten het man tot aan hun komen tot de grens van het land Kanaän, wordt aangeduid dat het goede van het ware hun werd toegeëigend tot aan de streek van de hemel.

Hoe het hiermee is gesteld, blijkt uit wat eerder is gezegd over de verkrijging van het goede door het ware, namelijk dat al het goede vóór de wederverwekking wordt verworven door het ware, maar dat na de wederverwekking de mens van de Heer door het goede wordt geleid; en dat de vorige staat wordt aangeduid met de zes dagen die aan de zevende voorafgaan en dat de latere staat wordt aangeduid met de zevende dag of de sabbat.

Daaruit blijkt eveneens, dat de vorige staat werd uitgebeeld door het voorttrekken van de zonen Israëls door de woestijn veertig jaren lang en dat de latere staat werd uitgebeeld door het binnenleiden van hen in het land Kanaän; want het is met deze zaken als volgt gesteld; de mens is buiten de hemel zolang hij vanuit het ware handelt en niet uit het goede en hij komt dan in de hemel wanneer hij vanuit het goede handelt; dan immers wordt hij door de Heer gedreven volgens de hemelse orde, waarin hij niet komt, dus niet in de hemel, waar die orde is, voordat hij is voorbereid, wat plaatsvindt tot het goede door het ware; over deze beide staten zie wat daarover is aangetoond in de nrs. 7923, 8505, 8506, 8510, 8512, 8516.

8540. En een omer is het tiende deel van een efa; dat dit de hoeveelheid van het goede betekent, toen, staat vast uit de betekenis van een omer, omdat die het tiende deel van een efa was, dus de voldoende hoeveelheid; met tien immers wordt het volle aangeduid, nr. 3107, vandaar met het tiende deel een voldoende hoeveelheid, nr. 8468; en uit de betekenis van de efa, namelijk het goede.

Dat de efa het goede is, komt omdat daarmee en met de omer droge dingen, die tot spijs van dienst waren, werden gemeten, zoals: tarwe, gerst, meelbloem; en met de stoffen die tot de voeding behoren, worden de goedheden aangeduid en met de bath en met de hin werden de vloeistoffen die tot drank dienden, gemeten; vandaar worden met deze maten waarheden aangeduid; de houder of bevatter neemt deze betekenis aan van de inhoud.

Dat de efa tot maat heeft gediend, blijkt uit deze plaatsen; bij Mozes: *‘Een efa der gerechtigheid en een hin der gerechtigheid zult gij hebben’*, (Leviticus 19:36).

Bij Ezechiël: *‘De efa en de bath zullen één maat hebben, omdat de efa het tiende van een omer is’*, (Ezechiël 45:11).

Bij dezelfde: *‘Weegschalen der gerechtigheid en een efa der gerechtigheid en een bath der gerechtigheid zult gij hebben’*, (Ezechiël 45:10); evenzo voor een maat bij (Amos 8:5).

Dat de efa het goede is, blijkt uit die plaatsen waar over het spijsoffer wordt gehandeld, waarvoor meel of meelbloem met de efa werd afgemeten, zoals in (Leviticus 5:11; Numeri 5:15; 28:5; Ezechiël 45:24; 46:7,11); en het spijsoffer betekent het goede.

En eveneens bij Zacharia: *‘De engel die in mij sprak, zei tot mij: Hef, ik bid u, de ogen op, wat is dit dat uitgaat. En ik zei: Wat is dit. Hij zei: Dit is de efa, uitgaande. Verder zei hij: Dit is hun oog in het gehele land. En zie, een talent van lood werd opgeheven en er was tegelijk een vrouw, deze zittend in het midden van de efa. Verder zei hij: Deze is het boze en hij wierp haar in het midden van de efa en hij wierp een steen van lood op de mond ervan. En ik hief mijn ogen op en ik zag, toen zie, twee vrouwen uitgaande en wind was in haar vleugels; zij hadden een tweetal vleugels zoals de vleugels van een ooievaar; en zij hieven de efa op tussen de aarde en tussen de hemel; en ik zei tot de engel die in mij sprak: Waarheen brengen zij de efa; en hij zei tot mij: Om haar een huis te bouwen in het land Sinear; en het zal bereid worden en zij zal daar blijven op haar zetel’*, (Zacharia 5:5-11).

Wat deze tekst betekent, kan nooit iemand weten tenzij uit de innerlijke zin en tenzij hij daaruit weet wat de efa is, wat de vrouw in het midden ervan, wat de steen van lood op de mond van de efa en verder wat Sinear.

Uit de afzonderlijke dingen, wanneer die zijn losgewikkeld, blijkt duidelijk dat de ontwijding wordt aangeduid die in die periode in de Kerk was, met de efa immers wordt het goede aangeduid, met de vrouw het boze, zoals daar openlijk wordt gezegd; met de steen van lood het valse van het boze dat toesluit; de steen is immers het uiterlijk en uitwendig ware en vandaar in de tegengestelde zin het valse, nrs. 643, 1298, 3720, 6426 en het lood is het boze, nr. 8298; dus wordt met de vrouw in het midden van de efa, op de mond waarvan de steen van lood was, aangeduid het boze in het door het valse toegesloten goede, wat hetzelfde is als het profane, want het profane is het boze dat verbonden is met het goede, nr. 6348; de twee vrouwen opheffende de efa tussen de hemel en de aarde, zijn de Kerken, nrs. 252, 253, door welk het profane werd verbannen; Sinear, waarheen de vrouw in de efa werd gevoerd, is de uiterlijke eredienst, waarin van binnen het profane is, nrs. 1183, 1292.

Vervolg over de geesten en de inwoners van de planeet Jupiter.

8541. Wat betreft hun Goddelijke eredienst, is het voornaamste dat zij onze Heer erkennen als de Hoogste, Die hemel en aarde regeert; zij noemen Hem de enige Heer; en omdat zij in het leven van het lichaam Hem erkennen en vereren, zoeken zij Hem vandaar na de dood en vinden Hem; Hij is dezelfde als onze Heer.

Het werd hun gevraagd of zij weten dat de Enige Heer Mens is; zij antwoordden dat zij allen weten dat Hij Mens is, omdat Hij in hun wereld rond door velen als Mens is gezien; en dat Hijzelf hen onderricht over de waarheid, hen in stand houdt en dat Hij het eeuwige leven geeft aan hen die in Hem geloven.

Zij zeiden verder dat het door Hem aan hen is onthuld, hoe zij zullen leven en hoe zij zullen geloven en dat datgene wat onthuld is, door de ouders aan de kinderen wordt overgeleverd en dat zo de Leer zich verbreidt tot alle families en zo verder in de gehele natie, die uit één vader is.

Zij voegden daaraan toe dat het hun toeschijnt alsof zij de Leer aan hun gemoed ingeschreven hebben, wat zij daaruit opmaken, dat zij terstond doorvatten en erkennen zoals uit zichzelf, of datgene al dan niet waar is wat door anderen over het hemelse leven van de mens wordt gezegd.

8542. Er wordt ten strengste voor gewaakt dat niet iemand in verkeerde meningen ten aanzien van de enige Heer valt; en indien zij dat bemerken dat enigen over Hem verkeerd beginnen te denken, vermanen zij hem eerst, daarna schrikken zij hem af door bedreigingen en tenslotte door bestraffingen.

Zij zeiden dat zij hebben opgemerkt dat indien zoiets in de een of andere familie binnensluipt, die uit hun midden wordt weggenomen, niet door bepaalde doodstraffen door de genoten opgelegd, maar door beroving van de ademhaling en vandaar van het leven door de geesten, nadat dezen hun tevoren de dood hebben aangekondigd.

Want op die aardbol spreken de geesten met hen en straffen hen als zij het boze hebben gedaan en eveneens indien zij het voornemen hebben gehad het boze te doen, nrs. 7801-7812; vandaar, indien zij boos denken over de enige Heer, dan wordt hun, indien zij niet tot inkeer komen, de dood aangekondigd; op deze wijze wordt daar de eredienst van de Heer, Die voor hen het hoogste Goddelijke is, in stand gehouden.

8543. Zij weten niet dat hun enige Heer als Mens op deze aarde is geboren; zij zeiden dat het voor hen van geen belang was dit te weten, slechts alleen dat Hijzelf Mens is en het heelal regeert.

Toen ik zei dat Hij op onze aarde Christus Jezus wordt genoemd en dat Christus betekent de Gezalfde of Koning en Jezus Heiland, zeiden zij dat zij Hem niet vereren als Koning, omdat het koningschap naar het wereldse smaakt, maar dat zij Hem vereren als Heiland.

En omdat door geesten van onze aarde de twijfel werd binnengebracht of hun enige Heer dezelfde was als onze Heer, verwijderden zij die daarmee dat zij zich herinnerden dat zij Hem in de Zon hebben gezien en dat zij hebben erkend dat Hijzelf het was Die zij op hun aardbol hadden gezien; over deze zaak, zie nr. 7173; dat onze Heer de Zon van de hemel is, zie de nrs. 1053, 3636, 3643, 4060, 4321, 5097, 7078, 7083, 7171, 7173.

8544. Toen de geesten van de aardbol van Jupiter verscheidene weken lang bij mij waren gebleven, vloeide een ogenblik van twijfel in of hun Enige Heer dezelfde was als onze Heer; maar deze twijfel die in één ogenblik invloede, werd ook weer in één ogenblik verstrooid; die vloeide in uit enige geesten van onze aarde; en toen werden zij, tot mijn verwondering, met zo'n grote schaamte overstroomd, alleen daarover dat zij één ogenblik daarover hadden getwijfeld, dat zij tegen mij zeiden dat ik dit niet op onze aarde bekend zou maken, opdat zij niet van enige ongelovigheid beticht zouden worden, terwijl zij toch dit nu beter weten dan anderen.

8545. Er waren geesten bij mij van de aardbol van Jupiter toen ik hoofdstuk 17 bij Johannes las over de liefde van de Heer en over Zijn verheerlijking; en toen zij de dingen hoorden die daar staan, overweldigde het heilige hen en zij beleden, dat alle dingen daar Goddelijk waren; maar toen gaven geesten van onze aarde, die ongelovigen waren geweest, voortdurende ergernissen in, door te zeggen dat Hij als klein kind was geboren, als mens had geleefd, zoals een ander mens was verschenen, dat Hij gekruisigd was en eendere dingen; maar de geesten van de planeet Jupiter schonken hieraan de minste aandacht; zij zeiden dat zodanig hun duivels zijn die zij verafschuwen; zij voegden daaraan toe dat volstrekt niets hemels is gezeteld in de gemoederen van hen, maar slechts het aardse, dat zij afval noemden; en dat zij hadden ingezien dat dit zo is, omdat, toen die geesten hoorden dat zij op hun aarde naakt wandelden, terstond ontuchtige gedachten hen in beslag namen en dat zij in het geheel niets dachten over hun hemelse leven, waarover zij toen ook hadden gehoord, nr. 8375.

8546. Eens sprak ik ook met geesten van de aardbol van Jupiter over de Heer, door te zeggen dat niemand enig goede kan doen vanuit zich, maar dit doet uit de Heer, Die het Goede Zelf is, en dus de Bron van al het goede.

Toen antwoordden zij bescheiden, dat zij menen het goede te kunnen doen vanuit zichzelf en ook niet anders te weten; maar toen het hun werd getoond, dat al het goede enig en alleen uit de Heer komt, zeiden zij dat zij naar de menselijke gewoonte hadden gesproken en dat dat op de hemelse wijze was gezegd en dat hun engelen zo denken en eveneens zichzelf als zij engelen worden; zij voegden daaraan toe dat het eenvoudiger was het zo te zeggen.

Toen werd het gegeven om te antwoorden dat de Heer het aan hen die in eenvoud en onschuld leven, overlaat om het op die manier te zeggen, als zij slechts weten dat niets van het goede uit henzelf, maar alles uit de Heer komt.

8547. De geesten van de aardbol van Jupiter werden ten zeerste aangedaan en verheugd toen zij hoorden zeggen dat de Enige Heer alleen Mens is en dat allen het uit Hem hebben, dat zij mensen worden genoemd; maar dat zij voor zoveel mensen zijn als zij beelden van Hem zijn,

dat wil zeggen, als zij Hem liefhebben en de naaste liefhebben, dus voor zoveel als zij in het goede zijn; want het goede van de liefde en van het geloof is het beeld van de Heer.

Einde van hoofdstuk 16

